

2015

בנק הפועלים
דוחות כספיים לשנת 2015

תוכן העניינים – דוחות כספיים

202	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
204	דוח רווח והפסד מאוחד
205	דוח מאוחד על הרווח הכולל
206	מאזן מאוחד
207	דוח על השינויים בהון
209	דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
212	ביאורים לדוחות הכספיים
212	ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית
247	ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית
248	ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית
250	ביאור 4 עמלות
250	ביאור 5 הכנסות אחרות
251	ביאור 6 משכורות והוצאות נלוות
251	ביאור 7 הוצאות אחרות
252	ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח
258	ביאור 9 רווח למניה רגילה
259	ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
261	ביאור 11 מזומנים ופיקדונות בבנקים
262	ביאור 12 ניירות-ערך
268	ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
270	ביאור 14 אשראי לממשלות
271	ביאור 15 השקעות בחברות כלולות
274	ביאור 16 בניינים וציוד
276	ביאור 17 נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
277	ביאור 18 נכסים אחרים
278	ביאור 19 פיקדונות הציבור
279	ביאור 20 פיקדונות מבנקים
280	ביאור 21 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
281	ביאור 22 התחייבויות אחרות
282	ביאור 23 זכויות עובדים
302	ביאור 24 עסקות תשלום מבוסס מניות
308	ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות
318	ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
330	ביאור 27 שיעבודים
331	ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
339	ביאור 29 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים
348	ביאור 29א פעילות פיקוחיים
351	ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
376	ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
378	ביאור 32 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון
382	ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
395	ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים
403	ביאור 35 מידע על בסיס נתונים נומינלים היסטוריים לצורכי מס - הבנק
404	ביאור 36 תמצית דוחות של הבנק
408	ביאור 37 יוזמות רגולטוריות

דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

2013	2014	2015	ביאור	
12,961	10,673	9,837	2	הכנסות ריבית
(5,018)	(2,905)	(1,952)	2	הוצאות ריבית
7,943	7,768	7,885		הכנסות ריבית, נטו
874	425	475	30(א)(1)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
7,069	7,343	7,410		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
480	916	1,044	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
5,115	5,207	5,287	4	עמלות
126	131	146	5	הכנסות אחרות
5,721	6,254	6,477		סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
*5,451	*5,343	4,934	6	משכורות והוצאות נלוות
1,544	1,539	1,555		אחזקה ופחת בניינים וציוד
12	12	7		הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
2,034	2,289	2,294	7	הוצאות אחרות
*9,041	*9,183	8,790		סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
*3,749	*4,414	5,097		רווח לפני מסים
*1,265	*1,713	2,097	8	הפרשה למסים על הרווח
*2,484	*2,701	3,000		רווח לאחר מסים
9	9	19	15(ב)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח נקי:				
*2,493	*2,710	3,019		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
44	3	63		הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*2,537	*2,713	3,082		המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים:				
1(ה)(23), 9				
רווח בסיסי				
*1.92	*2.05	2.32		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל				
*1.90	*2.04	2.31		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה [ביאור 11.1\(1\)](#). הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

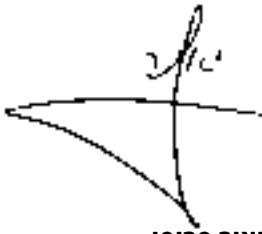
עופר לוי
משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

ידין ענתבי
משנה למנכ"ל,
ממונה על החטיבה הפיננסית

ציון קיבן
המנהל הכללי

יאיר סרוסקי
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 28 בפברואר 2016

דוח מאוחד על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

2013	2014	2015	
*2,493	*2,710	3,019	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
44	3	63	הפסד נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*2,537	*2,713	3,082	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
81	383	(750)	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
(1)	2	4	התאמות מתרגום דוחות כספיים** נטו, לאחר השפעת גידורים***
*(57)	*(109)	49	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים****
10	5	4	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
*33	*281	(693)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
*(32)	*(78)	210	השפעת המס המתייחס
*1	*203	(483)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
2	(1)	2	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*3	*202	(481)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
*2,494	*2,913	2,536	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
46	2	65	ההפסד הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*2,540	*2,915	2,601	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, [ראה ב"אור 1.1\(1\)](#).

** התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

*** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

**** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2015

במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		
2014	2015	ביאור
נכסים		
54,974	64,976	11 מזומנים ופיקדונות בבנקים
58,778	62,884	27,12 ניירות-ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
476	119	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
268,160	282,911	אשראי לציבור
(4,180)	(4,414)	הפרשה להפסדי אשראי
263,980	278,497	30 אשראי לציבור, נטו
1,861	2,564	14 אשראי לממשלות
135	143	15 השקעות בחברות כלולות
3,475	3,409	16 בניינים וציוד
7	-	17 נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
16,244	12,789	28 נכסים בגין מכשירים נגזרים
*8,103	6,257	18 נכסים אחרים ⁽¹⁾
*408,033	431,638	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
297,230	321,727	19 פיקדונות הציבור
4,322	4,773	20 פיקדונות מבנקים
455	354	פיקדונות הממשלה
42	83	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
33,671	34,475	21 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
16,777	13,806	28 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
*24,320	23,201	22 התחייבויות אחרות (מזה: 669; 672 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים) ⁽¹⁾
*376,817	398,419	סך-כל ההתחייבויות
*30,966	33,032	25 הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
250	187	זכויות שאינן מקנות שליטה
*31,216	33,219	סך-כל ההון
*408,033	431,638	סך-כל ההתחייבויות וההון

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, [ראה ביאור 1.1 ד.1](#).

- (1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, [ראה ביאור 3.3](#).
 (2) לפרטים בדבר ניירות-ערך ששוועדו למלווים [ראה ביאור 2.7](#).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניה ופרמיה	
*26,863	302	*26,561	*17,679	636	8,246	236	8,010	יתרה ליום 1 בינואר 2013
								השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים
*(253)	-	*(253)	*6	*(259)	-	-	-	יתרה ליום 1 בינואר 2013 לאחר היישום לראשונה של הכללים החדשים
*26,610	302	*26,308	*17,685	*377	8,246	236	8,010	רווח (הפסד) נקי בשנת החשבון
*2,493	(44)	*2,537	*2,537	-	-	-	-	דיבידנד
(276)	-	(276)	(276)	-	-	-	-	רכישה עצמית של מניות
(127)	-	(127)	-	-	(127)	-	(127)	התאמות ושינויים הנובעים מ:
								הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
102	-	102	-	-	102	102	-	מימוש אופציות למניות
(13)	-	(13)	-	-	(13)	(114)	101	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
*1	(2)	*3	-	*3	-	-	-	גידול בזכויות שאינן מקנות שליטה
2	2	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת
(8)	(8)	-	-	-	-	-	-	יתרה ליום 1 בינואר 2014
*28,784	250	*28,534	*19,946	*380	8,208	224	7,984	רווח (הפסד) נקי בשנת החשבון
*2,710	(3)	*2,713	*2,713	-	-	-	-	דיבידנד
(448)	-	(448)	(448)	-	-	-	-	רכישה עצמית של מניות
(85)	-	(85)	-	-	(85)	-	(85)	התאמות ושינויים הנובעים מ:
								הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
45	-	45	-	-	45	45	-	מימוש אופציות למניות
5	-	5	-	-	5	(100)	105	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
*203	1	*202	-	*202	-	-	-	גידול בזכויות שאינן מקנות שליטה
2	2	-	-	-	-	-	-	יתרה ליום 1 בינואר 2015
*31,216	250	*30,966	*22,211	*582	8,173	169	8,004	

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.D1.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

(המשך)

הון מניות ופרמיה**	קרנות הון מהטבה בשל עסקות משלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	סך-הכל הון
8,004	169	8,173	582	22,211	31,216	250	30,966	31,216
-	-	-	-	3,082	3,019	(63)	3,082	3,019
-	-	-	-	(569)	(569)	-	(569)	(569)
התאמות ושינויים הנובעים מ:								
-	30	30	-	-	30	-	30	30
90	(86)	4	-	-	4	-	4	4
-	-	-	(481)	-	(483)	(2)	(481)	(483)
-	-	-	-	-	2	2	-	2
8,094	113	8,207	101	24,724	33,219	187	33,032	33,219

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד(1).
 ** בניכוי 7,970,392 יתרת מניות באוצר (31.12.14): בניכוי 14,168,419 יתרת מניות באוצר, 31.12.13: בניכוי 16,801,221 יתרת מניות באוצר.
 *** כולל סך של 2,734 מיליוני ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדידידנד.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

2013	2014	2015	
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
*2,493	*2,710	3,019	רווח נקי לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת:			
(9)	(9)	(19)	חלקו של הבנק בהפסדים (ברווחים) של חברות כלולות
674	638	664	פחת על בניינים וציוד
31	29	28	הפחתות
874	425	475	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(541)	(379)	(571)	רווח ממימוש של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
(30)	(61)	(29)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
-	(3)	31	הפסד ממימוש, ירדת-ערך ושינוי בשיעורי ההחזקה בחברות מוחזקות
(11)	(5)	(14)	רווח ממימוש בניינים וציוד
100	115	87	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
*362	*252	(122)	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
*(545)	*(454)	205	מסים נדחים, נטו
(2)	-	(3)	רווח ממכירות תיקי אשראי
2,115	(1,338)	648	התאמות בגין הפרשי שער
(737)	(1,708)	(1,017)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינוי נטו בכספים שוטפים:			
(457)	(1,363)	1,268	פיקדונות בבנקים
(3,631)	(12,741)	(15,608)	אשראי לציבור
(371)	(692)	(718)	אשראי לממשלות
(18)	(411)	346	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(1,043)	(5,564)	3,461	כספים בגין מכשירים נגזרים
1,900	(1,321)	(2,923)	ניירות-ערך למסחר
(235)	(1,245)	1,800	כספים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
(694)	(983)	451	פיקדונות מבנקים
5,591	20,588	24,597	פיקדונות מהציבור
(16)	(158)	(101)	פיקדונות מהממשלה
(865)	(199)	50	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(511)	4,640	(2,960)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(58)	1,223	(944)	התחייבויות אחרות
4,366	1,986	12,101	מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד.1.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (המשך)

2013	2014	2015	
תזרימי מזומנים לפעילות השקעה			
(39)	(50)	(137)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
237	10	241	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(64,848)	(32,771)	(26,045)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
28,342	16,504	13,780	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
26,877	22,264	11,345	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
(49)	-	-	רכישת תיקי אשראי
203	2	499	תמורה ממכירת תיקי אשראי
5	19	11	דיבידנדים שהתקבלו מחברות כלולות
-	-	22	תמורה ממימוש השקעה בחברת בת שיצאה מאיחוד (נספח א')
<hr/>			
(6)	(11)	-	השקעה בחברות כלולות
-	5	-	תמורה ממימוש השקעות ופירעון הלוואות בחברות כלולות
(700)	(702)	(631)	רכישת בניינים וציוד
30	26	37	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(9,948)	5,296	(878)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה
<hr/>			
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון			
1,834	3,758	5,805	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(3,561)	(4,009)	(4,520)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
4	5	4	הנפקת מניות ואופציות
(276)	(448)	(569)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
(127)	(85)	-	רכישה עצמית של מניות
(8)	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
(2,134)	(779)	720	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
(7,716)	6,503	11,943	גידול (קיטון) במזומנים
53,937	43,933	51,823	יתרת מזומנים לתחילת השנה
(2,288)	1,387	(658)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
43,933	51,823	63,108	יתרת מזומנים לסוף השנה

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (המשך)

2013	2014	2015	
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו:
13,861	13,502	11,695	ריבית שהתקבלה
(5,679)	(5,237)	(3,433)	ריבית ששולמה
43	51	56	דיבידנדים שהתקבלו
(1,697)	(2,693)	(1,930)	מסים על הכנסה ששולמו
46	491	156	מסים על הכנסה שהתקבלו
			נספח א' - תמורה ממימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר
-	-		נכסים והתחייבויות של חברת הבת שאוחדה בעבר, ליום המכירה:
-	-	80	מזומנים שנגרעו
-	-	174	נכסים
-	-	(121)	התחייבויות
-	-	133	נכסים והתחייבויות שנגרעו
-	-	(31)	הפסד הון ממימוש השקעות בחברת בת שאוחדה בעבר
-	-	102	תמורה שהתקבלה ממימוש השקעה
-	-	(80)	מזומנים שנגרעו
-	-	22	זרימת מזומנים ממימוש השקעה בחברת בת שיצאה מאיחוד

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית

א. כללי

בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד מאוגד בישראל. הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית. הבנק קיבל את אישור המפקח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 36 מוצגת תמצית הדוחות הכספיים של הבנק סולו, הכוללת מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 28 בפברואר 2016.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארצות-הברית נדרשים ליישם בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-(FAS 168) ASC 105-10 (הקודיפיקציה), ובהתאם להנחיות ועמדות של רשות ניירות-ערך האמריקאית ורשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית.

תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) - תקנים ופרשנויות שאומצו על-ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB), והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על-ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על-ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

חברות מאוחדות/חברות בנות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות כלולות - חברות שלבנק יש השפעה מהותית עליהן, למעט חברות בנות. השקעות אילו נמדדות על בסיס שיטת השווי המאזני.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות/חברות בנות וחברות כלולות בקבוצה.

שלוחות בחו"ל - נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה פועל הבנק.

מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בישראל.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין דצמבר 2003 בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 ("מועד המעבר"), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

יתרת חוב רשומה - מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב.

שווי הוגן - המחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

עלות - עלות בסכום מדווח.

הקבוצה - הבנק והחברות המאוחדות שלו.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעריכת הדוחות הכספיים הבנק מיישם, בין היתר, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים וכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית, באופן המפורט להלן: בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובין היתר, בנושאים מסוימים גם כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית, אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. הנושאים בליבת העסק הבנקאי הוגדרו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כוללים בין היתר, חשבונאות גידור, הכרה בהכנסה, הפרשה להפסדי אשראי, זכויות עובדים, התחייבויות תלויות והפרשות, עסקות עם צדדים קשורים, הצגת דוחות כספיים ודיווח מגזרי.

בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הוא בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), כפי שעוגנו בהוראות הדיווח לציבור וכן בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

התקינה הבינלאומית מיושמת על-פי העקרונות המפורטים להלן:

- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק יפעל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על-ידי המפקח;
- במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הבנק יטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית שחלים ספציפית על נושאים אלה;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי שאומץ הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל הבנק בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי שאומץ הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל הבנק בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי שאומץ הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק ועל כן מהווה מטבע הפעילות של הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בשיח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. למידע בדבר מטבע הפעילות של שלושה בנקאית בחו"ל [ראה ביאור 1.ה.1](#) להלן.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית, למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד;
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- התחייבות בגין תשלום מבוסס מניות אשר יסולק במזומן;
- נכסי והתחייבויות מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי מאזני.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ערכם של נכסים לא-כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים והנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

(5) שינוי באומדנים

ביום 19 בינואר 2015 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לעדכון הוראות הדיווח לציבור הכולל הנחיות בדבר חישוב הפרשה קבוצתית. בהתאם לחוזר, בקביעת הפרשה להפסדי אשראי, על הבנק להביא בחשבון, בין היתר, הן את הפסדי העבר, אשר יחושבו בהתאם לממוצע הפסדי העבר בחמש השנים האחרונות, והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים. במהלך שנת 2015 פיתח הבנק מודל לחישוב ההפרשה הקבוצתית המביא בחשבון מקדמי התאמה איכותיים כנדרש בהוראות. המודל שאומץ כולל אומדנים לגבי גורמים המשפיעים על קביעת מקדם ההתאמה בכל ענף משק מעל לממוצע הפסדי העבר בחמש השנים האחרונות ובהם, מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף, תנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי בענף, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות, השפעות השינויים בריכוזיות האשראי ועוד. אימוץ מודל זה לא השפיע באופן מהותי על יתרת ההפרשה הקבוצתית בדוחות הכספיים לשנת 2015. לפירוט נוסף ראה ביאור 1.ה.4) להלן.

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

(1) אימוץ כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים ועסקות תשלום מבוסס מניות

ביום 9 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים. החוזר מעדכן את דרישות ההכרה, המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית. החוזר קובע כי התיקונים להוראות הדיווח לציבור יחולו מיום 1 בינואר 2015 כאשר בעת היישום לראשונה, יתוקנו למפרע מספרי ההשוואה לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2013 ואילך כדי לעמוד בדרישות הכללים כאמור.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

כמו-כן, ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא זכויות עובדים- שיעור ההיוון, מתכונת גילוי והוראות מעבר ליישום לראשונה. בחוזר הובהר כי בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית תאגיד בנקאי נדרש לקבוע את שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים לפי שיעורים שבהם ניתן לסלק את ההתחייבות בפועל. לצורך כך תאגיד בנקאי רשאי, בין היתר, להתחשב בשיעורי תשואה על השקעות באגרות-חוב באיכות גבוהה הנסחרות בשוק עמוק. בנק ישראל מצוין בחוזר כי הגיע למסקנה שבישראל לא קיים שוק עמוק לאגרות-חוב קונצרניות באיכות גבוהה. בהתאם, שיעור ההיוון להטבות לעובדים יחושב על בסיס תשואת אגרות-החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית, והכול במועד הדיווח.

באשר לטיפול החשבונאי ברווחים ובהפסדים אקטואריים נקבע כי:

- ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער בין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על-פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על-פי הכללים החדשים כמוסבר לעיל, יכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.
- רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד שיתרה זו תתאפס.
- הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת הדיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית.
- רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים משינוי בשיעור ההיוון) ליום 1 בינואר 2013, ובתקופות לאחר מכן, יכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ויופחתו בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית.
- השפעת היישום לראשונה על הטבות אחרות לעובדים, אשר כל השינויים בהן נזקפים באופן שוטף לרווח והפסד (כגון מענקי יובל), תיזקף לעודפים.

בנוסף החוזר מעדכן את הכללים לטיפול בהטבות לעובדים הנובעות ממתן הלוואות לעובד ששווין ההוגן במועד ההכרה לראשונה נמוך מסכום ההלוואה שניתנה לאותו עובד, למעט הלוואות שהוענקו לצורך רכישת מניות של התאגיד הבנקאי, ואת דרישות הגילוי בנושא זכויות עובדים ובנושא תשלומים מבוססי מניות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית. כמו-כן, ביום 12 בינואר 2015 פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא, אשר כולל, בין היתר, דוגמאות לאופן הטיפול בהטבות שכיחות במערכת הבנקאית בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

להלן עיקרי ההוראות החדשות בנושא זכויות עובדים:

הטבות לאחר פרישה-פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תוכניות להטבה מוגדרת

- הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתוכניות פנסיה ותוכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי היוון, תמותה, גידול בשכר ושיעורי עזיבה.
- הבנק בוחן את ההנחות האקטואריות על בסיס תקופתי, מעדכן הנחות אלה בעת הצורך ומבצע את המדידה האקטוארית על בסיס רבעוני.
- שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שפורטו לעיל, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות.
- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה.
- הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

הטבות לאחר פרישה - תוכניות להפקדה מוגדרת

- תוכנית לפיה הבנק משלם תשלומים קבועים לישות נפרדת מבלי שתהיה לו מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים. התוכנית מספקת חשבון אישי לכל משתתף ומספקת הטבות המבוססות ככלל על ההפקדות ותשואות ההשקעות. מחויבות הבנק להפקיד בתוכנית להפקדה מוגדרת, נזקפת כהוצאה לרווח והפסד מתקופות שבמהלכן סיפקו העובדים שירותים קשורים. הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי יובל
- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים מיידית לדוח רווח והפסד.

היעדרויות המזכות בפיצוי - חופשה ומחלה

- ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי היוון ובהנחות אקטואריות.
- הבנק אינו צובר התחייבות בגין ימי מחלה שינוצלו במהלך השירות השוטף.

הטבות אחרות לאחר סיום העסקה - מענק בגין אי ניצול ימי מחלה

- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שפורטו לעיל, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות.

עסקות תשלום מבוסס מניות

- הבנק מכיר בהוצאה בגין תשלומים מבוססי המניות שהוא מעניק לעובדיו.
- מענקים הוניים נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה.
- מענקים התחייבויות נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה, וההתחייבות נמדדת מחדש בכל תקופת דיווח עד מועד הסילוק.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הטבות לעובדים הנובעות ממתן הלוואה

- במועד הענקה לעובד הבנק מעריך את שווי ההוגן של הלוואות שהוענקו בתנאים מועדפים בהשוואה להלוואות שניתנו בתנאים רגילים.
- במקרים בהם במועד הענקה השווי ההוגן של הלוואה שהוענקה לעובד בתנאים מועדפים נמוך משווה ההוגן לו היה מחושב בהתאם לתנאי שוק, מטופל הפער כהטבת שכר שהוענקה לעובד. ההטבה כאמור מדווחת כחלק מהוצאות משכורת ונלוות, ובמקביל מותאמת הריבית האפקטיבית בגין הלוואה בהתאם לריבית שהייתה משולמת בתנאים רגילים.

הנושאים העיקריים בהם בוצע שינוי במדיניות החשבונאית לעומת זו שננקטה בעבר:

- שיעור היוון הטבות לעובדים כאמור לעיל, לעומת שיעור היוון של 4%.
- רווחים והפסדים אקטואריים נזקפו בעבר מיידית לדוח רווח והפסד.

[למידע נוסף באשר למדיניות החשבונאית שמיישם הבנק בנושא זכויות עובדים, ראה סעיף ה. \(17\) להלן.](#)

הבנק יישם את ההוראות בדרך של יישום למפרע והציג מחדש את מספרי ההשוואה לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ואילך.

לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להוראות באזל 3, לפי הוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת רווח או הפסד כולל אחר מצטבר הנובעת מהתאמות בגין הטבות לעובדים לא תובא בחשבון באופן מידי אלא תהיה כפופה להוראות מעבר, כך שהשפעתה תיפרס בשיעורים שווים של 20% החל מיום 1 בינואר 2014, 40% מיום 1 בינואר 2015 ועד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

ההנחיות לתקופת המעבר חלות גם על הסכום שנזקף ישירות ליתרת העודפים ליום 1 בינואר 2013 בגין אימוץ לראשונה של כללי החשבונאות בארצות-הברית בדבר הטבות לעובדים.

השפעת היישום למפרע על סעיפי המאזן:

ליום 31 בדצמבר 2013			ליום 31 בדצמבר 2014			
לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	לפני היישום למפרע	לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	לפני היישום למפרע	
6,486	181	6,305	8,103	239	7,864	נכסים אחרים
(22,625)	(481)	(22,144)	(24,320)	(634)	(23,686)	התחייבויות אחרות
(19,946)	5	(19,951)	(22,211)	32	(22,243)	עודפים
(380)	295	(675)	(582)	363	(945)	רווח כולל אחר מצטבר
(28,534)	300	(28,834)	(30,966)	395	(31,361)	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
(28,784)	300	(29,084)	(31,216)	395	(31,611)	סך-כל ההון

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

השפעת היישום למפרע על דוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	לפני היישום למפרע	לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	לפני היישום למפרע	
(5,451)	(17)	(5,434)	(5,343)	(43)	(5,300)	משכורות והוצאות נלוות
3,749	(17)	3,766	4,414	(43)	4,457	רווח לפני מסים
(1,265)	6	(1,271)	(1,713)	16	(1,729)	הפרשה למסים על הרווח
2,484	(11)	2,495	2,701	(27)	2,728	רווח לאחר מסים
1.92	(0.01)	1.93	2.05	(0.02)	2.07	רווח בסיסי למניה
1.90	(0.01)	1.91	2.04	(0.02)	2.06	רווח מדולל למניה

השפעת היישום למפרע על רווח כולל:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	לפני היישום למפרע	לאחר היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	לפני היישום למפרע	
2,493	(11)	2,504	2,710	(27)	2,737	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,537	(11)	2,548	2,713	(27)	2,740	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
(57)	(57)	-	(109)	(109)	-	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים
(32)	21	(53)	(78)	41	(119)	השפעת המס המתייחס
2,494	(47)	2,541	2,913	(95)	3,008	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,540	(47)	2,587	2,915	(95)	3,010	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(2) דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית הנוגעים להבחנה בין התחייבות והון

ביום 30 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית הנוגעים לבחינת הסיווג כהון או כהתחייבות של מכשירים פיננסיים לרבות מכשירים מורכבים. בהתאם לחוזר, תאגיד בנקאי נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית, בין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת הנושאים הבאים בקודיפיקציה:

- נושא 480 בדבר הבחנה בין התחייבות והון.
- נושא 20-470 בדבר חוב עם אפשרות להמרה ואפשרויות אחרות.
- נושא 30-505 בדבר מניות באוצר.

עם פרסום החוזר, פורסם גם קובץ שאלות ותשובות בנושא הבחנה בין הון והתחייבות, לפיו יש לסווג מכשירי חוב קיימים עם רכיבי המרה מותנית למניות, אשר נכללים במסגרת ההון הפיקוחי, כהתחייבות שתימדד לפי עלות מופחתת, מבלי להפריד נגזר משובץ. הבנק יישם כללים אלה מיום 1 בינואר 2015. ליישום כללים אלו לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(3) גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים

ביום 10 ביוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים". בהתאם לחוזר, לאור השינויים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 בנושא "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים" ולאור החשיבות של הגילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים, עלה הצורך לעדכן את הוראות הדיווח לציבור העוסקות בגילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים. לאחר התיקון, המידע בנושא זה ינתן לגבי כל בעל עניין לפי תקנות נירות-ערך, כל איש קשור לפי הוראה 312, וכל צד קשור אחר לפי כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית, המפורטים בנושא 850 בקודיפיקציה בדבר "גילוי בהקשר לצד קשור".

תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי יישמו את התיקונים להוראות הדיווח לציבור החל מהדוחות הכספיים לשנת 2015. הגילוי בוצע בדרך של מכאן להבא, ללא הצגה למפרע של מספרי השוואה. ליישום החוזר לא הייתה השפעה מהותית על הבנק למעט עדכון הגילוי בנושא צדדים קשורים. [ראה גם ביאור 34 בדבר בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו.](#)

(4) עדכון מבנה הדוח השנתי לציבור של תאגיד בנקאי

ביום 28 באפריל 2015 פורסם חוזר בנושא עדכון מבנה הדוח השנתי לציבור של תאגיד בנקאי. מטרת הנחיות החוזר הן בין השאר: שיפור איכות הדיווח לציבור על-ידי הפיכת המידע בדוח לציבור לשימושי ונגיש יותר; הגברת האחידות במערכת הבנקאית באופן הצגת הדוחות השנתיים; וכן גיבוש מתכונת דוח השנתי לציבור שתהיה מבוססת על פרקטיקות הצגה מובילות של בנקים מובילים בארצות-הברית ואירופה. החוזר מתייחס בין השאר לשינוי סדר ההצגה בדוח הכספי: הצגת דוח רווח והפסד לפני המאזן; הצגת ביאורים תוצאתיים לפני ביאורים מאזניים; פיצול הביאור בדבר "סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי" לתמצית ברמת סך-הכל לפי סוגי אשראי עיקריים, ולמידע רחב יותר שייכלל במסגרת פרק סיכונים בדוח הכספי. כמו-כן החוזר מעדכן בצורה משמעותית את מתכונת הגילוי בדוח הדירקטוריון ובסקירת ההנהלה וכן קובע דרישות לדיווח מורחב באינטרנט בדבר סיכונים. הבנק יישם את הנחיות החוזר החל מהדוח הכספי לשנת 2015. לחוזר לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים למעט על אופן ההצגה והגילוי.

(5) סיכון אשראי לפי ענפי משק

ביום 9 באפריל 2014, פורסם חוזר בנושא סיכון אשראי לפי ענפי משק. החוזר מאמץ את הסיווג האחד של ענפי הכלכלה-2011 שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ואשר החליף את הסיווג האחד של ענפי הכלכלה-1993. הבנק יישם את התיקונים שנקבעו בחוזר מיום 1 בינואר 2015 וסיווג מחדש את מספרי השוואה בהתאם לענפי המשק החדשים. מהלך זה בא לידי ביטוי גם בתהליך קביעת שיעורי הפרשה הקבוצתית. ליישום ההוראה לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(6) הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ביום 19 בינואר 2015, פורסם חוזר בדבר "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים", במסגרתו תוקנו הוראות הדיווח לציבור. בחוזר נקבע בין היתר, כי בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, על התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי להביא בחשבון הן את הפסדי העבר בטווח של 5 השנים שהסתיימו במועד הדיווח והן התאמות איכותיות בגין גורמים סביבתיים המשקפים את איכות האשראי וסיכויי הגביה שלו.

בהתאם לכך, נדרש הבנק לעדכן את אופן החישוב של מדידת שיעור הפסדי האשראי כך שמקדם ההפרשה הקבוצתית בגין כל קבוצת חובות יחושב בהתבסס על שיעור ממוצע של הפסדי העבר בטווח של 5 השנים האחרונות, בתוספת התאמה בגין גורמים סביבתיים המשקפת, בין היתר, מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף, תנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי בענף, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות, השפעות השינויים בריכוזיות האשראי ועוד.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

כמו-כן, בהתאם לחוזר נקבע כי בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי לאנשים פרטיים על התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי לוודא כי שיעור ההתאמות בגין גורמים סביבתיים רלוונטיים לסיכויי הגבייה, לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי לאנשים פרטיים באותו מועד בהתייחס לממוצע שיעורי ההפסד בטווח השנים. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית. כנדרש בחוזר, וכמפורט בסעיף ג.5) לעיל, הבנק פיתח מודל לחישוב ההפרשה הקבוצתית המביא בחשבון מקדמי התאמה איכותיים כנדרש בהוראות. אימוץ המודל החדש בוצע בדרך של שינוי אומדן. השפעת היישום לראשונה לא הייתה מהותית.

(7) מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. להלן השינויים העיקריים בהוראות הדיווח לציבור:

- נוספה דרישה לגילוי על "מגזרי פעילות פיקוחיים" בהתאם להגדרות של הפיקוח על הבנקים, המבוססים בעיקרם על סיווג הלקוחות על-פי מחזור הפעילות של הלקוח. מתכונת הגילוי על מגזרי הפעילות הפיקוחיים כוללת את המגזרים הבאים: בנקאות פרטית, משקי בית, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי.
 - נוספה דרישה לגילוי נפרד על מגזר "ניהול פיננסי".
 - פעילות הבנק בחו"ל תוצג בנפרד תוך הפרדה בין פעילות אנשים פרטיים לבין פעילות עסקית.
- ההוראות שנקבעו בחוזר חלות מהדוחות הכספיים לשנת 2015 בקשר לנתונים מאזניים. יתר הדרישות בקשר לגילויים יחולו החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2016, למעט הגילוי הנפרד על מגזר ניהול פיננסי שלא יחול בשנים 2015 ו-2016. כמו-כן, נקבעו הקלות לסיווג למגזרים לצורך הצגת מספרי השוואה. ליישום ההוראות לראשונה תהיה השפעה הצגתית על הדוחות הכספיים של הבנק. ביאור 29 הותאם בכדי לכלול את הגילוי החדש בכפוף להוראות המעבר כמפורט לעיל. כמו-כן, נדרש לתת גילוי על מגזרי הפעילות בהתאם להוראות הדיווח לציבור שהיו בתוקף ערב כניסת החוזר. בנוסף בחוזר נקבע כי הבנק יתן גילוי בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית (פרק 280 בקודיפיקציה) על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הפעילות הפיקוחיים.

ה. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע-חוץ והצמדה

עסקות במטבע-חוץ

עסקות במטבע-חוץ מתורגמות לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע-חוץ במועד הדיווח, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. נכסים והתחייבויות לא-כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום למטבע הפעילות של מכשירים פיננסיים הוניים לא-כספיים המסווגים כזמינים למכירה, או גידורי תזרים מזומנים, אשר מוכרים ברווח כולל אחר. פריטים לא-כספיים הנקובים במטבע-חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

שלוחות בנקאיות בחו"ל

בהתאם לקריטריונים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים בקביעת מטבע הפעילות של שלוחות בנקאיות בחו"ל נדרש הבנק לבחון קיום/אי קיום של כל אחד מהקריטריונים המפורטים להלן:

- הסביבה הראשית בה השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ואילו פעילות השלוחה בשקלים הינה שולית;
 - גיוס אוטונומי של הלקוחות על-ידי השלוחה – פעילות השלוחה מול לקוחות הבנק ו/או צדדים קרובים אליהם ו/או צדדים שהופנו לשלוחה על-ידי הבנק אינה משמעותית;
 - פעילות השלוחה מול הבנק ו/או מול הצדדים הקשורים לו אינה משמעותית. כמו-כן, אין תלות משמעותית של השלוחה במקורות המימון מהבנק ו/או הצדדים הקשורים לו.
 - פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו-כן, השלוחה מבצעת את הפעילויות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיות.
- כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק, הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים. בהתאם לקריטריונים אלו, מסווג הבנק את שלוחותיו בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע פעילותן הינו השקל, למעט בנק הפועלים שוויץ המסווג כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו הפרנק השוויצרי.

פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה מהשקל

הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לשי"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות של פעילויות החוץ, תורגמו לשי"ח לפי שער החליפין הממוצע החדשי שמתאים למועד ביצוע העסקות.

הפרשי השער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום". בעת מימוש של פעילות חוץ המביא לאובדן שליטה או השפעה מהותית, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

הבנק מיישם חשבונאות גידור בגין הפרשי שער בין מטבע הפעילות של בנק הפועלים שוויץ לבין מטבע הפעילות של הבנק (ש"ח). הפרשי שער בגין החלק האפקטיבי בגידור הנובעים מתרגום ההתחייבות הפיננסית המגדרת את השקעה נטו בבנק הפועלים שוויץ, נזקפים לרווח כולל אחר ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום". החלק שאינו אפקטיבי בגידור נזקף לרווח והפסד.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

מדד ושער חליפין

פרטים על מדד המחירים לצרכן ושערי החליפין היציגים של מטבעות עיקריים ושיעורי השינוי בהם:

2014	2015	2013	2014	2015	
השינוי ב-% בשנה		בנקודות			
מדד המחירים לצרכן:					
(0.1)	(0.9)	102.2	102.1	101.2	המדד לחודש נובמבר ("ידוע")
בשיח					
שער החליפין ליום 31 בדצמבר:					
שער חליפין של הדולר של ארצות-הברית (בשיח ל-1 דולר)					
12.0	0.3	3.471	3.889	3.902	
שער חליפין של הליש"ט (בשיח ל-1 ליש"ט)					
5.6	(4.6)	5.742	6.064	5.784	
שער חליפין של האירו (בשיח ל-1 אירו)					
(1.2)	(10.1)	4.782	4.725	4.247	
שער חליפין של הפרנק השוויצרי (בשיח ל-1 פרנק שוויצרי)					
0.8	(0.1)	3.897	3.929	3.925	
שער חליפין של הלירה התורכית					
3.7	(19.6)	1.606	1.666	1.339	
2013 2014 2015					
ליום 31 בדצמבר:					
שיעור ריבית בנק ישראל					
1.00%		0.25%		0.10%	

(2) השקעות בחברות מוחזקות

(א) דוחות כספיים מאוחדים וזכויות שאינן מקנות שליטה:

כאשר הבנק חשוף, או בעל זכויות, לתשואות משתנות ממעורבותו בישות המושקעת ויש לו את היכולת להשפיע על תשואות אלה באמצעות כוח ההשפעה שלו, הבנק שולט באותה ישות והיא תסווג כחברה בת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות ממשיות המוחזקות על-ידי הבנק ועל ידי אחרים.

הדוחות הכספיים המאוחדים מציגים את הדוחות הכספיים של הקבוצה כישות כלכלית אחת החל מהמועד בו מושגת שליטה ועד למועד בו השליטה מופסקת. לפיכך, יתרות ועסקות הדדיות בין ישויות אלה ורווחים ממכירות בין הישויות שטרם מומשו, בוטלו במלואם. המדיניות החשבונאית של החברות המאוחדות שונתה במידת הצורך על-מנת להתאימה למדיניות חשבונאית שאומצה על-ידי הבנק. זכויות שאינן מקנות שליטה מייצגות את חלקן בהון חברת הבת, שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לבנק. הזכויות שאינן מקנות שליטה מוצגות כסעיף נפרד במסגרת הון הבנק.

זכויות שאינן מקנות שליטה, שהינן מכשירים המקנים זכות בעלות בהווה והמעניקים למחזיק בהן חלק בנכסים נטו במקרה של פירוק (לדוגמה: מניות רגילות), נמדדים במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. מכשירים אחרים העומדים בהגדרה של זכויות שאינן מקנות שליטה (לדוגמה: אופציות למניות רגילות) נמדדים בשווי הוגן או לפי הוראות תקני IFRS רלוונטיים אחרים.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלי המניות של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך-הכל הרווח או ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלי המניות של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית. עסקות בין הקבוצה לזכויות שאינן מקנות שליטה מביאות לאיבוד שליטה מטופלות כעסקות במישור ההוני.

(ב) טיפול בישויות בעלות זכויות משתנות:

ישות בעלת זכויות משתנות (VIE) היא כזו שעומדת באחד או יותר מהמבחנים המפורטים ב-FAS 167 (ASC 810-10), פרשנות מתוקנת 46 (FIN 46(R)): (1) ההשקעה הונית בסיכון אינה מספקת כדי לאפשר לישות לממן את פעולותיה מבלי להזדקק לתמיכה כספית נחותה נוספת (subordinated financial support) שמשופקת על-ידי צדדים מעורבים, לרבות מחזיקי מניות; או (2) למשקיעים בהון כקבוצה אין את הכוח באמצעות זכויות הצבעה או זכויות דומות, לכוון את הפעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של הישות, או שאינם מחויבים לספוג את חלקם היחסי בהפסדים הצפויים או ברווחים השיריים הצפויים של הישות. הבנק ייחשב לנהנה העיקרי (primary beneficiary) וה-VIE תאוחד בדוחות הכספיים אם לבנק יש את הכוח לכוון את הפעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של ה-VIE, וכן אם לבנק יש את הזכות לקבל הטבות מה-VIE או מחויבות לספוג את הפסדיה, אשר פוטנציאלית עשויים להיות משמעותיים עבור ה-VIE. לבנק קיימות זכויות משתנות אחרות ב-VIE שאינן מאוחדות מכיוון שהבנק אינו הנהנה העיקרי. הבנק עוקב אחר כל ה-VIEs על מנת לקבוע אם התרחש אירוע אשר עלול לגרום לשינוי בזהות של הנהנה העיקרי. אירועים אלו כוללים, בין היתר:

- רכישות נוספות או מכירות של זכויות משתנות על-ידי הבנק או על-ידי צד שלישי לא קשור הגורמות לבעלות הכוללת של הזכויות המשתנות של הבנק להשתנות;
 - שינויים בהסדרים חוזיים באופן שמייעד מחדש הפסדים צפויים או רווחים שיריים בין מחזיקי הזכויות המשתנות; ו-
 - מתן תמיכה לישות המביאה לזכות משתנה משמעותית.
- לפרטים נוספים לגבי ישויות בעלות זכויות משתנות, [ראה ביאור 26](#).

(ג) השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הפיננסית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. בבחינת קיום השפעה מהותית, מובאות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות, הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות החברה המוחזקת. השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. כאשר הבנק משיג השפעה מהותית לראשונה בהשקעה שטופלה כנכס זמין למכירה עד למועד השגת ההשפעה המהותית, מיושמת שיטת השווי המאזני למפרע, זאת בעקביות לכללים שנקבעו בנושא בתקני חשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית. הדוחות הכספיים כוללים את חלקו של הבנק בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הבנק מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית. יובהר, כי הבנק לא מבצע תיאומים למדיניות חשבונאית המתייחסת לנושאים בליבת העסק הבנקאי (נושאים שבהם לא אומצו בהוראות הדיווח לציבור תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים) שיושמה על-ידי חברה כלולה ריאלית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

אובדן השפעה מהותית

הבנק מפסיק להשתמש בשיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבד את ההשפעה המהותית ומטפל בהשקעה כנכס פיננסי או כחברה בת, לפי העניין. במועד זה, הבנק מודד בשווי הוגן השקעה כלשהי שנותרה לו בחברה הכלולה לשעבר ומכיר ברווח או הפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית" בכל הפרש בין השווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה ותמורה כלשהי ממימוש של חלק מההשקעה בחברה הכלולה לבין הערך בספרים של ההשקעה במועד זה. הסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווגים מחדש לרווח הפסד או לעודפים.

שינוי בשיעורי החזקה בחברות כלולות תוך שימור השפעה מהותית

בעת עלייה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הבנק מיישם את שיטת הרכישה רק בגין אחוזי החזקה הנוספים בעוד שההחזקה הקודמת נותרת ללא שינוי. בעת ירידה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הבנק גורע חלק יחסי מהשקעתו ומכיר ברווח או הפסד מהמכירה במסגרת סעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית". עלות הזכויות שנמכרו לצורך חישוב הרווח או הפסד מהמכירה נקבעת לפי ממוצע משוקלל.

(ד) צירופי עסקים

הבנק מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method). מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכשת משיגה שליטה על הנרכשת. הבנק מכיר במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה, לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת, וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכויות הונות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על-ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

ככלל, הכנסות והוצאות נכללות בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה, הבנק מטפל בהכנסות ובהוצאות הבאות כפי שנקבע בהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו כדלקמן:

(א) ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד במסגרת הכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו-כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיר מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

(ב) עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט בגין הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, אינן מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדוחות כחלק מהכנסות ריבית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(ג) עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה שהסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות. אחרת, יש לדחות את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. אם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה, הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבות אינה קלושה.

(ד) במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, יש לבחון האם השינוי בתנאי ההלוואה הינו מינורי או לא. במקרים שהשינוי אינו מינורי, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת, העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל. בהתאם להוראות המעבר שפרסם המפקח על הבנקים, הבחינה תעשה תוך שימוש באומדנים סבירים וקביעת מקדמי ביטחון שיבטיחו שהטיפול החשבונאי יהיה זהיר. אחרת, יש לקבוע כי השינוי יהיה מינורי והעמלות יוכרו כהתאמת תשואה. לעניין זה, הבנק מניח כי השינויים בתנאי החוב הינם מינוריים.

(ה) עמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

(ו) הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות-ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

(ז) [ניירות-ערך - ראה סעיף ה\(5\) להלן.](#)

(ח) [מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ה\(6\) להלן.](#)

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית ושל הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו-כן, החל מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. בנוסף, בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015, מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנוגע לחישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי שאינו לדיוור ובפרט בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים, כאמור להלן.

תחולת ההוראות

ההוראות מיושמות לגבי כל יתרות החוב, כגון, פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בדבר מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

סיווג אשראי בעייתי

בהתאם להוראות בנק ישראל, הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות ופריטי אשראי חוץ-מאזני בעייתיים כפגומים, נחותים או בהשגחה מיוחדת.

אשראי פגום

סיכון אשראי מסווג כפגום, כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים המקוריים עם הלקוח. קבלת החלטה בדבר סיווג אשראי כפגום מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'. בכל מקרה, חוב המוערך על בסיס פרטני מסווג כפגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. כמו-כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור, בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות. חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום רק כאשר אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה.

אשראי נחות

סיכון אשראי נחות, כולל סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני שאינו מוגן באופן מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי שסווג כאמור נדרש שתהיינה חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב, שכן קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים, אם הליקויים לא יתוקנו. סיכון אשראי חוץ-מאזני יסווג כנחות אם קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית לכך שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ-מאזני תתממש, ובנוסף החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג של חובות נחותים. אשראי שאינו נבחן פרטנית, אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

אשראי בהשגחה מיוחדת

סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, כולל סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני בעל חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם לא יטופלו, התוצאה של חולשות פוטנציאליות אלו עלולה להיות התדרדרות בסיכויים לפירעון של האשראי או במעמד של הבנק כנושה בתאריך עתידי מסוים. סיכון אשראי חוץ-מאזני יסווג בהשגחה מיוחדת אם קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית לכך, שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ-מאזני תתממש, ובנוסף החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג של חובות בהשגחה מיוחדת.

לעניין סיווג אשראי בעייתי חוב בפיגור הינו חוב בו קרן או ריבית לא שולמו במועדם בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים. חשבון עו"ש/ח"ד ידווח כחוב בפיגור כאשר החשבון נותר ברציפות ביתרת חובה (בהיעדר מסגרת מאושרת), או בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת, למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים הנמוכים מיתרת החובה ומהמסגרת במשך תקופה של 180 ימים. הלוואות ידווחו כחוב בפיגור כאשר הקרן או ריבית לא שולמו לאחר 30 יום מהמועד שנקבע לתשלומם, בהתאם לתנאי הפירעון החוזיים של החוב.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)**הפרשה להפסדי אשראי**

הבנק נדרש לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה נאותה, על-מנת לכסות הפסדי אשראי צפויים, בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק נדרש לקיים, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ-מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות. ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו-כן, הבנק בוחר את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הפרשה פרטנית

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשה להפסדי אשראי וביטחונות), מקובצות ברמת הלקוח, הינה מעל 1 מיליון ש"ח (בחברת כרטיסי אשראי מאוחדת מעל 500 אלפי ש"ח), וכן חובות לקוחות בארגון מחדש של חוב בעייתי. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי נבחנת לגבי כל חוב שסווג כפגום. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית המקורית של החוב. כאשר נקבע כי החזר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון. ההפרשה הפרטנית הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ-מאזניים תוערך בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי Contingencies ASC 450 (טיפול חשבונאי בתלויות).

הפרשה קבוצתית

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת-ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-ASC 450 ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בחלוקה לענפי משק שונים ובחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח. הבנק משתמש בשיעור הפסדים אשר מהווה ממוצע שיעורי הפסדי העבר בטווח השנים האמור. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיקוד ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי. לעניין זה, בהתאם להוראות המפקח הנוגעות להפרשה קבוצתית בגין אשראי לענף משק אנשים פרטיים, נדרש הבנק להביא בחשבון שיעור התאמה איכותי שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא פגום. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

כמו-כן, בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315, מגולם בשיעור המס.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הפרשה בגין הלוואות לדיור

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. על-פי הוראות הנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות, חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור יבוצע, במידת הצורך, לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי. הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

בהתאם להנחיות של המפקח על הבנקים, ההפרשה הקבוצתית הנדרשת בהתייחס לסיכון אשראי חוץ-מאזני מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ-מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית בהתאמות מסוימות. יתרת הפרשה זו לא מנוכה מסעיף אשראי לציבור והיא נכללת בסעיף התחייבויות אחרות במאזן. הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור, מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי.

הכרה בהכנסה

החל ממועד סיווג החוב כפגום הבנק מפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית (לרבות הפרשי הצמדה למדד עבור חובות שסווגו כפגומים). כמו-כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. עם זאת, חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית בהתאם לתנאים המצטברים הבאים: 1. צפוי שהחוב ישולם במלואו על-פי לוח הסילוקין החדש של הלוואה. 2. במקרה של לוח סילוקין בתשלומי קרן וריבית חודשיים רציפים - שולמו לפחות 6 תשלומים רציפים או במקרה בו אין לוח סילוקין בתשלומי קרן וריבית חודשיים רציפים - עברה לפחות חצי שנה ממועד הקמת הלוואה וגם שולם לפחות 20% מיתרת הקרן. 3. אין ללקוח התראת חוב בפיגור. 4. כל ארגוני החוב של הלקוח הינם צוברים. בנוסף, בעת גביה במזומן, כאשר צפוי כי יתרת החוב הרשומה תיפרע במלואה, ניתן להכיר בהכנסות מיזמן בגובה הכנסות הריבית שהיו נצברות בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי השיעור החוזי. היתרה שהתקבלה במזומן מעבר לסכום זה ואשר לא נרשמה כהקטנת היתרה הרשומה הנותרת, תירשם כגביית מחיקות חשבונאיות קודמות. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת היתרה הרשומה במידה הנדרשת להסרת ספק זה. לגבי חובות שאינם נבחנים פרטנית ומופרשים על בסיס קבוצתי, אשר מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית, עד למחיקתם חשבונאית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ארגון מחדש של חוב בעייתי

חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו). לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על-ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם החייב מצוי בקשיים פיננסיים והאם במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב. לצורך קביעה זאת, הבנק בוחן את יכולת הגביה מהלקוח וכן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש לא נבחנו על בסיס פרטני, מסווגים כחובות פגומים ומוערכים על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא יפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). במקרה בו מדובר בחוב מותנה בביטחון אשר הפרשה הפרטנית בגינו מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון, הבנק מוחק חשבונאית כל יתרת חוב העולה על השווי ההוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש. לגבי החובות שאינם מוערכים על בסיס פרטני, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל סממני בעייתיות אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק. למרות האמור לעיל, לגבי חובות שנבחנו על בסיס קבוצתי שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר כשל, נבחן הצורך במחיקה חשבונאית מיידית. בכל מקרה, לגבי חובות כאמור מבוצעת מחיקה חשבונאית לא יאוחר מהמועד שבו החוב הופך לחוב בפיגור של 60 ימים או יותר ביחס לתנאי הארגון מחדש.

נכסים שנתפסו (Foreclosed Assets)

במקרה בו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי בו הבנק קיבל נכסים כפירעון מלא או חלקי של חוב, למשל זכויות בהון, חייבים מצד שלישי או נכסים אחרים שימכרו לאחר מכן, יוכרו נכסים אלה לפי שוויים ההוגן של הנכסים במועד התפיסה. אם הנכסים שנתקבלו מהווים פירעון מלא של החוב ובמועד התפיסה עולה יתרת החוב הרשומה על השווי ההוגן של הנכסים, מכיר הבנק בהפרשה להפסדי אשראי. בכל מקרה במידה והנכסים שהתקבלו נמכרו זמן קצר לאחר תפיסתם (לרוב עד 90 יום), כל עוד לא חל שינוי מהותי באומדן השווי ההוגן, מחליף הבנק את אומדן השווי ההוגן במחיר שהתקבל במכירה בניכוי עלויות מכירה ומתאים את ההפרשה להפסדי אשראי.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(5) ניירות-ערך

- א.** ניירות-ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:
- אגרות-חוב מוחזקות לפדיון - אגרות-חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות-חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות-חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת-ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
 - ניירות-ערך למסחר - ניירות-ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למכורם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות-ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית מפעילות למסחר.
 - ניירות-ערך זמינים למכירה - ניירות-ערך אשר לא סווגו כאגרות-חוב מוחזקות לפדיון או כניירות-ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות-חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר. רווחים או הפסדים שמומשו, מוצגים בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית מפעילות שאינה ממסחר.
- ב.** הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ג.** השקעות הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- ד.** [לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ה\(7\) להלן.](#)
- ה.** [לעניין טיפול בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ה\(8\) להלן.](#)

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

- (א)** הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצורכי גידור סיכונים מטבע-חוץ וסיכונים ריבית, וכן נגזרים שאינם משמשים לגידור, לרבות נגזרים משובצים.
- (ב)** במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.
- (ג)** גידור תזרימי מזומנים
- כאשר נגזר מיועד כמכשיר מגדר לחשיפה להשתנות של תזרימי מזומנים עתידיים צפויים, שניתן לייחס לסיכון מסוים המיוחס לנכס או להתחייבות שהוכרו או לעסקה חזויה שקרוב לוודאי (probable) שתבצע ויכולה להשפיע על רווח והפסד, שינויים בשווי ההוגן בגין החלק המגדר האפקטיבי, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר. בגין החלק שאינו אפקטיבי, נזקפים השינויים בשווי ההוגן לרווח והפסד.
- הסכום המוכר ברווח כולל אחר יסווג מחדש לדוח רווח והפסד בתקופה בה תזרימי המזומנים ישפיעו על דוח רווח והפסד ויוצג באותו הסעיף בדוח רווח והפסד בו נמצא הפריט המגודר.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור תזרים מזומנים, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. הרווח או ההפסד שנצבר ברווח כולל אחר והוצג בהון קודם לכן, נשאר בהון עד אשר מתקיימת העסקה החזויה או עד אשר קרוב לוודאי כי העסקה החזויה לא תתרחש. אם קרוב לוודאי שהעסקה החזויה לא תתרחש, הרווח או ההפסד המצטבר בגין המכשיר המגדר שהוכר ברווח כולל אחר יסווג מחדש לרווח והפסד.

(ד) גידור שווי הוגן

שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. החלק האפקטיבי מוכר בסעיף הכנסות/הוצאות ריבית, בעקביות לסיווג של הכנסות/הוצאות בגין הפריט המגודר. החלק הלא אפקטיבי מוכר בהכנסות מימון שאינן מריבית. אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. כאשר התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, כל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה יבוטלו ויוכרו במקביל בדוח רווח והפסד באופן שוטף בהפסד או ברווח.

(ה) גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

(ו) גידור ההשקעה נטו בפעילות חוץ – ראה סעיף ה(1) לעיל.

(ז) נגזרים שאינם משמשים לגידור

שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

(ח) נגזרים משובצים

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזוה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החזוה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכוני אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו-(ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החזוה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחזוה המארח), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 155) ASC 815-15, הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משולבים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקרות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירת שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

בהתאם ל-FAS 157 (ASC-820-10) שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. התקן מחייב, לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. ASC 820-10 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על-ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלוונטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלוונטיות של מחירים נצפים באותם שווקים. מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על-ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ניירות-ערך

השווי ההוגן של ניירות-ערך למסחר וניירות-ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלה השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות-ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על-ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט, [ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע](#).

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
- כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד הינה מהותית - הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.
- כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד אינה מהותית - הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור בהתבסס על דירוגים פנימיים.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 33](#) להלן, בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

(8) ירידת-ערך נכסים פיננסיים

א. אשראי לציבור ויתרות חוב - ראה סעיף ד.4) לעיל

ב. ניירות-ערך

מדי תקופת דיווח הנהלת הבנק בוחנת האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות-ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני (Other Than Temporary). הבחינה כאמור כוללת מספר שלבים ועקרונות, בהתאם למדיניות שנקבעה בבנק, והעיקריים שבהם הינם:

(1) בחינה האם ירידת-ערך היא בעלת אופי אחר מזמני ומה סכומה:

- ניירות-ערך אשר לתאריך המאזן אין בכוונת הבנק להחזיקם או שנמכרו לאחר תאריך המאזן בסכום נמוך מעלותם, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
- ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך של למעלה מ-20% ביחס לעלותם לגבי מכשירים הוניים או 15% לגבי מכשירי חוב וירידת-ערך זו נמשכה למעלה מחצי שנה, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, אלא אם ניתן להוכיח כי נתקיימו נסיבות מיוחדות.
- ניירות-ערך אשר חלה לגביהן ירידת-ערך בשיעור של 40% ומעלה מעלות נייר הערך לגבי מכשירים הוניים או 30% לגבי מכשירי חוב לתאריך המאזן או לאחריו, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, אלא אם ניתן להוכיח כי נתקיימו נסיבות מיוחדות.
- מכשירי חוב שחלה לגביהם ירידת דירוג משמעותית, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך, הבנק הגדיר ירידת דירוג של שלוש יחידות דירוג (notches) או יותר המלווה בירידה אל מתחת לדירוג השקעה, כירידת דירוג משמעותית.
- מכשירי חוב שסווגו כבעייתיים (פגום, נחות, השגחה מיוחדת) על-ידי הבנק.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(2) הרכבת רשימת מעקב - מבוצעת בדיקה כמותית ואיכותית לצורך זיהוי והערכה של ניירות-ערך שחלה ירידה בערכם ואפשרי כי מדובר בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.

(3) בחינה ספציפית - בגין כל ניירות הערך ברשימת המעקב מבוצעת בחינה ספציפית. הבחינה מבוססת בין היתר על השיקולים הבאים:

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את חזרת שווי נייר הערך לעלותו.
- היקף שווי הביטחונות המגבים את הנייר וכריות הביטחון.
- דירוג ניירות הערך על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות ומקומיות לרבות התפתחויות בדירוג לאחר תאריך המאזן.
- שיעור ירידת הערך מסך עלות נייר הערך.
- משך תקופה בה שווי הוגן של נייר-ערך נמוך מעלותו.
- מצבו הפיננסי של המנפיק ושינויים בסביבתו העסקית, לרבות בחינה האם ירידת הערך משקפת נסיבות ייחודיות למנפיק או משקפת תנאי שוק כלליים.
- אירועים לאחר תאריך המאזן.

(4) תיעוד תוצאות הבחינה כנדרש בהתאם לכללים שנקבעו בבנק, כאשר חלה ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני בנייר-ערך, תופחת עלותו לשווי הוגן ליום המאזן, ותשמש כבסיס עלות חדש. סכום ההפחתה יזקק לדוח רווח והפסד. עליות ערך בתקופות עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

(9) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר זה נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית. בהתאם להוראות, הבנק יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צג נגדי ויציג במאזן את יתרתם נטו בהתאם לתנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן התחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית
 - גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts)
- כמו-כן, נקבע כי בנק יקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינו לבנק סיכון להפסד מהאשראי.
- הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים הבנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה ביטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב ביטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (master netting arrangement).
- עם זאת, הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים. אי לכך בדוחות הכספיים ממשיך הבנק להציג חשיפות בגין עסקות בסכום ברוטו.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)**(10) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות**

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי ASC 860-10, העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות. בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה. הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר; וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל.

בעסקות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; וכן
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על-ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים או הזכות המשתתפת נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק. ניירות-ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת או שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, בהם הבנק לא איבד שליטה על הנכס המועבר או לא רכש שליטה בנכס שהתקבל, מטופלים כחוב מובטח.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

על-פי הנחיות של המפקח על הבנקים, ניירות-ערך מסוימים שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת לבנק ישראל מטופלים כחוב מובטח. מכשירים פיננסיים שהועברו בעסקות כאמור, נמדדים לפי אותם עקרונות מדידה שיושמו לפני העברתם. כלומר, ניירות הערך כאמור לא נגרעים מהמאזן, וכנגדם מוצג הפקדון שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות-ערך בסעיף "ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר". ניירות-ערך שהתקבלו בעסקות כאמור, נרשמים לפי סכום המזומן שהתקבל על-ידי הבנק במסגרת הסעיף "ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר". הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות-ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות-ערך שהועברו בהסכמי רכישה ומכירה חוזרת ודרישת השלמת ביטחונות מבוצעת במקרים הנדרשים. הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקות השאלה או שאילה של ניירות-ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל ראשי למכור או לשעבד אותם. טיפול בהשאלה ובשאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הבנק גורע התחייבויות רק כאשר התחייבות מסולקת. סילוק של התחייבות יכול להיעשות באמצעות תשלום למלווה או באמצעות שחרור משפטי מהמחויבות.

(11) רכוש קבוע

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישורין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישורין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו-כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע. רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרת כחלק מהערך בספרים של רכוש קבוע אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בהן יזרמו אל הקבוצה ואם עלותן ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של חלק מפריט רכוש קבוע שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריט רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס. פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. שיפורים במושכר מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על-ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת-ערך. עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס כוללות עלויות ישירות של חומרים ושירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות תקורה שלא ניתן ליחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר מוכרות כהוצאה עם התהוותן. בנוסף, הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה לפיהן נקבע סף מהותיות להיוון של 1 מיליון ש"ח. כל פרויקט פיתוח תוכנה אשר סך עלויותיו נמוכות מסף המהותיות שנקבע, נזקף כהוצאה בדוח רווח והפסד. עוד נקבע כי בגין תוצרים, אשר סך העלויות שניתן להוון בגינם אינו נמוך מסף המהותיות, נקבע מקדם היוון נמוך מ-1 לשעות עבודה, כדי להביא בחשבון את הפוטנציאל לחוסר יעילות ולסטיית מקובלות במסגרת פרויקט פיתוח תוכנה. דרג העובדים שעלויותיהם מהוונות לנכסים הוגבל לדרגת מנהל פרויקט התוכנה ורישום עלויות בגין פיתוח תוכנה של ככל עובדי הפיתוח המותרים להיוון, נעשה בדרך של דיווח שעות פרטני ולא בדרך של הקצאת עלויות באופן יחסי.

הפחתה

הפחתה נקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי החל מהמועד שבו התוכנות זמינות לשימוש. תוכנות בתהליך פיתוח אינן מופחתות באופן שיטתי כל עוד הן אינן זמינות לשימוש. לפיכך, מתבצעת בחינה לירידת-ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הן הופכות להיות זמינות לשימוש.

(12) חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממנהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימליים העתידיים. תשלומים עתידיים לשימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתחייסת מאחר שמהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משוויה ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(13) נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

הסעיף כולל נכסים בלתי מוחשיים שהוכרו במסגרת צירוף עסקים ומוניטין.

מוניטין

למידע בנושא מדידת המוניטין בעת ההכרה לראשונה ראה סעיף (2) לעיל. בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת-ערך שנצברו.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש. מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי, אלא נבחנים לפחות אחת לשנה לצורך ירידת-ערך.

(14) נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה - או חלק ממבנה - או שניהם) המוחזק (על-ידי הבנק כבעלים או בחכירה מימונית) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית-ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהלתיות; או מכירה במהלך העסקים הרגיל. נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות הרכישה בתוספת עלויות עסקה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך.

(15) ירידת-ערך נכסים שאינם פיננסיים

בכל מועד דיווח נבחן האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת-ערך עבור הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן סכום בר השבה של הנכס. בנוסף, עבור כל יחידה מניבת מזומנים אליה מיוחס מוניטין או מיוחסים נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר או נכסים שאינם זמינים לשימוש, מבוצעת הערכה של סכום בר השבה אחת לשנה בתאריך קבוע גם במידה ולא קיימים סימנים לירידת-ערך או באופן תכוף יותר אם קיימים סימנים לירידת-ערך. סכום בר השבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס.

למטרת בחינת ירידת-ערך, נכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). למטרת בחינת ירידת-ערך של מוניטין, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין יקובצו כך שהרמה בה תיבחן ירידת הערך תשקף את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך לא תהיה גדולה ממגזר פעילות (לפני קיבוץ מגזרים דומים).

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת-ערך כחלק מבחינת ירידת-ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים. נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת-ערך בנכס השייך למטה הבנק או כאשר קיימים סממנים לירידת-ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת-ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת-ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה, ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי. לגבי יחידות מניבות מזומנים הכוללות מוניטין, הפסד מירידת-ערך מוכר כאשר הערך בספרים של היחידה מניבה מזומנים, לאחר גילום המוניטין, עולה על הסכום בר ההשבה שלה.

הפסד מירידת-ערך מוקצה בין הבעלים של החברה לזכויות שאינן מקנות שליטה לפי אותו בסיס שהרווח או ההפסד מוקצה. הפסד מירידת-ערך מוניטין אינו מבוטל. באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת-ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת-ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת-ערך.

ירידת-ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת-ערך שנקבעו ב-AS 36, ירידת-ערך נכסים, בחינת קיום ירידת-ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית: SOP 98-1: Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use (ASC 350-40)

(א) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;

(ב) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;

(ג) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;

(ד) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;

(ה) צפוי שפיתוח התוכנה לא יושלם ולא יעשה בו שימוש.

באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת-ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב-AS 36, ירידת-ערך נכסים.

(16) נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו

נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש המורכבות מנכסים והתחייבויות) שהשבתם צפויה בעיקרה בדרך של מכירה או חלוקה ולא בדרך של שימוש מתמשך (למעט נכסים שנתפסו בגין חובות פגומים), מסווגים כנכסים המוחזקים למכירה או חלוקה. מיד לפני סיווגם כמוחזקים למכירה או לחלוקה, נמדדים הנכסים על-פי המדיניות החשבונאית של הבנק. לאחר מכן נמדדים הנכסים, לפי הנמוך מבין הערך בספרים והשווי ההוגן, בניכוי עלויות מכירה.

בתקופות עוקבות, נכסים ברי פחת המסווגים כמוחזקים למכירה או לחלוקה אינם מופחתים הפחתה תקופתית, והשקעות בחברות כלולות המסווגות כמוחזקות למכירה אינן מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(17) זכויות עובדים

התאגיד הבנקאי מחויב מתוקף דין, הסכם ונוהג בתשלומי הטבות פרישה לעובדים, אשר כוללים תשלומים לפי תוכניות להטבה מוגדרת בגין פנסיה (כגון, תשלומי פנסיה, פיצויי פיטורין ופרישה), תשלומים לפי תוכניות אחרות לאחר פרישה (כגון, שי לחג ותשלומי רווחה בריאות ואחרים המשולמים לפנסיונרים או בגינם) ותשלומים לפי תוכניות להפקדה מוגדרת (כגון, תשלומים לקופות תגמולים או לקרן פנסיה בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963). כמו-כן, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, נדרש להביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

התחייבויות התאגיד הבנקאי לתשלום פיצויים לעובדי התאגיד הבנקאי בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתוכנית להפקדה מוגדרת. התאגיד הבנקאי מכיר בעלות הפנסיה נטו לתקופה בהתאם להפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבויות התאגיד הבנקאי לתשלום פיצויים, פנסיה והטבות אחרות, שאינם בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, הטבות אחרות לזמן ארוך והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, מטופלות כתוכניות להטבה מוגדרת ומחושבות על בסיס אקטוארי ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת אגרות-החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית, והכול במועד הדיווח. שיעור התמותה מתבסס על הוראות עדכניות של הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון כפי שמפורט בחוזר 2-1-2013 (לוחות חדשים לחברות ביטוח). שיעור עליית השכר בעתיד מוערך על-ידי ההנהלה.

בגין ההטבות האמורות נזקפת לרווח והפסד עלות שירות, עלות ריבית, תשואה על נכסי תוכנית, הפחתה של רווח או הפסד אקטוארי נטו, הפחתה של עלות או זיכוי בגין שירות קודם והפחתה של נכס או התחייבות נטו בגין המעבר לתקינה האמריקאית אשר נכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.

רווח או הפסד אקטוארי, הינו שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תוכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית. רווחים והפסדים אקטואריים שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון ליום 1 בינואר 2013, ובתקופות לאחר מכן, נכללים במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ומופחתים בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית.

עלות או זיכוי בגין שירות קודם מופחת כרכיב של עלות הפנסיה נטו לתקופה בקו ישר, על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית.

הטבות עובד לטווח קצר (כדוגמת: שכר עבודה, חופשה ומענקים) נמדדות על בסיס לא מהוון וההוצאה נזקפת בעת שניתן השירות המתחייב.

[לפרטים נוספים בדבר זכויות עובדים ראה סעיף ד.1 לעיל.](#)

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)**(18) תשלום מבוסס מניות**

עסקות תשלום מבוסס מניות עם עובדי התאגיד הבנקאי מטופלות בהתאם לנושא 718 לקודיפיקציה - (ASC 718) (Compensation - Stock Compensation). עסקות אלו כוללות קבלת שירותים מהעובדים בתמורה להנפקת מניות התאגיד הבנקאי, אופציות למניות או מכשירים הוניים אחרים. עסקות אלו כוללות גם התחייבויות לעובדים, בהתקיים אחד משני התנאים הבאים: (1) הסכום מבוסס, לפחות בחלקו, על מחיר המניה של התאגיד הבנקאי, או על מכשיר הוני אחר של התאגיד הבנקאי. (2) המענק דורש, או עשוי לדרוש, סילוק באמצעות הנפקת מניות התאגיד הבנקאי, או מכשירים הוניים אחרים של התאגיד הבנקאי. ככלל, הבנק מכיר בהוצאה בגין תשלומים מבוססי מניות שהוא מעניק לעובדיו.

לגבי עסקות תשלום מבוסס מניות המסווגות כמענקים הוניים, שווי ההטבה נמדד במועד ההענקה בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. שווי ההטבה מוכר ברווח והפסד כהוצאות שכן כנגד גידול מקביל בהון. לצורך ההכרה בהוצאה וייחוסה על פני תקופות השירות המתאימות של העובדים, הבנק מתחשב בתנאי שירות ובתנאי ביצוע (שאינם תנאי שוק), כך שההכרה בהוצאה מבוססת על מספר המכשירים אשר לגביהם תנאי השירות ותנאי הביצוע צפויים להתקיים. יעד ביצוע אשר יכול להיות מושג לאחר תקופת השירות, מטופל כתנאי ביצוע.

מענקים התחייבותיים נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה. הבנק מודד מחדש את השווי ההוגן של ההתחייבות בסוף כל תקופת דיווח ובמועד הסילוק, כאשר שינויים כלשהם בשווי ההוגן מוכרים ברווח והפסד לתקופה כנגד ההתחייבות. עסקות הכוללות התחייבות אשר תסולק על-ידי הנפקת מספר משתנה של מניות הבנק על בסיס שווי קבוע מסווגות כהתחייבות. לפרטים נוספים בדבר אימוץ כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים ועסקות תשלום מבוסס מניות [ראה סעיף 1.1](#) לעיל.

(19) מניות באוצר

בעת רכישת מניות הבנק על-ידי הבנק, סכום התמורה ששולם, הכולל עלויות ישירות, מנוכה מההון. המניות שנרכשו מחדש מסווגות כמניות באוצר. כאשר מניות באוצר נמכרות או מונפקות מחדש, סכום התמורה שהתקבלה מוכר כגידול בהון והעודף או הגרעון שנובעים מהעסקה נזקף ליתרת הפרמיה.

(20) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על-פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות: סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל-70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל-70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.

סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל-20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הפסד צפוי מתלווה ייצבר באם מתקיימים שני התנאים להלן: (א) צפוי כי ירד ערכו של נכס (או התחייבות) במועד הדיווח; (ב) סכום ההפסד ניתן למדידה באופן סביר. אם סכום כלשהו בטווח ההפסד מהווה לאותו המועד את האומדן הטוב ביותר בטווח, הסכום כאמור ייצבר. במידה ולא קיים סכום בטווח המהווה אומדן טוב יותר מסכום כלשהו אחר, נדרש לצבור את הסכום המינימלי בטווח. תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הבנק קבע, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטית, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית במקרים בהם טרם פורסמו ארבעה דוחות כספיים על-ידי הבנק מאז שנכללה בהם לראשונה תביעה כאמור ולכן לא בוצעה הפרשה.

ביאור 26(ד) כולל גילוי על כל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק ולגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מההון.

(21) הוצאות מסים על הכנסה

הוצאת מסים על הכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון. במקרים אלו הוצאת המסים על הכנסה נזקפת להון. המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק או נחקק למעשה לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ההפרשה למסים על הכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצורכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורת והוצאות נלוות".

הבנק מכיר במסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצורכי מסים. ואולם, הבנק לא מכיר במסים נדחים לגבי הפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצורכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין, בין אם בדרך של מימוש ההשקעה ובין אם בדרך של חלוקת דיבידנדים בגין ההשקעה. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן. הבנק מקזז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על-ידי אותה רשות מס בגין אותה חברה נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר כוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית.

נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים ובגין הפרשים זמניים יוכר כאשר צפוי (more likely than not) שיווצר לגביהם חיסכון מס בעת מועד ההיפוך. יצירה של נכסי מסים נדחים נטו לא תעלה על המסים השוטפים בתקופת החשבון, אלא במקרים מיוחדים בהם צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הבנק עשוי להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים בגין חברות מוחזקות. תוספת מס זו לא נכללה בדוחות הכספיים, לאור מדיניות החברות המוחזקות שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לבנק, בעתיד הנראה לעין. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס לבנק, יוצר הבנק עתודה למס בגין תוספת המס שהוא עשוי להתחייב בה.

מס נדחה בגין עסקות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת. הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על-ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(22) היוון עלויות אשראי

IAS 23 עלויות אשראי, קובע כי נדרש להוון עלויות אשראי אשר מתייחסות ישירות לרכישה ולהקמה או לייצור של נכס כשיר. נכס כשיר הוא נכס שנדרשת תקופת זמן משמעותית להכנתו לשימוש המיועד או מכירתו והוא כולל, בין היתר, נכסי רכוש קבוע, נכסי תוכנה ונכסים אחרים הדורשים פרק זמן ממושך כדי להביאם למצב בו יוכלו לשרת בשימוש המיועד או למכירתם. עם זאת, במסגרת הוראות הפיקוח על הבנקים הובהר כי תאגיד בנקאי לא יהוון עלויות אשראי מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כשירים ובעלויות אשראי שהונו. בהתאם לכך, הבנק אינו מהוון עלויות אשראי לנכסים כשירים.

(23) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על-ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר. הרווח המדולל למניה נקבע על-ידי התאמת הרווח או ההפסד (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון כלשהן ושינויים אחרים) המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, הכוללות, כתבי אופציה למניות וכתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

(24) דיווח על מגזרי פעילות

מגזרי פעילות -

מגזר פעילות הוא מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על-ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים. תוצאות מגזר המוצר שלא ניתן לשיך למגזרי הלקוחות הרלוונטיים נכלל ב"אחרים והתאמות".

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

מגזרי פעילות פיקוחיים (בהתאם לחוזר החדש של הפיקוח על הבנקים) - בנוסף, הבנק מדווח על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים. מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על-פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. מתכונת הדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה גם היא בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. מתכונת דיווח זו יושמה לראשונה החל מהדוח לשנת 2015, זאת בכפוף להקלות והוראות מעבר שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, לפירוט נוסף ראה ביאור 1.1.7).

(25) גילויים בהקשר לצד קשור

המידע על יתרות מאזניות וחוז-מאזניות והמידע על תוצאות העסקות עם בעלי עניין וצדדים קשורים ניתן בהתאם להראות הדיווח לציבור לגבי כל אדם המוגדר כבעל עניין או צד קשור לפי ההגדרות בסעיף 1 בהוראות הדיווח לציבור, או כאיש קשור, לפי ההגדרות בהוראת ניהול בנקאי תקן 312 בדבר "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים". בנוסף לדרישות הגילוי הנדרשות מכוח הוראות הדיווח לציבור, התאגיד הבנקאי מיישם גם את הוראות הגילוי המתחייבות מיישום נושא 850 בקודיפיקציה בדבר "גילויים בהקשר לצד קשור".

(26) עסקות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את הפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

הלוואות, לרבות פיקדונות

במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים ההוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון. בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפיקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על-ידי תאגידים בנקאיים. בהתאם לחוזר, בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי, אומצו בהדרגה במהלך השנים 2011 ו-2012, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) למעט IAS 19 בדבר הטבות עובדים אשר יישומו נדחה למועד מאוחר יותר. בנושאים שבליבת העסק הבנקאי, הבהיר הפיקוח על הבנקים כי תתקבל החלטה סופית שתקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארצות-הברית ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

במהלך ינואר 2014 הובהר על-ידי הפיקוח על הבנקים כי תאגידים בנקאיים לא ידרשו לאמץ את כללי ה-IFRS אלא לאמץ באופן מלא את כללי התקינה החשבונאית האמריקאית, המיושמים על-ידי בנקים בארצות-הברית.

(2) הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פרסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאיים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח. בנקים נדרשים ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור החל מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. הבנק טרם החל לבחון את ההשפעה של התקן על דוחותיו הכספיים, וטרם בחר בחלופה ליישום הוראות המעבר.

(3) אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות

בחברות מוחזקות

ביום 10 ביוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לפיו תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי ידרשו לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות בנושאים אלה. כמו-כן, הובהר כי הטיפול החשבונאי שנקבע בהוראות הפיקוח על הבנקים בדבר נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה לפי תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 5 לא יחול על השקעות בחברות כלולות. ההוראות שנקבעו בחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2016 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה.

להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)**(4) אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים**

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים". בהתאם לחוזר, תאגיד בנקאי וחברות כרטיסי אשראי נדרשים לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים" לרבות את הכללים בהקשר לירידת-ערך של נכסי תוכנה לשימוש עצמי. בהקשר זה, הטיפול החשבונאי במוניטין, לרבות בחינת ירידת הערך שלו, עודכן בהתאם לחוזר מיום 8 בפברואר 2015 בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא צירופי עסקים ואיחוד דוחות כספיים".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה.

להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

(5) אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא מסים על ההכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא מסים על ההכנסה". על-פי החוזר, תאגיד בנקאי וחברות כרטיסי אשראי נדרשים לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מסים על ההכנסה, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות בנושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מסים על ההכנסה" ובנושא 740-830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע-חוץ - מסים על ההכנסה".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה.

הבנק בוחן את השלכות יישום ההוראות הנ"ל. להערכת הבנק יישום הכללים האמורים יביא לגידול בהתחייבויות בגין מסים נדחים, אך לאור המורכבות הכרוכה ביישום ההוראות האמורות ולנוכח השוני בין חוקי המס האמריקאים והעדר התאמתם לסביבת המס בישראל, אין ביכולתו להעריך בשלב זה את היקף השפעתן על הדוחות הכספיים.

(6) טיוטה בדבר תיקון לתקינה האמריקאית בנושא עסקות רכש חוזר לפדיון ועסקות רכש חוזר במימון

ביום 15 ביולי 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה בדבר "תיקון מספר 11-2014 לקודיפיקציה של ה-FASB לגבי עסקות רכש חוזר לפדיון ועסקות רכש חוזר במימון". בין היתר התיקון מבהיר כי עסקות רכש חוזר לפדיון ועסקות רכש חוזר במימון יטופלו מבחינה חשבונאית כחוב מובטח, בעקביות לטיפול החשבונאי בעסקות רכש חוזר אחרות. בנוסף, התיקון מבהיר את הטיפול החשבונאי בעסקות רכש חוזר במימון, בהן צד אחד מעביר לצד נגדי נכס פיננסי, ובו זמנית מתקשר עם הצד הנגדי בהסכם לרכישה ומכירה חוזרת של הנכס הפיננסי, וכן כולל דרישות גילוי מסוימות.

התיקונים יישמו מיום 1 בינואר 2016 ואילך, בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארצות-הברית, בשינויים המחויבים.

להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית

2013	2014	2015	
א. הכנסות ריבית**			
11,390	*9,628	9,044	מאשראי לציבור
21	32	41	מאשראי לממשלות
105	108	117	מפיקדונות בבנקים
192	71	26	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
1	-	2	מניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
1,236	834	604	מאגרות-חוב
16	*-	3	מנכסים אחרים
12,961	10,673	9,837	סך-כל הכנסות ריבית
ב. הוצאות ריבית**			
(2,792)	(1,428)	(830)	על פיקדונות הציבור
(23)	(12)	(12)	על פיקדונות הממשלה
(116)	(63)	(40)	על פיקדונות מבנקים
(15)	(10)	(2)	על ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(2,065)	(1,361)	(1,058)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(7)	(31)	(10)	על התחייבויות אחרות
(5,018)	(2,905)	(1,952)	סך-כל הוצאות ריבית
7,943	7,768	7,885	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית***			
(154)	(221)	(211)	הכנסות ריבית
13	10	(6)	הוצאות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות-חוב			
46	27	13	מוחזקות לפדיון
1,131	780	571	זמינות למכירה
59	27	20	למסחר
1,236	834	604	סך-הכל כולל בהכנסות ריבית

* סווג מחדש.

** כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

*** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

2013	2014	2015	
1. מפעילות במכשירים נגזרים			
23	(5)	19	חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור (ראה ג להלן) ⁽¹⁾
(993)	1,918	550	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾
(970)	1,913	569	סך-הכל מפעילות במכשירים נגזרים
2. מהשקעה באגרות חוב			
449	284	525	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
(4)	-	(33)	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁴⁾
445	284	492	סך-הכל מהשקעה באג"ח
3. הפרשי שער, נטו			
818	(1,496)	(161)	
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות			
172	164	264	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾
(76)	(69)	(185)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁵⁾⁽⁶⁾
38	36	45	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
-	3	-	רווח ממכירת מניות של חברות מוחזקות
-	-	(31)	הפסד ממכירת מניות של חברות מוחזקות
134	134	93	סך-הכל מהשקעה במניות
5. רווחים (הפסדים) נטו בגין עסקאות איגוח			
-	-	-	
6. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו			
2	-	3	
429	835	996	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

(1) למעט מרכיבי אפקטיבי ביחסי גידור.

(2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.

(4) לרבות הפרשות לירידת ערך בסך של 21 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (2014: 0 מיליוני ש"ח; 2013: 0 מיליוני ש"ח).

(5) לרבות הפרשות לירידת ערך בסך של 113 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (2014: 69 מיליוני ש"ח; 2013: 75 מיליוני ש"ח).

(6) לרבות הפסד בסך של 72 מיליון ש"ח, כתוצאה מפסק-דין שהתקבל בחודש אוגוסט 2015 בנוגע לחיוב ריבית פיגורים על אשראי מובטח במניות, שסווג בעבר כנייר ערך, והרווח ממכירתו נרשם בעבר בסעיף זה.

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר*

2013	2014	2015	
21	20	19	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
24	59	28	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾
6	2	1	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽²⁾
51	81	48	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות מסחר**
480	916	1,044	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון:			
24	60	28	חשיפת ריבית
6	5	4	חשיפת מטבע חוץ
21	16	16	חשיפה למניות
51	81	48	סך-הכל

ג. חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור - פירוט נוסף***

1. גידורי שווי הוגן			
2	(11)	4	חוסר האפקטיביות של הגידורים
2. גידורי תזרים מזומנים			
21	6	15	מרכיב הרווח בגין מכשירים נגזרים, אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידור
23	(5)	19	סך-הכל

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
 ** להכנסות ריבית מהשקעה באגרות-חוב למסחר [ראה ביאור 2](#).
 *** לגילוי על השפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית [ראה ביאור 2](#).
 (1) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-1 מיליוני ש"ח (2014): 12 מיליוני ש"ח; 2013: 6 מיליוני ש"ח).
 (2) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-0 מיליוני ש"ח (2014): 1 מיליוני ש"ח; 2013: 0 מיליוני ש"ח).

ביאור 4 עמלות

הרכב הסעיף:

2013	2014	2015	
968	980	987	ניהול חשבון
1,597	1,674	1,725	כרטיסי אשראי
911	1,047	1,032	פעילות בניירות-ערך
188	218	219	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
50	45	45	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
342	173	205	טיפול באשראי
275	277	293	הפרשי המרה
116	124	114	פעילות סחר חוץ
33	40	41	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
49	46	44	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
529	545	548	עמלות מעסקי מימון
57	38	34	עמלות אחרות
5,115	5,207	5,287	סך-כל העמלות

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

(2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.

ביאור 5 הכנסות אחרות

הרכב הסעיף:

2013	2014	2015	
36	60	60	הכנסות משירותי מחשב לחברה שאוחדה בעבר
11	5	14	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
79	66	72	אחרות
126	131	146	סך-כל ההכנסות האחרות

ביאור 6 משכורות והוצאות נלוות

הרכב הסעיף:

*2013	*2014	2015	
3,233	3,067	3,141	משכורות
159	115	87	הוצאה הנובעת מעסקות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
610	652	645	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
25	55	33	הטבות לזמן ארוך
789	746	748	ביטוח לאומי ומס-שכר
130	317	255	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים)
21	36	25	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה
484	355	-	הוצאות בגין תוכנית התייעלות
5,451	5,343	4,934	סך-כל המשכורות וההוצאות הנלוות
491	489	513	(1) מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל
90	50	20	(2) מזה: הוצאות הנובעות מעסקות המטופלות כעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 11.ד1.

ביאור 7 הוצאות אחרות

הרכב הסעיף:

2013	2014	2015	
308	323	356	שיווק ופירסום
226	231	234	תקשורת
352	370	419	מחשב*
138	143	135	משרדיות
24	21	19	ביטוח
216	210	265	שירותים מקצועיים
15	20	18	שכר והחזר הוצאות לחברי דירקטוריון
39	34	38	הדרכה והשתלמויות
228	247	253	עמלות
46	47	43	תרומה לקהילה
442	643	514	אחרות
2,034	2,289	2,294	סך-כל ההוצאות האחרות

* למעט משכורות, פחת והפחתות.

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)

א. הרכב הסעיף:

2013	2014	2015	
			מסים שוטפים:
1,773	1,736	1,932	בגין שנת החשבון
37	431	(40)	בגין שנים קודמות
1,810	2,167	1,892	סך-כל המסים השוטפים
			בתוספת (בניכוי):
			מסים נדחים:
*(544)	*(72)	85	בגין שנת החשבון
(1)	(382)	120	בגין שנים קודמות
*(545)	*(454)	205	סך-כל המסים הנדחים
*1,265	*1,713	2,097	סך-כל הפרשה למסים ⁽¹⁾
41	21	87	(1) מזה: הפרשה למסים לרשויות מס בחו"ל

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד1.

ב. התאמה בין סכום מס תיאורטי, שהיה חל על הבנק לפי שיעור מס סטטוטורי, לבין הפרשה למסים על הרווח, כפי שנזקפה לדוח רווח והפסד:

2013	2014	2015	
36.22	37.71	37.58	שיעור המס החל על הבנק בישראל (באחוזים)
*1,358	*1,665	1,915	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
			נוסף (פחות) הוצאות מסים (חיסכון במס) בגין:
(113)	(87)	(72)	שיעור מס סטטוטורי שונה
41	116	87	הוצאות לא-מוכרות אחרות
29	30	15	הכנסות חברות מאוחדות בחו"ל
88	(39)	50	הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל
(1)	-	1	הפרשי תיאום פחת רווח הון
(24)	(17)	(16)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
-	(7)	6	הפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מסים נדחים
(1)	3	(16)	הפסדים למס שלא נרשמו בגינם מסים נדחים
36	49	80	מסים בגין שנים קודמות
(148)	-	47	שינוי יתרת מסים נדחים עקב שינוי שיעור המס
*1,265	*1,713	2,097	הפרשה למסים על הרווח

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד1.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ג.1. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים:

31 בדצמבר				
2014	2015	2014	2015	
שיעור מס ממוצע ב-%		יתרה במיליוני ש"ח		
מסים נדחים לקבל:				
37.2	37.0	**1,972	1,942	מהפרשה להפסדי אשראי
37.4	36.9	*1,454	1,360	עודף עתודה לפיצויים ופרישה
37.0	36.7	356	350	מהפרשה לחופשה ומענקים
27.7	24.2	56	48	מהפסדים וניכויים מועברים לצורך מסים
33.7	28.0	**11	21	מפריטים כספיים אחרים
37.6	36.5	**50	27	נכסים לא-כספיים
37.0	36.6	*3,899	3,748	סך-כל המסים הנדחים לקבל
עתודה למסים נדחים:				
11.4	17.0	33	59	בגין השקעות בחברות מוחזקות
27.7	37.0	**63	10	מפריטים כספיים אחרים
25.9	29.3	**94	158	מהתאמת נכסים לא-כספיים
21.6	24.8	190	227	סך-כל העתודה למסים נדחים

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור T1.(1).

** סווג מחדש.

מימוש יתרת מסים נדחים לקבל, נטו, מותנה בקיום הכנסה חייבת במס בשנים הבאות בסכום מתאים. מס נדחה מחושב על-פי שיעור המס הצפוי בעתיד.

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ג.2. התנועה בנכסי והתחייבויות המיסים הנדחים:

סך-הכל	הפסדים למס וניכויים מועברים	הטבות לעובדים*	התאמות נכסים לא-כספיים**	נכס מס מפריטים לא-כספיים**	השקעה בחברות מוחזקות	ריבית וניירות ערך**	הפרשה להפסדי אשראי וריבית על אשראי**	
2,491	69	1,228	(144)	84	(31)	(47)	1,332	מס נדחה, נטו, ליום 31 בדצמבר 2012
								השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים
154	-	154	-	-	-	-	-	יתרה ליום 1 בינואר 2013 לאחר היישום לראשונה של הכללים החדשים
2,645	69	1,382	(144)	84	(31)	(47)	1,332	תנועה:
399	(19)	175	36	6	(2)	2	201	שינויים שנזקפו לרווח והפסד
23	-	31	3	-	-	(7)	(4)	שינויים אשר נזקפו להון
146	-	63	7	4	-	-	72	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח והפסד
3,213	50	1,651	(98)	94	(33)	(52)	1,601	מס נדחה, נטו, ליום 31 בדצמבר 2013
								תנועה:
454	6	122	(1)	(44)	-	-	371	שינויים שנזקפו לרווח והפסד
42	-	37	5	-	-	-	-	שינויים אשר נזקפו להון
3,709	56	1,810	(94)	50	(33)	(52)	1,972	מס נדחה, נטו, ליום 31 בדצמבר 2014
								תנועה:
(158)	(7)	(55)	(57)	(23)	(26)	14	(4)	שינויים שנזקפו לרווח והפסד
17	(1)	(24)	(7)	-	-	49	-	שינויים אשר נזקפו להון
(47)	-	(21)	-	-	-	-	(26)	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח והפסד
3,521	48	1,710	(158)	27	(59)	11	1,942	מס נדחה, נטו, ליום 31 בדצמבר 2015
3,748	48	1,710	-	27	-	21	1,942	נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015
(227)	-	-	(158)	-	(59)	(10)	-	התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 11.ד1.
 ** יתרות בגין שנים קודמות סווגו מחדש.

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ג.3. מסים על ההכנסה שהוכרו ישירות בהון:

2013			2014			2015			
נטו מס	הוצאות (הטבת) מס	לפני מס	נטו מס	הוצאות (הטבת) מס	לפני מס	נטו מס	הוצאות (הטבת) מס	לפני מס	
43	25	68	(8)	(5)	(13)	5	2	7	חוחים נטו בגין גידורי השקעות נטו במטבע-חוץ
7	3	10	3	2	5	2	2	4	גידור תזרימי מזומנים
58	25	83	260	122	382	(510)	(238)	(748)	נכסים פיננסיים זמינים למכירה
*(36)	*(21)	*(57)	*(68)	*(41)	*(109)	25	24	49	הטבות לעובדים
(15)	(11)	(26)	9	5	14	3	3	6	תשלומים מבוססי מניות
*57	*21	*78	*196	*83	*279	(475)	(207)	(682)	סך-הכל מסים שהוכרו בהון

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד1.

ד. שומות:

לבנק שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל 2012. לחברות בנות שומות סופיות לשנים 2010-2013. בחודש דצמבר 2013, ובחודש דצמבר 2015 הוציא פקיד השומה לבנק שומות מס שזכר בגין השנים 2008-2010 אשר עניין חיוב הבנק במס שזכר בגין משכורות ותשלומים סוציאליים ששולמו על-ידי הבנק לעובדים מקומיים בסניפים של הבנק בחו"ל. סכום השומות מגיע לכ-69 מיליון ש"ח לא כולל ריבית והצמדה. הבנק חולק על השומות ולפיכך הגיש עליהן השגה. שלטונות המס הוציאו צווים בגין שומות המס אשר הבנק מערער עליהם בבית המשפט המחוזי. ככל שעמדת הבנק לא תתקבל יהיה הבנק חשוף לדרישות דומות גם בגין השנים שלאחר מכן. לדעת יועציו המשפטיים של הבנק קיים סיכוי אפשרי (Reasonably Possible) להתממשות התביעה.

ה. הפסדים שבגינם לא נכללו נכסי מס נדחה:

לבנק ולחברות מאוחדות מסוימות הפסדים וניכויים אחרים שנקבעו לצורך מס, שבגינם לא נכללו נכסי מס נדחה, בסך של כ-528 מיליוני ש"ח (31.12.14 כ-514 מיליוני ש"ח). ניצול סכומים אלה בעתיד יתאפשר במידה ולחברות בהן נרשמו הסכומים תהיה הכנסה חייבת במס.

ו. תיקוני חקיקה:

מס הכנסה

שיעור מס החברות בשנת 2014 ו-2015 עמד על 26.5%. ביום 5 לינואר 2016 פורסם ברשומות חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו-2016 בהתאם לחוק יורד מס החברות החל משנת 2016 ואילך ויעמוד על 25%. לפיכך בשנת 2016 ירשום הבנק בדוחותיו הכספיים קיטון בסך של כ-121 מיליון ש"ח ביתרת נכסי מסים נדחים ובמקביל גידול בהפרשה למסים על הרווח באותו סכום.

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975

הבנק מוגדר כמוסד כספי לצורכי חוק מס ערך מוסף המטיל על מוסד כאמור מס שכר ומס רווח. רווח מוגדר כהכנסה חייבת, כמשמעותה בפקודת מס הכנסה, לפני קיזוז הפסדים משנות המס הקודמות לשנת המס שבה נתקבלה ההכנסה, ואחרי ניכוי מס שכר ולמעט הכנסה מדיבידנד שנתקבל ממוסד כספי ולרבות הכנסה מריבית או מדיבידנד או ממכירה או פדיון של יחידה או מחלוקת רווחים לבעל יחידה שלגביה ניתן פטור ממס הכנסה לפי כל דין.

שיעור מס הרווח בשנת 2014 עמד על 18%.

ביום 10 בספטמבר 2015 חתם שר האוצר על צו להורדת שיעור המע"מ בגין עסקה יבוא טובין ב-1%, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 באוקטובר 2015. הצו הפך לסופי ביום 24 בספטמבר 2015. ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ו-2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים ירד לשיעור של 17%, החל מיום 1 באוקטובר 2015. הצו חל בשנת המס 2015 לגבי השכר המשולם בעד עבודה מחודש אוקטובר 2015 ומס רווח חל על-פי החלק היחסי מהרווח בשנת מס זו ולפיכך יעמוד על 17.75%.

כתוצאה מהשינוי האמור, הבנק כלל בדוחותיו הכספיים לשנת 2015 קיטון יתרת נכסי מסים נדחים בסך של כ-50 מיליוני ש"ח, כנגד ידול הפרשה למס בסך 47 מיליוני ש"ח והקטנת קרנות הון בסך של 3 מיליוני ש"ח, וקיטון ביתרת ההתחייבות בגין זכויות עובדים בסך של כ-33 מיליוני ש"ח, לפני השפעת המס המתחייסת, אשר מרביתה נזקפה כרווח כולל אחר. כתוצאה מהשינויים האמורים, חל שינוי בשיעור המס הסטטוטורי אשר חל על הבנק כמפורט בטבלה להלן.

שיעורי המס המשולבים

המסים המשולמים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על-פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על-פי חוק מס ערך מוסף כמוסבר לעיל. לפיכך, שיעורי המס המשולבים הינם כדלקמן:

	שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור מס משולב	
				שנה
נובע מהעלאת מס ערך מוסף מיום 2 ביוני 2013 לשיעור של 18%	17.58%	25.00%	36.22%	2013
נובע מהעלאת מס חברות מיום 1 בינואר 2014	18.00%	26.50%	37.71%	2014
נובע מירידת מס ערך מוסף החל מיום 1 באוקטובר 2015 לשיעור של 17%	17.75%	26.50%	37.58%	2015
נובע מירידת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2016	17.00%	25.00%	35.90%	2016 ואילך

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ז. הוצאה להפסדי אשראי:

ביום 1 בינואר 2011 אימצה המערכת הבנקאית הוראה חדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. כתוצאה מכך נחתמו הסכמים בין המערכת הבנקאית, לרבות הבנק, לבין רשות המסים על פיהם נקבעו הכללים בדבר אופן ההכרה בהוצאות לעניין מס.

ביום 29 בפברואר 2012 נחתם הסכם עקרונות בין הבנק לבין פקיד השומה בנושא אופן ההכרה למס של הפרשה להפסדי אשראי בגין הפרשות לחובות פגומים שיירשמו החל מיום 1 בינואר 2011, כאשר ביחס להפרשות שנרשמו והותרו עד ליום 31 בדצמבר 2010 יחול החישוב על-פי ההסדר שהיה בתוקף עד אותו מועד.

להלן עיקרי ההסכם:

חובות פגומים גדולים בבחינה פרטנית (חוב הלקוח מעל 1 מיליון ש"ח)

הפרשות לחובות פגומים בבחינה פרטנית יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נכללה הוצאה בדוחות הכספיים של הבנק. בשנת מס שבה הוקטנה יתרת הפרשה לחובות פגומים (שלא כתוצאה מ"מחיקה חשבונאית" או מ"מחילת חובות"), יתווסף לחבות המס של הבנק מס נוסף שיביא לגביית מס נוסף שהיה נגבה אילו לא הייתה מוכרת מלכתחילה הפרשה שהותרה בניכוי.

חובות פגומים שאינם נבחנים פרטנית לצורכי מס (חוב הלקוח מתחת 1 מיליון ש"ח)

הפרשות לחובות פגומים שאינם בבחינה פרטנית לא יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נכללה הוצאה בדוחות הכספיים של הבנק. הוצאות בגין הפרשות אלו יותרו למס בגובה "המחיקה החשבונאית" נטו (בקיזוז גביות באותה שנה) מחציתן יותרו לצורכי מס בשנת המס הראשונה לאחר השנה שבה נרשמה המחיקה ומחציתן יותרו בשנת המס השנייה לאחר השנה שבה נרשמה המחיקה. הוראה זו חלה לגבי הוצאות שנרשמו החל מיום 1 בינואר 2011.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 9 רווח למניה רגילה

הרכב הסעיף:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
רווח בסיסי			
*2,537	*2,713	3,082	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות			
במניות 1 ש"ח ע.ב.			
1,319,693,645	1,320,575,890	1,323,208,692	יתרה ליום 1 בינואר של הון מניות מונפק ונפרע
1,850,709	3,557,991	3,262,618	השפעת אופציות שמומשו למניות
(2,324,263)	(2,925,479)		השפעת מניות שנרכשו במהלך התקופה
1,319,220,091	1,321,208,402	1,326,471,310	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה ליום 31 בדצמבר
רווח מדולל			
*2,537	*2,713	3,082	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות (מדולל)			
במניות 1 ש"ח ע.ב.			
1,319,220,091	1,321,208,402	1,326,471,310	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה
12,655,301	10,824,108	7,030,704	השפעת אופציות למניות
1,331,875,392	1,332,032,510	1,333,502,014	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח המדולל למניה ליום 31 בדצמבר
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים			
רווח בסיסי			
*1.92	*2.05	2.32	רווח נקי למניה
רווח מדולל			
*1.90	*2.04	2.31	רווח נקי למניה

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור (1).ד1.

ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס***

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין הצגת נירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	
636	3	639	-	(16)	9	646	יתרה ליום 1 בינואר 2013
(259)	-	(259)	(259)	-	-	-	השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים
377	3	380	(259)	(16)	9	646	יתרה ליום 1 בינואר 2013 לאחר היישום לראשונה של הכללים החדשים
3	(2)	1	(36)	7	(26)	56	שינוי נטו במהלך השנה
380	1	381	(295)	(9)	(17)	702	יתרה ליום 1 בינואר 2014
202	1	203	(68)	3	7	261	שינוי נטו במהלך השנה
582	2	584	(363)	(6)	(10)	963	יתרה ליום 1 בינואר 2015
(481)	(2)	(483)	25	2	2	(512)	שינוי נטו במהלך השנה
101	-	101	(338)	(4)	(8)	451	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

*** החל מיום 1 בינואר 2015 הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בטיפול החשבונאי בזכויות עובדים. הכללים החדשים יושמו למפרע החל מיום 1 בינואר 2013. מספרי השוואה לתקופות קודמות הוצגו מחדש. למידע בדבר ההשפעה המצטברת של האימוץ לראשונה של כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים ראה ביאור 1.ד1.

ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס***

לשנה שהסתיימה ביום								
31 בדצמבר 2013			31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2015		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:								
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:								
250	(122)	372	472	(183)	655	(169)	58	(227)
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן								
רווחים (הפסדים) בגין ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
(194)	97	(291)	(211)	61	(272)	(343)	180	(523)
שינוי נטו במהלך השנה התאמות מתרגום*:								
56	(25)	81	261	(122)	383	(512)	238	(750)
התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים**:								
(69)	-	(69)	15	-	15	(3)	-	(3)
43	(25)	68	(8)	5	(13)	5	(2)	7
שינוי נטו במהלך השנה גידור תזרימי מזומנים:								
(26)	(25)	(1)	7	5	2	2	(2)	4
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
7	(3)	10	3	(2)	5	2	(2)	4
שינוי נטו במהלך השנה הטבות לעובדים:								
(37)	22	(59)	(75)	46	(121)	4	(12)	16
רווח (הפסד) אקטוארי נטו השנה רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾								
1	(1)	2	7	(5)	12	21	(12)	33
שינוי נטו במהלך השנה סך-הכולל השינוי נטו במהלך השנה								
(36)	21	(57)	(68)	41	(109)	25	(24)	49
1	(32)	33	203	(78)	281	(483)	210	(693)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:								
סך-הכולל השינוי נטו במהלך השנה								
(2)	-	(2)	1	-	1	(2)	-	(2)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק:								
סך-הכולל השינוי נטו במהלך השנה								
3	(32)	35	202	(78)	280	(481)	210	(691)

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

*** החל מיום 1 בינואר 2015 הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בטיפול החשבונאי בזכויות עובדים. הכללים החדשים יושמו למפרע החל מיום 1 בינואר 2013. מספרי ההשוואה לתקופות קודמות הוצגו מחדש. למידע בדבר ההשפעה המצטברת של האימוץ לראשונה של כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים ראה ביאור ד.1(1).

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף [ראה בביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.

ביאור 11 מזומנים ופיקדונות בבנקים**הרכב הסעיף:**

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
46,397	59,573	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
8,577	5,403	פיקדונות בבנקים מסחריים
54,974	64,976	סך-הכל**
51,823	63,108	* מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים
4	3	** בניכוי הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בסך

הערה:

בנושא שיעבודים [ראה ביאור 27](#).

ביאור 12 ניירות-ערך

ליום 31 בדצמבר 2015				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות:				
של מוסדות פיננסיים בישראל	405	4	-	409
של אחרים זרים	9	2	-	11
סך-כל אגרות-חוב מוחזקות לפדיון	414	6	-	420
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלוות:				
של ממשלת ישראל	36,981	410	(40)	37,351
של ממשלות זרות	5,612	27	(24)	5,615
של מוסדות פיננסיים בישראל	217	12	-	229
של מוסדות פיננסיים זרים	4,709	15	(43)	4,681
של אחרים בישראל	2,028	43	(26)	2,045
של אחרים זרים	3,637	20	(69)	3,588
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה	53,184	527	(202)	53,509
חבניות:				
של אחרים	2,198	311	(23)	2,486 ⁽¹⁾
סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה	55,382	838⁽²⁾	(225)⁽²⁾	55,995⁽¹⁾

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל חבניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 643 מיליוני ש"ח.
 (2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן בחבניות - [ראה ביאור 2 וביאור 3](#).
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2015				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות:				
של ממשלת ישראל	6,292	-	(1)	6,291
של ממשלות זרות	7	-	-	7
של מוסדות פיננסיים זרים	55	1	-	56
של אחרים בישראל	3	-	-	3
של אחרים זרים	71	-	(1)	70
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	6,428	1	(2)	6,427
מניות:				
של אחרים	52	-	(4)	48
סך-כל ניירות הערך למסחר	6,480	1 ⁽²⁾	(6) ⁽²⁾	6,475
סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾	62,276	845	(231)	62,890 ⁽¹⁾
(4) מידע לגבי אגרות-חוב פגומות				
להלן יתרת החוב הרשומה של:				
אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית	23			

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 643 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-9.7 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - [ראה ביאור 27](#).

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - [ראה ביאור 2 וביאור 3](#).
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

31 בדצמבר 2015							
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים				
סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן		
	20-40%	0-20%		20-40%	0-20%		
(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש							
אגרות-חוב ומלוות:							
(8)	-	(8)	211	(32)	-	(32) 11,886	של ממשלת ישראל
(3)	-	(3)	182	(21)	-	(21) 3,878	של ממשלות זרות
(10)	-	(10)	630	(33)	-	(33) 2,456	של מוסדות פיננסיים זרים
(7)	-	(7)	147	(19)	-	(19) 631	של אחרים בישראל
(16)	-	(16)	404	(53)	-	(53) 1,635	של אחרים זרים
(44)	-	(44)	1,574	(158)	-	(158) 20,486	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה
חביות:							
-	-	-	-	(23)	-	(23) 734	של אחרים
(44)	-	(44)	1,574	(181)	-	(181) 21,220	סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות:				
509	509	26	-	535
של מוסדות פיננסיים בישראל				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר	רווחים	שווי הוגן*
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלוות:				
37,049	36,268	793	(12)	37,049
של ממשלת ישראל				
3,498	3,447	62	(11)	3,498
של ממשלות זרות				
819	801	18	-	819
של מוסדות פיננסיים בישראל				
5,083	5,051	42	(10)	5,083
של מוסדות פיננסיים זרים				
2,284	2,215	87	(18)	2,284
של אחרים בישראל				
3,454	3,432	37	(15)	3,454
של אחרים זרים				
52,187	51,214	1,039	(66)	52,187
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה				
מניות:				
2,563 ⁽¹⁾	2,170	418	(25)	2,563 ⁽¹⁾
של אחרים				
54,750 ⁽¹⁾	53,384	1,457 ⁽²⁾	(91) ⁽²⁾	54,750 ⁽¹⁾
סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה				

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 612 מיליוני ש"ח.
 (2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - [ראה ביאור 2 וביאור 3](#).
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות:				
של ממשלת ישראל	2,867	5	(1)	2,871
של ממשלות זרות	42	2	(1)	43
של מוסדות פיננסיים בישראל	-	-	-	-
של מוסדות פיננסיים זרים	353	2	(1)	354
של אחרים בישראל	19	1	-	20
של אחרים זרים	176	9	(4)	181
סך-כך אגרות-חוב ומלוות למסחר	3,457	19	(7)	3,469
מניות:				
של אחרים	55	1	(6)	50
סך-כך ניירות הערך למסחר	3,512	20⁽²⁾	(13)⁽²⁾	3,519
סך-כך ניירות הערך⁽³⁾	57,405	1,503	(104)	58,804⁽¹⁾
(4) מידע לגבי אגרות-חוב פגומות				
להלן יתרת החוב הרשומה של:				
אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית	34			

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 612 מיליוני ש"ח.
 (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
 (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-9.4 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - [ראה ביאור 27](#).

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - [ראה ביאור 2](#) וביאור 3.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

31 בדצמבר 2014							
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים				
סך-הכל	פוסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	סך-הכל	פוסדים שטרם מומשו	שווי הוגן		
	20-40%	0-20%		20-40%	0-20%		
(5) שווי הוגן והפוסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש							
אגרות-חוב ומלוות:							
(5)	-	(5)	226	(7)	-	(7) 1,878	של ממשלת ישראל
(10)	-	(10)	191	(1)	-	(1) 887	של ממשלות זרות
(1)	-	(1)	115	(9)	-	(9) 1,715	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	(18)	-	(18) 393	של אחרים בישראל
(1)	-	(1)	44	(14)	-	(14) 1,062	של אחרים זרים
(17)	-	(17)	576	(49)	-	(49) 5,935	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה
מניות:							
(4)	-	(4)	373	(21)	-	(21) 321	של אחרים
(21)	-	(21)	949	(70)	-	(70) 6,256	סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה

מיזוג חברת ויזה אירופה עם חברת ויזה אינק

הבנק מחזיק במניות של ויזה אירופה.

ביום 21 בדצמבר 2015 הכריזה Visa inc על כוונתה לרכוש את ויזה אירופה. עם סגירת העסקה לקראת תום הרבעון השני של שנת 2016 יעביר הבנק את החזקותיו בוויזה אירופה בתמורה לסך של כ-25-20 מיליון אירו, שיתקבל במזומן ובמניות חסומות של Visa inc. בנוסף, בתום 4 שנים ממועד סגירת העסקה בכפוף בין היתר לעמידה במבחני הכנסות עתידיים ובתנאים נוספים, הבנק עשוי לקבל תקבול מותנה בסך של כ-7-6 מיליון אירו במזומן, שיוענק במידה ובתום 4 שנים הבנק ימשיך להיות PRINCIPAL MEMBER. עם השלמת עסקת החלפת המניות מבחינה משפטית (Closing) לקראת תום הרבעון השני של שנת 2016 צפוי הבנק להכיר ברווח לפני מס בסך של כ-25-20 מיליון אירו. הרווח כפוף לשינויים שעשויים לנבוע מערעורים של שאר החברים בוויזה אירופה ביחס לחלקם בתמורה. ההכרה ברווח ביחס לתקבול המותנה תידחה עד למועד בו סכום המזומן יהיה קבוע או ניתן לקביעה.

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

2015						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי***	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
						יתרת חוב רשומה
172,260	26,801	145,459	3,159	-	142,300	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
137,452	-	137,452	50,635	61,120	25,697	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
66,989	-	66,989	-	60,863	6,126	(1) מזה: לפי עומק פיגור
309,712	26,801	282,911	53,794	61,120	167,997	סך-הכל ⁽²⁾
						(2) מזה:
2,437	-	2,437	585	-	1,852	חובות בארגון מחדש
2,899	-	2,899	111	-	2,788	חובות פגומים אחרים
5,336	-	5,336	696	-	4,640	סך-הכל חובות פגומים
857	-	857	84	640	133	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3,503	-	3,503	252	-	3,251	חובות בעייתיים אחרים
9,696	-	9,696	1,032	640	8,024	סך-הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות**
2,985	3	2,982	126	-	2,856	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,432	-	1,432	665	392	375	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
453	-	453	-	392	61	(3) מזה: לפי עומק פיגור****
4,417	3	4,414	791	392	3,231	סך-הכל ⁽⁴⁾
1,096	-	1,096	111	-	985	(4) מזה: בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לפירוט בדבר יישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, ראה ביאור ד.6.

*** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלואות לדיור, בסך של כ-6,126 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31.12.14: 5,599 מיליוני ש"ח).

**** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-235 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 215 מיליוני ש"ח).

כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-28 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 24 מיליוני ש"ח).

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)**

		2014				
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיר*		
יתרת חוב רשומה						
175,470	34,046	141,424	3,584	-	137,840	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
126,736	-	126,736	46,896	56,515	23,325	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
61,795	-	61,795	-	56,196	5,599	(1) מזה: לפי עומק פיגור
302,206	34,046	268,160	50,480	56,515	161,165	סך-הכל ⁽²⁾
(2) מזה:						
2,615	-	2,615	568	-	2,047	חובות בארגון מחדש
3,666	-	3,666	122	-	3,544	חובות פגומים אחרים
6,281	-	6,281	690	-	5,591	סך-הכל חובות פגומים
951	-	951	75	724	152	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
4,741	-	4,741	209	-	4,532	חובות בעייתיים אחרים
11,973	-	11,973	974	724	10,275	סך-הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות***						
2,849	4	2,845	163	-	2,682	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,335	-	1,335	704	387	244	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
445	-	445	-	387	58	(3) מזה: לפי עומק פיגור**,***
4,184	4	4,180	867	387	2,926	סך-הכל ⁽⁴⁾
933	-	933	139	-	794	(4) מזה: בגין חובות פגומים

* הוצג מחדש.
 ** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעויף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 *** לפירוט בדבר יישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, ראה ביאור 13.12.14.
 **** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-235 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 215 מיליוני ש"ח).
 כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-28 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 24 מיליוני ש"ח).

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
4,688	5	4,683	969	358	3,356	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.12
874	1	873	130	108	635	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,480)	-	(1,480)	(544)	(44)	(892)	מחיקות חשבונאיות
506	-	506	175	-	331	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(974)	-	(974)	(369)	(44)	(561)	מחיקות חשבונאיות נטו
(1)	-	(1)	(1)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,587	6	4,581	729	422	3,430	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.13
425	(2)	427	326	(37)	138	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,376)	-	(1,376)	(476)	(3)	(897)	מחיקות חשבונאיות
1,220	-	1,220	356	5	859	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(156)	-	(156)	(120)	2	(38)	מחיקות חשבונאיות נטו
4,856	4	4,852	935	387	3,530	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.14
475	(1)	476	180	5	291	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,504)	-	(1,504)	(586)	-	(918)	מחיקות חשבונאיות
1,276	-	1,276	318	-	958	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(228)	-	(228)	(268)	-	40	מחיקות חשבונאיות נטו
(17)	-	(17)	(3)	-	(14)	אחר
5,086	3	5,083	844	392	3,847	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.15
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						
638	-	638	75	-	563	ליום 31 בדצמבר 2013
672	-	672	68	-	604	ליום 31 בדצמבר 2014
669	-	669	53	-	616	ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 14 אשראי לממשלות

הרכב הסעיף

31 בדצמבר		
2014	2015	
560	813	אשראי לממשלת ישראל
1,301	1,751	אשראי לממשלות זרות
1,861	2,564	סך כל האשראי לממשלות

ביאור 15 השקעות בחברות כלולות

א. הרכב הסעיף

2014	2015	
		חברות כלולות
96	103	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
		השקעות אחרות
39	40	השקעה בהלוואות בעלים
135	143	סך כל ההשקעות
		מזה:
83	102	רווחים נטו, שנצברו ממועד הרכישה
		פרטים לגבי ערך בספרים ושווי שוק של ההשקעות הסחירות
21	20	ערך בספרים
40	43	שווי שוק

ב. החלק ברווחי חברות כלולות, נטו

2013	2014	2015	
9	9	19	חלקו של הבנק ברווחים, נטו, של חברות כלולות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 15 השקעות בחברות כלולות (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽¹⁾		חלק בזכויות ההצבעה		חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים		
		31 בדצמבר				
2014	2015	2014	2015	2014	2015	
חברות מאוחדות:						
1,645	1,676	100%	100%	100%	100%	בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד, בנק מסחרי בשוויץ
495	328	69.8%	69.8%	69.8%	69.8%	בנק פוזיטיף קרדי' וה קלקינמה בנקאסי א.י.א.ס. – בנק מסחרי בתורכיה
2,172	2,412	98.2%	98.2%	98.2%	98.2%	ישראלכרט בע"מ, שירות כרטיסי אשראי
863	853	100%	100%	100%	100%	פועלים שוקי הון – בית השקעות בע"מ
585	599	100%	100%	100%	100%	דיוור ב.פ. בע"מ – ניהול נכסים
4,601	4,611	100%	100%	100%	100%	תרשיש – החזקות והשקעות פועלים בע"מ, חברה פיננסית
406	377	100%	100%	100%	100%	אופז בע"מ, השקעות והחזקות
530	530	100%	100%	100%	100%	קונטיננטל פועלים בע"מ, חברה פיננסית
1,197	1,170	100%	100%	100%	100%	פועלים נכסים (מניות) בע"מ, חברת החזקות
539	550	100%	100%	100%	100%	פועלים סהר בע"מ – תפעול ומסחר בניירות-ערך
1,637	1,649	100%	100%	100%	100%	זהר-השמש להשקעות בע"מ

(1) לרבות יתרת עודפי עלות מיוחסים, מוניטין, שטרי הון, בניכוי הפסדים מצטברים לירידת-ערך.
 (2) לרבות התאמות בגין הצגת ניירות-ערך מסוימים של חברות מוחזקות לפי שווי הוגן.

ד. מכירת חברת בת

ביום 20 באוקטובר 2015 התקשר Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "פוזיטיף"), המאוגד ופועל בתורכיה והנשלט על-ידי הבנק, בהסכם למכירת 100% מהון המניות של BankPozitiv Kazakhstan JSC (להלן: "החברה הנמכרת"), חברה בת בבעלות מלאה של פוזיטיף המאוגדת בקזחסטן, ל-Eurasian Bank JSC.
 ביום 30 בדצמבר 2015 הושלמה עסקת המכירה, לאחר השלמת תנאי ההסכם וקבלת האישורים הרגולטוריים הנדרשים. הבנק רשם הפסד של כ-22 מיליון ש"ח כתוצאה מהמכירה בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית בדוחות הכספיים.

ערבויזות עבור החברה לטובת גופים שמחוץ לקבוצה		סעיפים אחרים שנצברו בהון ⁽²⁾		דיבידנד שנרשם		תרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		יתרת מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים אחרים	
31 בדצמבר									
2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
-	-	23	(11)	-	-	85	42	7	-
-	-	2	(5)	-	-	(20)	(162)	-	-
-	-	(8)	-	-	-	282	240	-	-
-	-	2	-	-	-	43	(10)	-	-
-	-	2	(2)	-	-	(24)	16	-	-
-	-	63	(120)	-	-	68	130	-	-
-	-	34	(31)	-	-	2	2	-	-
-	-	1	-	(65)	-	2	-	-	-
-	-	(44)	(46)	-	-	17	19	-	-
-	-	-	-	(15)	-	13	11	-	-
-	-	30	(26)	-	-	18	38	-	-

ביאור 16 בניינים וציוד

א. הרכב הסעיף:

סך-הכל	תוכנות ⁽¹⁾	ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	
עלות נכסים				
9,543	3,643	2,009	3,891	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
702	314	161	227	תוספות
(86)	(36)	(21)	(29)	גריעות
1	1	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
10,160	3,922	2,149	4,089	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
631	302	169	160	תוספות
(161)	(123)	(13)	(25)	גריעות
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
10,630	4,101	2,305	4,224	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015*

פחת והפסדים מירידת-ערך

6,111	2,652	1,499	1,960	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
638	336	146	156	פחת לשנה
(65)	(25)	(18)	(22)	גריעות
1	1	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
6,685	2,964	1,627	2,094	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
650	333	178	139	פחת לשנה
14	13	-	1	הפסד מירידת-ערך
-	-	-	-	ביטול הפסד מירידת-ערך
(128)	(104)	(10)	(14)	גריעות
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
-	-	-	-	אחר
7,221	3,206	1,795	2,220	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

הערך בספרים

3,432	991	510	1,931	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
3,475	958	522	1,995	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
3,409	895	510	2,004	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

	20.0	14.4	5.1	31.12.14	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום
	20.0	13.0	4.7	31.12.15	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום

* יתרת הנכסים שהופחתו במלואם הכלולים ביתרת העלות של הנכסים: בניינים ומקרקעין לרבות התקנות ושיפורים במושכר: 1,196 מיליוני ש"ח. ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב: 1,255 מיליוני ש"ח, ועלויות תוכנה: 2,325 מיליוני ש"ח.
(1) מזה: עלויות תוכנה בפיתוח עצמי שהווננו שיתרתם המאזנית, נטו, הסתכמה בסך 707 מיליוני ש"ח (31.12.14): 810 מיליוני ש"ח, 31.12.13: 897 מיליוני ש"ח.

ביאור 16 בניינים וציוד (המשך)

- ב.** פרטים נוספים בנושא הפחת:
- שיטת הפחת ושיעורי הפחת העיקריים שמיישם הבנק עבור קבוצות הנכסים השונים הינם כדלקמן:
- בניינים - 2% בשנה בקו ישר.
- מקרקעין בחכירה ממנהל מקרקעי ישראל - בהתאם לתקופת החכירה.
- התקנות ושיפורים במושכר - בהתאם לתקופת השכירות, תוך התחשבות בכוונת הבנק למימוש אופציית הארכת תקופת השכירות, במידה וקיימת.
- מחשבים - 20% בשנה בקו ישר.
- ציוד משרדי וריהוט - 6-15% בשנה בקו ישר.
- תוכנות - 20% בשנה בקו ישר.
- ג.** הבנק הינו בעל זכויות בדרך של שכירות או של חכירה בבניינים ובציוד, לתקופה שאינה עולה על 49 שנים מתאריך המאזן, בסך של 163 מיליוני ש"ח (31.12.14: 176 מיליוני ש"ח).
- ד.** היתרה המאזנית של בניינים העומדים למכירה בסך 22 מיליוני ש"ח (31.12.14: 12 מיליוני ש"ח), מוצגת לאחר ניכוי הפרשה לירידת-ערך. לא צפוי הפסד ממימוש הבניינים העומדים למכירה מעבר להפרשות שנעשו בגינם.
- ה.** זכויות במקרקעין בסך של 73 מיליוני ש"ח (31.12.14: 74 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו בלשכת רישום מקרקעין בעיקר בשל עיכוב בפעולות איחוד השטחים, או שהזכויות בתהליכי רישום.
- ו.** היתרה המאזנית של בניינים שאינם בשימוש הבנק, בעיקר בניינים מושכרים, הסתכמה בסך של 25 מיליוני ש"ח (31.12.14: 25 מיליוני ש"ח), המהווים בשתי התקופות נדל"ן להשקעה המושכר לאחרים.
- ז.** היתרה המאזנית של בניינים וציוד בהקמה הסתכמה בסך של 189 מיליוני ש"ח (31.12.14: 142 מיליוני ש"ח). סכום העלויות שנרשמו כתוספות לעלות המבנה בספרים הינו 49 מיליוני ש"ח.

ביאור 17 נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

מוניטין	קשרי לקוחות	סך-הכל	
			עלות
237	134	371	יתרה לשנים 2013-2015
			הפחתות והפסדים מירידת-ערך
237	115	352	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
-	12	12	הפחתה לשנה
237	127	364	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
-	7	7	הפחתה לשנה
237	134	371	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
			הערך בספרים
-	19	19	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
-	7	7	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
-	-	-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 18 נכסים אחרים

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
2014	2015	
*3,838	3,604	מסים נדחים לקבל, נטו**
		מסים שוטפים - עודף מקדמות ששולמו
52	149	על עתודה שוטפת למס-הכנסה
72	66	נכסים שנתקבלו בגין אשראים שסולקו
81	86	הוצאות הנפקה של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
280	296	הכנסות לקבל
273	258	הוצאות מראש***
2,183	1,189	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
1,324	609	חייבים אחרים ויתרות חובה
*8,103	6,257	סך-כל הנכסים האחרים

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה [ביאור 11.ד1](#).

** [ראה גם ביאור 8.ד](#).

*** כולל הוצאות מראש בסך 15 מיליוני ש"ח בגין חכירות תפעוליות בהן הבנק הוא החוכר (בשנת 2014: 18 מיליוני ש"ח).

(1) מוצג בשווי הוגן.

ביאור 19 פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
2014	2015	
בישראל		
לפי דרישה		
67,330	97,188	אינם נושאים ריבית
53,760	68,176	נושאים ריבית
121,090	165,364	סך-הכל לפי דרישה
148,349	124,564	לזמן קצוב
269,439	289,928	סך-כל פיקדונות הציבור בישראל*
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
9,029	9,992	אינם נושאים ריבית
10,172	9,723	נושאים ריבית
19,201	19,715	סך-הכל לפי דרישה
8,590	12,084	לזמן קצוב
27,791	31,799	סך-כל פיקדונות הציבור מחוץ לישראל
297,230	321,727	סך-כל פיקדונות הציבור
* מזה:		
138,568	150,219	פיקדונות של אנשים פרטיים
**35,189	37,250	פיקדונות של גופים מוסדיים
**95,682	102,459	פיקדונות של תאגידים ואחרים

** סווג מחדש.

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2014	2015	
תקרת הפקדון		
100,968	108,213	עד 1
73,445	81,091	מעל 1 עד 10
48,097	53,447	מעל 10 עד 100
30,682	33,994	מעל 100 עד 500
44,038	44,982	מעל 500
297,230	321,727	סך-הכל

ביאור 20 פיקדונות מבנקים

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
2014	2015	
בישראל		
בנקים מסחריים:		
2,105	2,885	פיקדונות לפי דרישה
673	220	פיקדונות לזמן קצוב
371	473	קיבולים
מחוץ לישראל		
בנקים מסחריים:		
171	140	פיקדונות לפי דרישה
665	627	פיקדונות לזמן קצוב
1	2	קיבולים
בנקים מרכזיים:		
336	-	פיקדונות לפי דרישה
-	426	פיקדונות לזמן קצוב
4,322	4,773	סך-כל פיקדונות מבנקים

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 21 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

א. הרכב הסעיף:

31 בדצמבר			
2014	2015		
במיליוני ש"ח	שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע ⁽¹⁾	
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות:			
במטבע ישראלי⁽³⁾			
6,105	6,090	5.5%	1.8
לא-צמוד			
20,163	21,702	2.6%	3.9
צמוד למדד			
במטבע-חוץ⁽⁴⁾			
1,784	1,668	3.2%	2.1
דולר ארצות-הברית			
648	281	11.4%	0.4
אחר			
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים הניתנים להמרה במניות⁽⁵⁾:			
במטבע ישראלי⁽³⁾			
	0.0%	-	-
לא-צמוד			
4,971	4,734	5.9%	3.3
צמוד למדד			
33,671	34,475	3.6%	3.3
סך כל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים*			
מזה: כתבי התחייבות נדחים			
1,954	1,709	-	-
הנכללים בהון רובד 1			
12,204	10,678	-	-
הנכללים בהון רובד 2			
7,719	7,498	-	-
אחרים שלא נכללו בהון			
21,877	19,885	4.7%	3.3
סך כל כתבי התחייבות נדחים			

- * בהתאם לתנאי ההנפקה, בתנאים מסוימים, אגרות-החוב ניתנות לפירעון מוקדם.
- להבטחת אגרות-חוב שהונפקו על-ידי חברות מאוחדות נרשמו שיעבודים על נכסי החברות, לפרטים נוספים [ראה ביאור 27](#) להלן.
- (1) משך חיים ממוצע, הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
- (2) שיעור תשואה פנימי, הינו, שיעור הריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
- (3) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בסך של 28,656 מיליוני ש"ח (31.12.14: 27,142 מיליוני ש"ח), ואילו היתר אינם רשומים למסחר.
- (4) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בחו"ל בסך של 867 מיליוני ש"ח (31.12.14: 1,237 מיליוני ש"ח).
- (5) החל מיום 1 בינואר 2015 בנקים נדרשים ליישם את הנחיות החוזר בדבר דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון. [למידע נוסף ראה ביאור 10.2](#).

ביאור 21 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים (המשך)

ב. פרטים נוספים בדבר כתבי התחייבות נדחים:

(1) שטרי הון נדחים (סדרה ב') שהונפקו בפברואר 2004 ושטרי הון נדחים (סדרה ג') שהונפקו בנובמבר 2007 ובספטמבר 2008 לתקופה של 99 שנים וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-15 להנפקתם. שטרי הון נדחים (סדרה ד') שהונפקו בספטמבר 2009 לתקופה של 49 שנה וניתנים לפדיון מוקדם, החל מהשנה ה-10 להנפקתם. בהתאם לתנאיהם בהתקיים אירועים מסוימים שטרי ההון ימרו למניות רגילות של הבנק. שטרי ההון הנדחים אושרו על-ידי המפקח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" ונכללים בהון רוברד 1 של הבנק.

(2) שטרי הון נדחים (סדרה א'), שהונפקו בשנת 2001 לתקופה של 99 שנים וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-15 להנפקתם. שטרי הון נדחים סדרה 1 שהונפקו ביוני 2009 לתקופה של 50 שנה וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-11 להנפקתם. בהתאם לתנאי ההנפקה, בהתקיים אירועים מסוימים שטרי ההון ימרו למניות רגילות של הבנק. שטרי ההון הנדחים אושרו על ידי המפקח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" הנכללים בהון רוברד 2 של הבנק. שטרי ההון הנ"ל רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

ביאור 22 התחייבויות אחרות

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
2014	2015	
129	83	עתודה למסים נדחים, נטו***
89	46	מסים שוטפים - עודף עתודה שוטפת למס-הכנסה על מקדמות ששולמו
406	401	הכנסות מראש
*1,069	1,238	עובדים בגין שכר עבודה
*3,866	3,681	עתודה לפיצויי פיטורין, פרישה ופנסיה****
**424	541	הוצאות לשלם
13,897	14,341	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
672	669	הפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי חוץ-מאזני
2,183	1,189	התחייבויות בגין פעילות בשוק המע"ף ⁽¹⁾
**1,585	1,012	זכאים אחרים ויתרות זכות
*24,320	23,201	סך-כל ההתחייבויות האחרות

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה [ביאור 1.ד1](#).
 ** סוג מחדש.
 *** ראה גם [ביאור 18.ד](#).
 **** ראה גם [ביאור 23](#).
 (1) מוצג בשווי הוגן.

ביאור 23 זכויות עובדים

אוכלוסיית העובדים בבנק כוללת:

- עובדים קבועים וזמניים - עובדים אשר תנאי עבודתם מוסדרים באופן קולקטיבי, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק לבין ארגון עובדי הבנק.
- עובדים בחוזה אישי - עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
- עובדים בחוזה אישי בכיר - עובדים מסוימים ברובד הניהולי של הבנק (לרבות חברי הנהלה), אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

ביום 5 בינואר 2014 פרסם הבנק את מדיניות התגמול שלו לנושאי משרה לפי תיקון 20 לחוק החברות, התשנ"ט 1999 ("חוק החברות") ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין A301 של המפקח על הבנקים מיום 19 בנובמבר 2013 ("הוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי") וכן להערות נוספות שהתקבלו מהפיקוח על הבנקים ("מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול אומצה על-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ביום 11 בפברואר 2014. ביום 22 ביוני 2014 אימץ הבנק מדיניות תגמול כוללת למנהליו הבכירים ועובדיו (מדיניות זו תכונה להלן יחד עם מדיניות התגמול, "מדיניות התגמול"), וכן תוכנית תגמול בהתאם לה ("תוכנית 2014"). בהתאם להוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, החברות הבנות של הבנק דיווחו לבנק, כי הליך אימוץ מדיניות התגמול על ידן הסתיים עד למועד הקבוע בדיון החל כאמור. הבנק נמצא בהליכי סיום יישום עקרונות מדיניות התגמול שלו גם על חברות בנות בחו"ל, וסניפי חו"ל, בהתאמות מסוימות וכן על החברות הבנות שלהן, ככל שקיימות. ביום 13 באוגוסט 2015 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, אשר עיקרו נוגע לחובת השבת תגמולים משתנים ששולמו לעובד מרכזי (claw back) ולתגמול יו"ר הדירקטוריון בתאגיד בנקאי. הבנק שוקד בימים אלה על עדכון מדיניות התגמול שלו בהתאם לתיקון האמור.

להלן פירוט תנאי העבודה של עובדי הבנק:

א. תנאי העבודה של עובדים קבועים וזמניים

להלן פירוט ההטבות העיקריות מעבר לרכיבי השכר השוטפים, להם זכאים עובדי הבנק האמורים:

1. מענקים שנתיים

המענק השנתי נקבע על-פי שיעור התשואה של הרווח הנקי על ההון, כאשר המדרגה הבסיסית לחלוקת מענק כאמור הינה החל משיעור תשואה של 7.5%. המענק השנתי הממוצע הינו בגובה של עד שלוש משכורות, כאשר חלק ממנו מחולק באופן אחיד לכל העובדים, והיתרה מחולקת דיפרנציאלית בהתאם לביצועי העובדים.

2. תגמול מבוסס מניות

על-פי הסכם השכר שנחתם בחודש מרץ 2013 בין הנהלת הבנק לבין ועד ארגון העובדים של הבנק לשנים 2013-2017, אימץ הבנק ביום 6 במרץ 2013, תוכנית להקצאה לעובדים בשנים 2013 עד 2017 של מניות פנטום הממומשות למזומן במהלך השנים 2017 עד 2021, בתנאים דומים לתנאי כתבי האופציות שהוקצו לעובדי הבנק הקבועים בהתאם להסכם הקיבוצי שהיה בתוקף עד לשנת 2013. לפרטים נוספים לגבי תנאי מניות הפנטום [ראה ביאור 24](#) להלן.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

3. הסכם השכר

על פי הסכם השכר מחודש מרץ 2013, בין היתר: (1) שילם הבנק לעובדיו מענק חד-פעמי בגובה משכורת אחת; (2) גדל השכר המשולב של העובדים באופן דיפרנציאלי לדרגות השכר השונות; (3) לצד עדכון תנאים נלווים מסוימים בוטלו הטבות מסוימות שעמדו לעובדים לאחר פרישה; (4) הבנק העניק לעובדיו מניות פנטום במקום אופציות, כאמור לעיל; ו-(5) אופן הדירוג של עובדי הבנק והיקפו, מנגנון הוותק והמענק השנתי ימשיכו במתכונת דומה לנהוגה עד ליום החתימה על הסכם השכר.

ב. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי

תנאי התגמול המקובלים לעובדים אלה כוללים לרוב שכר בסיס, תגמול מבוסס מניות (כאמור לעיל), הפרשות להסדר פנסיוני ולקרן השתלמות, מענק שנתי והטבות אחרות.

ג. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי בכיר

להלן פירוט ההטבות העיקריות מעבר לרכיבי השכר השוטפים, להם זכאים עובדי הבנק בחוזה אישי בכיר במהלך תקופת העסקתם, כפוף להוראות מדיניות התגמול של הבנק, לרבות הוראות התחילה והתחולה של מדיניות התגמול. ביום 6 במרץ 2013 החליטו ועדת התגמול והדירקטוריון לאשר את בקשתם של יו"ר הדירקטוריון, המנהל הכללי וחברי הנהלת הבנק להפחתת שכרם בשיעור של 5%. בנוסף, לבקשת עובדים בכירים מסוימים (שאינם נושאי משרה בבנק) הופחת שכרם בשיעור של 2.5%.

(1) תגמול קבוע

בהתאם לתוכנית 2014, עובדי הבנק המועסקים בחוזה אישי בכיר זכאים לתגמול קבוע שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות ואשר גובהו תלוי בדרגת המנהל ובתפקידו (גובה התגמול הקבוע מביא לידי ביטוי את הפחתת שכרם של חברי הנהלת הבנק והעובדים הבכירים, כמפורט בסיפא של סעיף ג' זה לעיל). מנהלים אשר משתייכים לפונקציות הפיקוח והבקרה זכאים לתגמול שנתי קבוע נוסף, שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות. חברי הנהלה זכאים בנוסף לשני אלה, גם לתגמול הוני שנתי בסכום כספי קבוע המשמש לרכישת מניות הבנק בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

עובדי הבנק המועסקים בחוזה אישי בכיר אשר יסתיים עד יום 31 בדצמבר 2016, אינם כפופים לתוכנית 2014 וזכאים למענק חתימה שנתי למשך תקופת העסקתם. מענק זה משולם אחת לשנה. במקרים בהם המענק אינו מותנה בהמשך העסקה, ההתחייבות מחושבת על בסיס הערך הנוכחי של התשלומים לאורך תקופת ההסכם וההוצאה נרשמת עם חתימת ההסכם.

(2) מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים ותגמול מבוסס מניות

עובדי הבנק המועסקים בחוזה אישי בכיר זכאים למענק שנתי כמפורט בסעיף ו' להלן. עובדים כאמור, שתוקף הסכמי העסקתם הוא עד יום 31 בדצמבר 2016, נהנים גם מתגמול מבוסס מניות (בהתאם לתוכנית 2010, כהגדרתה בסעיף ו. להלן).

[לעניין פיצויי פרישה ופנסיה, ראה סעיף ה' להלן.](#)

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ד. הטבות אחרות

בנוסף להטבות שפורטו לעיל, זכאים עובדי הבנק להטבות נוספות במהלך ולאחר תקופת ההעסקה, אשר העיקריות שבהן מפורטות להלן:

(1) חופשה

עובדי הבנק זכאים על-פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה חושבה על בסיס השכר האחרון של העובדים וימי החופשה שצברו בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות. יתרת ההפרשה לתאריך המאזן הסתכמה ב-61 מיליוני ש"ח (31.12.14): 79 מיליוני ש"ח).

(2) מענק 25

העובדים זכאים למענק יובל בתום 25 שנות עבודה בבנק. התחייבות זו מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי, הלוקח בחשבון תוספת שכר ריאלית עבור עובדים פעילים בהתאם לגיל העובדים, ומהווה לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע (הפער בין שיעור התשואה לפדיון לפי תקופות פירעון של אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית לבין שיעורי התשואה לפדיון לאותן תקופות פירעון של אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית).

(3) הטבות אחרות לאחר סיום העסקה

עובדי הבנק זכאים לאחר מועד פרישתם לגמלאות או לפנסיה מוקדמת, למענק בגין ימי מחלה שלא נוצלו, להטבות בגין שי לחג, ולהשתתפות בעלויות רווחה.

התחייבויות אלו מחושבות בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון לפי העניין, בין היתר, תוספת שכר ריאלית, ומהווה לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע (הפער בין שיעור התשואה לפדיון לפי תקופות פירעון של אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית לבין שיעורי התשואה לפדיון לאותן תקופות פירעון של אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית).

ה. פיצויי פרישה ופנסיה

(1) כללי

זכויות הפנסיה של העובדים, המגיעים לגיל פרישה, מכוסות על-ידי סכומים שנצברו בקרנות הפנסיה ובקופות הגמל לקצבה. עובדים שפרשו לגמלאות או לפנסיה מוקדמת אינם זכאים לתשלום פיצויי פיטורין.

(2) פנסיה לעובדים שפרשו בפרישה מוקדמת

עובדים שפרשו בפרישה במסלול קצבה זכאים לפנסיה חודשית עד המועד שנקבע בהסכם הפרישה. ההפרשה מבוססת על חישוב אקטוארי ומהווה לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע (הפער בין שיעור התשואה לפדיון לפי תקופות פירעון של אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית לבין שיעורי התשואה לפדיון לאותן תקופות פירעון של אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית).

(3) פרישה מוקדמת לעובדים פעילים

בנוסף לזכויות המתוארות לעיל, כולל הבנק במסגרת החישוב האקטוארי של ההתחייבות בגין זכויות עובדים, התחייבות בגין עובדים שהנהלת הבנק צופה שהם יפרשו בפרישה מוקדמת או בתנאים מועדפים אחרים.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ההתחייבות חושבה בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון, בין היתר:

1. תוספת שכר ריאלית עבור עובדים פעילים בהתאם לגיל העובדים.
2. שיעורי עזיבה לפיצויים מוגדלים ולפרישה מוקדמת בהתאם לניסיון הבנק תוך התחשבות, בין היתר, בגיל העובד ומגדר. שיעורים אלה משקפים את ציפיות ההנהלה והחלטותיה בדבר פרישת עובדים בתנאים מועדפים.
3. שיעור היוון אשר חושב לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע (הפער בין שיעור התשואה לפדיון לפי תקופות פירעון של אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית לבין שיעורי התשואה לפדיון לאותן תקופות פירעון של אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית), על-פי הוראות המפקח על הבנקים.
4. שיעור תמותה ונכות המבוסס על לוחות תמותה עדכניים שמפרסם האקטואר הראשי במשרד האוצר.

(4) חוזים אישיים - עובדי הבנק

(א) חברי הנהלה לרבות המנכ"ל וקבוצת עובדים בכירים (להלן: "הבכירים") מועסקים בחוזים אישיים לפיהם במקרה שהבנק יחליט מיוזמתו לפטר את אחד הבכירים או לסיים את עבודתו בתום תקופת ההסכם יהיה זה זכאי לפיצויי פיטורין בשיעור של 250%.

(ב) כמו-כן, לגבי חלק מן הבכירים, במקרה שהבנק יחליט מיוזמתו לפטר מי מהם, או בהגיעו למועד בו סכום גילו והוותק שלו בבנק עולים על 75 (ולחבר הנהלה שכיהן 7 שנים לפחות בתפקידו יתווספו שנות הכהונה בהנהלה כשנות ותק נוספות לצורך צבירת 75 כאמור), אזי יהיה חבר הנהלה או העובד הבכיר זכאי לפרוש בפרישה מוקדמת ולבחור בין קבלת פצויי פיטורין מוגדלים בשיעור של 250% משכרו החודשי האחרון מוכפל בשנות הוותק שלו בבנק, לבין קבלת קצבה חודשית בשיעורים משתנים שתשולם לו ממועד יציאתו לפרישה מוקדמת ועד הגיעו לגיל פרישה על-פי חוק. שיעור הקצבה לחבר הנהלה הינו בשיעור של 2.67% לשנה בגין 15 שנות העבודה הראשונות, 2% לשנה בגין כל שנה נוספת בה לא כיהן כחבר הנהלה ו-2.5% לכל שנה בה כיהן כחבר הנהלה עד לשיעור קצבה מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה. לגבי עובדים בכירים, כאמור לעיל, שאינם חברי הנהלה, שיעור הקצבה הוא 2.55% בגין 15 שנות העבודה הראשונות, 1.5% לשנה בגין כל שנה נוספת עד למועד חתימת תחילת העסקתם בחוזה אישי ו-2% לשנה בגין כל שנה נוספת, עד לשיעור קצבה מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה. חבר הנהלה או עובד בכיר שהגיע לגיל 62 יוכל לבחור בקבלת קצבה חודשית בלבד. המנכ"ל זכאי לתקופת הסתגלות של שישה חודשים. הבנק רשם הפרשה מלאה עבור התחייבות זו.

(ג) יו"ר הדירקטוריון זכאי לקבל בכל מקרה פיצויי פיטורין בשיעור של 250%. כמו-כן, הינו זכאי לקבל מהבנק, בתום כהונתו, תשלום של מלוא שכרו וכלל התשלומים, ההפרשות והזכויות להם היה זכאי בתקופת כהונתו וזאת לתקופת הסתגלות בת שישה חודשים. הבנק רשם הפרשה מלאה עבור התחייבות זו.

(5) תוכנית ההתייעלות

תוכנית ההתייעלות התומכת באסטרטגיה הרב שנתית של הבנק נמשכה גם בשנת 2015. תוכנית ההתייעלות תביא בשנים הבאות לחיסכון בעלויות כח האדם ובעלויות אחרות כתוצאה מצמצום שטחים בהנהלה הראשית וסניפי הבנק. תוכנית ההתייעלות כוללת, בין השאר, שינויים מבניים, צמצום תקנים והכשרת עובדים לצורך שיבוצם בפעילויות עסקיות חדשות אותן יוזם הבנק. יוזמות אלה כוללות, בין היתר, הרחבת פעילות הבנק במגזרים מסוימים בהם זיהה הבנק פוטנציאל לצמיחה ואפשרות להרחבת הפעילות.

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר התייעלות תפעולית במערכת הבנקאית במסגרתו נדרשים הבנקים לבחון ולאשר תוכנית התייעלות רב שנתית לחמש השנים הבאות ועקרונות להתייעלות ארוכת טווח. החוזר כולל הקלות לעניין השפעת תוכניות ההתייעלות שיבוצעו במסגרתו על עמידה ביעדי הלימות ההון שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

נוכח חוזר המפקחת, הבנק נמצא בשלבי ניתוח והערכות ראשוניים בהתאם לשינויים המבניים שבוצעו לאחורונה. גיבוש מתכונת התייעלות קצרת הטווח וארוכת הטווח נמצא בשלבים מקדמיים ואין ביכולתו של הבנק להעריך בשלב זה, מה יהיה עיתויה, היקפה ותמהיל העובדים שיפרשו. לפיכך, השלכות תוכניות התייעלות עתידיות, ככל שיהיו, לא הובאו בחשבון בעדכון ההנחות האקטואריות לשנת 2015.

1. תוכנית תגמול לעובדים בחוזה אישי בכיר – מענקים ותגמול הוני

תוכנית 2010 ותוכנית 2014

בחדש אוגוסט 2010 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק תוכנית תגמול (כפי שתוקנה מעת לעת) ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק, לחברי ההנהלה של הבנק (שהינם נושאי משרה בבנק) ולאוכלוסיית המנהלים הבכירים בבנק (שאינם נושאי משרה בבנק) (כולם יחד, "המנהלים"), אשר תחולתה מיום 1 בינואר 2010 ואילך (כפוף להתאמות במקרים מיוחדים) ("תוכנית 2010"). תוכנית 2010 כוללת שני אמצעי תגמול (נוסף על השכר וההטבות האחרות בבנק): מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים ותגמול הוני בדמות תוכנית מניות פנטום חסומות אשר הוחלפה בשנת 2012 בתוכנית משנה להענקת יחידות מניות חסומות (RSU). בהתאם להוראות המעבר שבמדיניות התגמול ובהוראה A301, ייעשה מעבר הדרגתי של תגמול מנהלים מתוכנית 2010 לתוכנית 2014 שאימץ הבנק ביום 22 ביוני 2014, בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הבנק, כך שלא יאוחר משנת 2017 כל תגמול של מנהלי הבנק ועובדיו יהיה בהתאם לתוכנית 2014. [לעניין תוכנית 2014 ראה פסקה ראשונה לביאור זה לעיל](#). להלן פירוט עיקרי תוכניות 2010 ותוכנית 2014 (ביחד "התוכניות"):

(א) חברי ההנהלה

1. מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

1.1 קביעת תקציב המענקים לחברי ההנהלה (למעט המבקר הפנימי הראשי, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי ("פונקציות הבקרה והפיקוח")).

בהתאם לתוכניות, תקציב המענקים לחברי ההנהלה בשנה נתונה ("תקציב המענקים לחברי ההנהלה") מבוסס על ההפרש שבין שיעור תשואת הרווח הנקי על ההון באותה שנה (כפי שמופיע בדוחות הכספיים השנתיים), בנטרול הסכומים הבאים: (א) רווח/הפסד הנובע משינוי באחזקות בחברה בת או בחברה כלולה, או מכירת בניינים בסכום העולה במצטבר על עשרה (10) מיליון ש"ח בשנה; ו-(ב) סכומים שהופרשו כמענקים לבכירי הבנק (קרי, נושאי משרה ומנהלים החתומים עם הבנק על חוזה העסקה אישי הנחשב על-ידי הנהלת הבנק כחוזה בכירים) ("התשואה בפועל") לבין מחיר ההון הנדרש ("הפרש התשואה"). מחיר ההון הנדרש משמעותו מחיר ההון של הבנק (במונחי שיעור תשואה), לצורכי תשלום מענקים על-פי התוכנית הרלוונטית ("מחיר ההון הנדרש") (מחיר ההון הנדרש לשנת 2014 נקבע על 7.89%, עבור שנת 2015 נקבע על 6.395% ועבור שנת 2016 נקבע על 6.805%). על-אף האמור, לגבי תוכנית 2010 נקבע סף תחתון של 8% (ולגבי יו"ר ומנכ"ל הבנק 8.5%) ולגבי תוכנית 2014 נקבע סף תחתון של 7.5%.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

לפי תוכנית 2010 תקציב המענקים יכול להיות חיובי או שלילי ויחושב כדלקמן:
תקציב מענקים חיובי - בשנה שבה הפרש התשואה בפועל הינו חיובי, יחושב תקציב המענקים החיובי הכולל לחברי ההנהלה בהתאם להפרש התשואה בפועל, ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הממוצע ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה, לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד לתקרה של 6%. בשנה שבה הפרש התשואה בפועל הינו בתחום של 0% עד 0.5%, רשאי הדירקטוריון, על-פי המלצת מנכ"ל הבנק, לאשר מענק שנתי בסכום חיובי, השווה לעד שתי (2) משכורות.

תקציב מענקים שלילי - בשנה שבה הפרש התשואה בפועל הינו שלילי, יחושב תקציב המענקים השלילי הכולל לחברי ההנהלה כסכום שלילי בהתאם להפרש התשואה בפועל, ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הממוצע ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה, החל מהפרש תשואה בפועל שלילי של 0.5% ועד לתקרה שלילית של 6.5%.

לדירקטוריון הסמכות להגדיל או להקטין את תקציב המענקים לחברי ההנהלה (החיובי או השלילי) בשיעור של עד 10%. במקרה של תקציב מענקים שלילי בשנה מסוימת בשל נסיבות חיצוניות מיוחדות המשפיעות על כלל המערכת הבנקאית בישראל באותה שנה, רשאי הדירקטוריון להקטין או לבטל את תקציב המענקים השלילי לחברי ההנהלה בגין שנה זו.

לפי תוכנית 2014 תקציב המענקים יחושב כדלקמן:

בשנה שבה הפרש התשואה בפועל אינו שלילי, יחושב תקציב המענקים הכולל לחברי ההנהלה בהתאם להפרש התשואה בפועל, ההון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה. בשנה שבה אין הפרש תשואה בפועל, זכאי חבר ההנהלה למענק בסיס ("מענק הבסיס"). בשנה שבה הפרש התשואה בפועל חיובי, זכאי חבר ההנהלה למענק לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד לתקרה של 3%. בשנה שבה הפרש התשואה בפועל שלילי, רשאי הדירקטוריון, על-פי המלצת מנכ"ל הבנק, לאשר מענק שנתי השווה לעד שתי (2) משכורות.

1.2. חלוקת תקציב המענקים בין חברי ההנהלה (למעט פונקציות הבקרה והפיקוח)

לפי התוכנית בכל שנה, יחולק תקציב המענקים (החיובי או השלילי בקשר עם תוכנית 2010) לחברי ההנהלה בגין השנה הקודמת, באופן יחסי לציון האישי של כל חבר הנהלה (אשר יותאם למשכורת חבר ההנהלה ביחס למשכורת יתר חברי ההנהלה). חלק מהציון האישי יהיה קבוע ויוענק לכל חבר הנהלה. חלק מהציון האישי יוענק לכל חבר הנהלה על-פי הערכת מנכ"ל הבנק את עמידת חבר ההנהלה ביעדי הביצוע אשר ייקבעו מראש. חלק מהציון האישי יוענק לכל חבר הנהלה על-פי המלצת מנכ"ל הבנק, בהתאם לשיקול דעתו וכפוף להוראות הדין החל, לרבות מדיניות התגמול של הבנק. חלוקת תקציב המענקים בין חברי ההנהלה וקביעת המענק השנתי לכל חבר הנהלה תהיה בכל מקרה כפופה לאישור הדירקטוריון (וכל ועדה של הדירקטוריון כנדרש על-פי דין).

המענק השנתי החיובי לחבר הנהלה בודד לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-18 משכורות של חבר ההנהלה לפי תוכנית 2010 והנמוך מבין (א) 2.67 מיליון ש"ח, צמוד למדד המחירים לצרכן הידוע ביום 11 בפברואר 2014 ו-(ב) עלות התגמול הקבוע של חבר הנהלה לשנת המענק (כפוף למדיניות התגמול של הבנק, במקרים מיוחדים רשאי הדירקטוריון לאשר מענק החורג מתקרה זו, עד ל-200% מהתגמול הקבוע) לפי תוכנית 2014. המענק השנתי השלילי לחבר הנהלה לפי תוכנית 2010 לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-10 משכורות של חבר ההנהלה. בכל מקרה לא תעמוד בחשבון המענק של חבר הנהלה יתרה שלילית בסכום העולה על 3 משכורות של חבר ההנהלה.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

- 1.3. המענק השנתי לחברי הנהלה הממונים על פונקציות הבקרה והפיקוח בהתאם להוראות תוכנית 2010, המענק השנתי (החיובי או השלילי) של כל חבר הנהלה בפונקציות הבקרה והפיקוח יהיה מורכב מהסכומים הבאים:
- (1) סכום (חיובי או שלילי, לפי העניין) המהווה שיעור מסוים מהתקציב המייצג לחברי הנהלה (שיעור זה נקבע על 55% לשנת 2015) מותאם למשכורת חבר הנהלה המשתתף לפונקציות הבקרה והפיקוח ביחס למשכורת ממוצעת של כל חברי הנהלה.
- (2) סכום נוסף בהיקף של עד 2 משכורות של חבר הנהלה, אשר ייקבע באופן יחסי לציון אישי שינתן לחבר הנהלה על-פי עמידה ביעדי ביצוע.
- (3) סכום נוסף בהיקף של עד 2 משכורות של חבר הנהלה אשר ייקבע על-פי חוות דעת הממונים על חבר הנהלה. רכיבי המענק המפורטים לעיל, ניתנים לקיזוז זה מזה.
- קביעת המענק השנתי לחברי הנהלה הממונים על פונקציות הבקרה והפיקוח תהיה בכל מקרה כפופה לאישור הדירקטוריון (וכל ועדה של הדירקטוריון כנדרש על-פי דין).
- המענק השנתי החיובי של חבר הנהלה כאמור, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-13 משכורות של חבר הנהלה, ואילו המענק השנתי השלילי של חבר הנהלה, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-8 משכורות של חבר הנהלה. בכל מקרה לא תעמוד בחשבון המענק של חבר הנהלה יתרה שלילית בסכום העולה על 3 משכורות של חבר הנהלה.
- בהתאם להוראות תוכנית 2014 המענק השנתי של כל חבר הנהלה בפונקציות הבקרה והפיקוח יהיה מורכב מהסכומים הבאים:
- (4) בשנה שבה הפרש התשואה בפועל אינו שלילי, יחושב תקציב המענק המייצג לחברי הנהלה בפונקציות הבקרה והפיקוח בהתאם להפרש התשואה בפועל, ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הממוצע ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה. בשנה שבה אין הפרש תשואה בפועל, זכאי חבר הנהלה בפונקציות הבקרה והפיקוח למענק בסיס ("מענק הבסיס"). בשנה שבה הפרש התשואה בפועל חיובי, זכאי חבר הנהלה בפונקציות הבקרה והפיקוח למענק לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד לתקרה של 3%. התקציב המייצג לחבר הנהלה הממונה על פונקציות הבקרה והפיקוח בגין שנת מענק כלשהי, לא יעלה בכל מקרה על 2 מיליון ש"ח, צמוד למדד המחירים לצרכן הידוע ביום 11 בפברואר 2014.
- (5) סכום נוסף (חיובי או שלילי) בהיקף של עד 20% מהתקציב המייצג לחבר הנהלה הממונה על פונקציות הבקרה והפיקוח ייקבע באופן יחסי לציון אישי שינתן לחבר הנהלה על-פי עמידה ביעדי ביצוע ובתוכניות העבודה בגין שנת המענק, כך שאם יקבל חבר הנהלה ציון אישי מקסימאלי יהיה זכאי לקבל סכום נוסף של 20% מהתקציב המייצג לחבר הנהלה הממונה על פונקציות הבקרה והפיקוח ואם יקבל ציון אישי מינימלי יופחת התקציב המייצג לחבר הנהלה הממונה על פונקציות הבקרה והפיקוח בעד 20%. אם יקבל חבר הנהלה ציון בטווח שבין הציון המקסימאלי לציון המינימלי, אזי יקבל מענק באופן יחסי לציונו.
- המענק השנתי לחבר הנהלה הממונה על פונקציות הבקרה והפיקוח לא יעלה על הנמוך מבין: (א) 2.4 מיליון ש"ח, צמוד למדד המחירים לצרכן הידוע ביום 11 בפברואר 2014; ו- (ב) עלות התגמול הקבוע של חבר הנהלה לשנת המענק (במקרים מיוחדים רשאי הדירקטוריון לאשר מענק החורג מתקרה זו, עד ל-200% מהתגמול הקבוע).
- המענק השנתי לחברי הנהלה כפוף להוראות תיקון 20 לחוק החברות והוראה A301, לרבות לגבי מרכיב שיקול הדעת בקביעת המענק.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

- 1.4. מנגנון התשלום - לפי תוכנית 2010 פריסת המענק השנתי והתשלום השנתי - בכל שנה ייוסף או יגרע סכום המענק השנתי (החיובי או השלילי) שנקבע בגין השנה הקודמת בחשבון המענק של כל חבר הנהלה ("ההפקדה השנתית") ויבוצע תשלום בסכום השווה ל-50% מהיתרה לחשבון המענק לאחר ההפקדה השנתית בגין השנה הקודמת (בהנחה שיתרת חשבון המענק הינה חיובית) ("התשלום השנתי"). במידה ובשנה מסוימת נוצר לבנק הפסד שנתי נקי או שנמצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, התשלום השנתי הבא יבוצע רק לאחר פרסום דוחות כספיים שנתיים של הבנק (או על-פי החלטת הדירקטוריון דוחות כספיים רבעוניים) המציגים רווח נקי או כי פסקה החריגה המהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, לפי העניין. בהתאם להוראות המעבר מתוכנית 2010 לתוכנית 2014, יתרה שתיוותר בחשבון המענקים בתום שנת המענק בה עבר מנהל להיות כפוף לתוכנית 2014, תשלום כך ש-50% ממנה ישולמו שנה לאחר תום שנת המעבר, והיתרה שנה לאחר מכן. התשלום האמור כפוף לתנאי ביחס להלימות ההון המפורט לעיל.
- לפי תוכנית 2014, 50% מסך המענק השנתי של חברי הנהלה ישולם במזומן ו-50% מסך המענק השנתי יידחה ויפרס על-פני שלוש (3) שנים בדרך של הענקת יחידות RSU תלויות ביצועים, כמפורט להלן. על אף האמור בשנה בה התגמול המשתנה לחבר הנהלה אינו עולה על 1/6 (שישית) מהתגמול הקבוע לחבר הנהלה בשנת המענק, ישולם התגמול המשתנה כאמור בגין שנת המענק במלואו במזומן (100%). במקרה בו בדוחות הכספיים האחרונים של הבנק שפורסמו לפני מועד התשלום השנתי בשנה כלשהי ימצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון, לא יבוצע במועד המפורט לעיל התשלום בגין המענק השנתי, אלא רק לאחר פרסום דוחות כספיים שנתיים המציגים כי פסקה החריגה המהותית מיחסי הלימות ההון. ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים לקבוע שהתשלום האמור, יידחה גם כאשר קיימת חריגה שאינה מהותית מיחסי הלימות ההון.
- 1.5. סיום העסקה - לפי תוכנית 2010 בגין השנה בה חל יום סיום העסקה ייוסף או יגרע (לפי המקרה) בחשבון המענק החלק היחסי מהמענק השנתי (החיובי או השלילי) בגין אותה שנה.
- בשנה שלאחר מכן, למעט במקרים מסוימים (כגון פטירה או אובדן כושר עבודה), חלף ביצוע התשלום השנתי יירכשו עבור חבר הנהלה (על-ידי נאמן שימונה לשם כך) מניות של הבנק בבורסה בסכום היתרה בחשבון המענק, לאחר ניכוי במקור של סכומי מס ההכנסה ותשלומי החובה האחרים החלים על-פי הדין, וכפוף לכך שסכום היתרה כאמור הינו חיובי. המניות שתירכשנה כאמור לעיל, תהיינה חסומות ולא ניתנות למכירה או העברה עד לחלוף תקופה של 24 חודשים מיום סיום העסקה. לפי תוכנית 2014, חבר הנהלה יהיה זכאי לחלק היחסי מהמענק השנתי בגין שנת המענק בה חל יום סיום העסקה, בהתאם לתקופת העסקתו בשנת המענק מתוך שנת המענק בכללותה (על בסיס חישוב יומי).
- 1.6. מענק בגין רווחים מיוחדים - לפי התוכנית, בגין שנה כלשהי בה נוצרים רווחים מיוחדים (כמוגדר בתוכנית) ייקבע סכום נוסף שייחוס לתקציב המייצג שנקבע לגבי כל קבוצת חברי הנהלה ("סכום התקציב הנוסף"). סכום התקציב הנוסף ייקבע על-ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, ובכל מקרה לא יעלה בגין שנה מסוימת על סכום השווה ל-4 משכורות לחבר הנהלה. לפי תוכנית 2014, ייתכן באופן דומה גם מענק שלילי בגין הפסדים מיוחדים אשר יופחת מהתקציב המייצג.
- 1.7. לגבי חברי הנהלה בפונקציות הפיקוח והבקרה יתווסף למענק השנתי הממוצע לפי תוכנית 2010, או לתקציב המייצג לפי תוכנית 2014, של מנהלים אלה בגין שנת המענק בה נוצרו הרווחים המיוחדים, סכום השווה לסכום התקציב הנוסף. לפי תוכנית 2014, ייתכן באופן דומה גם מענק שלילי בגין הפסדים מיוחדים אשר יופחת מהתקציב המייצג.
- 1.8. לפי מדיניות התגמול של הבנק ותוכנית 2014, השבת סכומי המענק במקרה של תיקון דוחות כספיים - במקרה בו יתוקנו הדוחות הכספיים המבוקרים של הבנק בגין שנה כלשהי, באופן לפי המנהל היה מקבל מענק שנתי בסכום אחר בהתבסס עליהם, ישיב המנהל לבנק את ההפרש בגין סכום המענק ובלבד שאם המנהל פרש מהבנק, חלפו לא יותר משלוש שנים ממועד סיום העסקתו.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

1.9. בהתאם לתוכנית תגמול 2014, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להפחית עד 50% מהמענק השנתי של חבר הנהלה וזאת במקרים שמצבו הכספי או העסקי של הבנק יחייב זאת ו/או מטעמים הקשורים בתפקודו של חבר הנהלה, ומטעמים שינומקו על ידיהם.

2. תגמול הוני - יחידות מניות חסומות (RSU)

למנהלי הבנק מוענקות יחידות מניות חסומות (Restricted Stock Units) ("יחידות RSU"), מכוח "בנק הפועלים בע"מ - תוכנית משנה להענקת יחידות מניות חסומות (RSU) למנהלים בכירים 2011" (כפי שתוקנה), שהינה יישום של הוראות מסוימות של תוכנית 2010 ושל תוכנית 2014 ומהווה חלק בלתי נפרד מהן. יחידות RSU הינן יחידות של מניות חסומות, אשר בהתקיים תנאי הבשלה מתאימים ממומשות אוטומטית למניות רגילות של הבנק שתוחזקנה על-ידי הבנק כמניות רדומות, וזאת ללא תשלום מחיר מימוש כלשהו. יחידות ה-RSU מוקצות בהתאם למסלול רווח הון לפי סעיף 102(ב)(2) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961.

יחידות RSU לפי תוכנית תגמול 2010

2.1. הענקת יחידות RSU – בהתאם לתוכנית 2010, עד לשנת 2014 לכל חבר הנהלה הוענקו מספר יחידות RSU שאינן מותנות בהתבסס על התוצאה המתקבלת מחלוקת סכום ההטבה הקבוע בתוכנית (3.3 מיליוני ש"ח לחבר הנהלה בדרגה הגבוהה ביותר כפי שהייתה באותו מועד (למעט מנכ"ל) בגין תקופת חוזה עבודה של שלוש שנים) במחיר הנעילה הממוצע של מניית הבנק ב-90 הימים האחרונים של השנה הקלנדרית שקדמה לשנה בה הוענקו יחידות ה-RSU. כמו-כן, בוצעה התאמה במקרה של חוזה עבודה לתקופה השונה מ-3 שנים. מועדי הבשלה - יחידות ה-RSU תבשלה בשלוש מנות שוות לאחר 12, 24 ו-36 חודשים בהתאמה ממועד תחילת ההסכם של חבר הנהלה לגבי תוכנית 2010. מועדים אלה יותאמו לתקופת החוזה בפועל. בשנת 2015, יחידות RSU שהוענקו לפי תוכנית 2010 ולא הבשילו עד למועד שבו עבר המנהל להיות כפוף לתוכנית 2014 פקעו.

2.2. הענקת יחידות RSU מותנות – בהתאם לתוכנית 2010 לכל חבר הנהלה הוענקו מספר יחידות RSU מותנות (בהתאם לדרגתו של חבר הנהלה, עד 60,000 יחידות RSU בגין תקופת חוזה עבודה של שלוש שנים לדרגה הגבוהה ביותר כפי שהייתה באותו מועד (למעט מנכ"ל)) במועד תחילת חוזה העבודה של חבר הנהלה בגין שלוש שנות חוזה העבודה של חבר הנהלה בבנק. סמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין כל אחת משנות התוכנית, תבשיל כמות יחידות RSU מותנות, מתוך מנת יחידות ה-RSU המתייחסת לאותה שנה, אשר תחושב באופן יחסי בהתאם להשגת הפרש תשואה בפועל מעל מחיר ההון בשנת המענק הרלוונטית שבין 0.5% ל-2%, כך שבהפרש תשואה בפועל של 0.5% תבשיל כמות של רבע ממנת יחידות ה-RSU המותנות הרלוונטית לאותה שנת מענק ובהפרש תשואה בפועל של 2% תבשיל כל מנת יחידות ה-RSU המותנות הרלוונטית לאותה שנת מענק. אם בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין שנה מסוימת נוצר לבנק הפסד נקי מפעולות רגילות, ו/או יימצא הבנק בחריגה מהותית מיחס הלימות ההון הנדרשים, לא תבשלה יחידות ה-RSU המותנות בגין אותה שנת מענק ולא תוענקנה יחידות ה-RSU המוענקות בגין אותה שנת מענק, ויחידות ה-RSU המותנות בגין שנת המענק הרלוונטית תחולטנה. בשנת 2015, יחידות RSU שהוענקו לפי תוכנית 2010 ולא הבשילו עד למועד שבו עבר המנהל להיות כפוף לתוכנית 2014 פקעו.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

2.3 אופן ותמורת המימוש - בהתקיים כל התנאים למימוש יחידות ה-RSU, הן תמושנה באופן אוטומטי על-ידי הבנק למניות הבנק ותועברנה לידי הנאמן, ללא צורך בהודעה כלשהי מצד המנהל ובלבד ש: (א) במועד הבשלתן מחזיק הבנק במניות הרדומות שרכש לצורך התוכנית (ואשר תועברנה לידי הנאמן כאמור) לפחות במשך 18 חודשים ממועד רכישתן, וכפוף להוראות החלטת המיסוי שקיבל הבנק מרשות המסים בישראל בעניין זה, ו-(ב) אין מגבלות רגולטוריות אחרות (כגון הגבלות הקיימות בדין על החזקת ניירות-ערך על-ידי מחזיקי רישיון ייעוץ השקעות) המגבילות את האפשרות של החזקת מניות הבנק על-ידי המנהל (או על-ידי הנאמן לטובתו) ("מועד המימוש"). אם לא יחזיק הבנק במועד ההבשלה של יחידות ה-RSU במניות המימוש לפחות 18 חודשים ממועד רכישתן על-ידי הבנק כאמור, או אם תתקיימה מגבלות רגולטוריות אחרות כאמור לעיל, ידחה מועד המימוש של יחידות ה-RSU עד לחלוף תקופת 18 החודשים האמורה או עד לתום תקופת החסימה, לפי המקרה.

2.4 תקופת חסימה לפי תוכנית 2010 - יחידות ה-RSU הרגילות בכל מנה תהיינה חסומות במשך תקופה נוספת של 12 חודשים ממועד ההבשלה של אותה מנה. יחידות ה-RSU המותנות תהיינה חסומות במשך תקופה של 4 שנים מתום שנת המענק הרלוונטית.

2.5 סיום העסקה - בסיום העסקתו של חבר ההנהלה בבנק יבוטלו יחידות ה-RSU שהוענקו לו לפי תוכנית 2010 ושטרם הבשילו באופן יחסי לתקופת העסקה.

2.6 חלוקת דיבידנד - במקרה בו יחלק הבנק דיבידנד בטרם מועד המימוש של יחידות ה-RSU, יהיה זכאי חבר ההנהלה לתשלום במזומן בסכום השווה (ברוטו) לסכום הדיבידנד שהיה משולם לחבר ההנהלה לו החזיק במועד חלוקת הדיבידנד במספר מניות רגילות של הבנק השווה למספר יחידות ה-RSU כאמור, בניכוי המס החל.

2.7 התאמות - התוכנית כוללת הוראות בדבר התאמות שיבוצעו במניות המימוש בעת שינויים בהון המניות של הבנק או בעת שינויים במבנה הבנק עקב מיזוג או מכירת הבנק.

יחידות RSU לפי תוכנית תגמול 2014

2.8 הענקת יחידות RSU (מותנות ביצועים) - בהתאם לתוכנית 2014, לכל חבר הנהלה מוענקות מספר יחידות RSU שמספרן שווה לתוצאת חלוקת סכום בגובה 50% מהמענק השנתי בגין שנת המענק (כמפורט בסעיפים 1.1 עד 1.4 לעיל), בממוצע שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בע"מ ב-30 ימי המסחר שקדמו ליום פרסום הדוחות הכספיים של הבנק, המתייחסים לשנת המענק.

2.9 מועדי הבשלה ותנאי הבשלה - יחידות RSU תבשלנה בשלוש מנות שוות לאחר 12, 24 ו-36 חודשים בהתאמה ממועד תחילת השנה שלאחר שנת המענק. ביחס למנות ה-RSU בגין כל שנת מענק על פני 3 שנים, כמות יחידות ה-RSU שתבשיל מתוך כל מנת RSU כאמור בסוף כל שנת הבשלה, אם בכלל, תלויה בהפרש שבין התשואה בפועל למחיר ההון הנדרש (בהפרש תשואה בפועל שלילי של 5% - לא תהיה זכאות ל-RSU, בשנה בה הפרש התשואה בפועל השלילי הוא בין 2%- ל-5% - ימומש למניות חלק יחסי שיחושב על בסיס ליניארי ובלבד שהבנק לא נמצא באותה שנה בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים; ובשנה בה הפרש התשואה בפועל השלילי הוא לא נמוך מ-2%, תבשיל כל המנה השנתית הנדחית למניות, ובלבד שהבנק לא נמצא באותה שנה בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים).

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

2.10 אופן ותמורת המימוש - בהתקיים כל התנאים למימוש יחידות ה-RSU, הן תמושנה באופן אוטומטי על-ידי הבנק למניות הבנק ותועברנה לידי הנאמן, ללא צורך בהודעה כלשהי מצד המנהל ובלבד ש: (א) במועד הבשלתן מחזיק הבנק במניות הרדומות שרכש לצורך התוכנית (ואשר תועברנה לידי הנאמן כאמור) לפחות במשך 18 חודשים ממועד רכישתן, וכפוף להוראות החלטת המיסוי שקיבל הבנק מרשות המסים בישראל בעניין זה, ו-(ב) אין מגבלות רגולטוריות אחרות (כגון הגבלות הקיימות בדין על החזקת ניירות-ערך על-ידי מחזיקי רישיון יעוץ השקעות) המגבילות את האפשרות של החזקת מניות הבנק על-ידי המנהל (או על-ידי הנאמן לטובתו) ("מועד המימוש"). אם לא יחזיק הבנק במועד ההבשלה של יחידות ה-RSU במניות המימוש לפחות 18 חודשים ממועד רכישתן על-ידי הבנק כאמור, או אם תתקיימה מגבלות רגולטוריות אחרות כאמור לעיל, יידחה מועד המימוש של יחידות ה-RSU עד לחלוף תקופת 18 החודשים האמורה או עד לתום תקופת החסימה, לפי המקרה.

2.11 חלוקת דיבידנד - במקרה בו יחלק הבנק דיבידנד בטרם מועד המימוש של יחידות ה-RSU, יהיה זכאי חבר ההנהלה לתשלום במזומן בסכום השווה (ברוטו) לסכום הדיבידנד שהיה משולם לחבר ההנהלה לו החזיק במועד חלוקת הדיבידנד במספר מניות גלילות של הבנק השווה למספר יחידות ה-RSU כאמור, בניכוי המס החל.

2.12 התאמות - התוכנית כוללת הוראות בדבר התאמות שיבוצעו במניות המימוש בעת שינויים בהון המניות של הבנק או בעת שינויים במבנה הבנק עקב מיזוג או מכירת הבנק.

(ב) המנהלים הבכירים

התוכנית יחולו גם ביחס למנהלים הבכירים של הבנק (שכאמור אינם נושאי משרה), וזאת על-פי עקרונות דומים לאלה המפורטים לעיל, אך בהיקפים שונים, לרבות בעניין זהות הגורמים הקובעים את היעדים והעמידה בהם, משקל כל אחד מהגורמים בחישוב הציון האישי למנהל הבכיר וזהות הגורם המאשר את חלוקת תקציב המענקים ואת המענק לכל מנהל. מענק הבסיס של המנהלים הבכירים אינו כפוף לציון שיוענק להם. בנוסף, למנהלים בכירים שהינם שליחי הבנק בחו"ל, תוענקה מניות פנטום חסומות במקום יחידות RSU, בתנאים דומים לתנאיהן של יחידות ה-RSU, אשר יסולקו במזומן.

(ג) יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק

התוכנית אומצה על-ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון באופן נפרד ביחס ליו"ר הדירקטוריון וביחס למנכ"ל הבנק. כאמור, התגמול ליו"ר הדירקטוריון של הבנק אושר גם באסיפה הכללית של הבנק. נכון לשנת 2015, יו"ר דירקטוריון הבנק ומנכ"ל הבנק כפופים לתוכנית תגמול 2010 בלבד.

1. מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

1.1 קביעת תקציב המענק - בכל שנה יחושב תקציב המענק (בנפרד עבור כל מנהל), כדלקמן:

תקציב מענק חיובי - בשנת מענק שבה הפרש התשואה בפועל הינו חיובי, תקציב המענק יחושב בהתאם להפרש התשואה בפועל וההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הממוצע. חישוב תקציב המענק מבוצע באופן ליניארי בטווח שבין הפרש תשואה בפועל בשיעור של 0.5% ועד הפרש תשואה בפועל בשיעור של 4%.

תקציב מענק שלילי - בשנת מענק שבה הפרש התשואה בפועל הינו שלילי, תקציב המענק ייקבע כסכום שלילי ויחושב באופן ליניארי בטווח שבין הפרש תשואה בפועל שלילי בשיעור של 0.5% ועד הפרש תשואה בפועל שלילי בשיעור של 6.5%. למרות האמור, הדירקטוריון יהיה רשאי, בשל נסיבות חיצוניות מיוחדות, לאחר קבלת אישור ועדת התגמול, להקטין או לבטל את תקציב המענק השלילי בגין שנת מענק מסוימת.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

- 1.2. קביעת סכום המענק לכל מנהל
- בכל שנה ייקבע סכום המענק לכל מנהל מתוך תקציב המענק שלו בגין שנת המענק באופן בו 65% מתקציב המענק יענקו/ייגרעו (לפי המקרה) לכל מנהל, ועד 35% מתקציב המענק יענקו/ייגרעו (לפי המקרה) לכל מנהל על-פי שיקול דעת הדירקטוריון, אשר ייקבע בהתבסס על עמידת המנהל בגיבוש ו/או בקביעה ו/או בהובלת יישום תוכנית העבודה של הבנק כמו גם פיתוח, יישום, וקידום החזון והאסטרטגיה של הבנק לטווח הקצר והארוך.
- 1.3. תקרת המענק - המענק השנתי החיובי אשר ייוסף לחשבון המענק של מנהל בגין שנת מענק כלשהי, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-4 מיליוני ש"ח. המענק השנתי השלילי אשר ייגרע מחשבון המענק של מנהל בגין שנת מענק כלשהי, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-3.3 מיליוני ש"ח. למרות האמור לעיל, בכל מקרה לא תעמוד בחשבון המענק של מנהל יתרה שלילית בסכום העולה על 1.3 מיליוני ש"ח.
- 1.4. מנגנון התשלום - פריסת המענק השנתי והתשלום השנתי ייעשו בדומה לאמור בסעיף ו(א) 1.4 לעיל ביחס לתוכנית חברי ההנהלה (בשינויים המחויבים), אלא שביחס לכל מנהל, בכל שנה יבוצע תשלום למנהל בסכום השווה ל-45% מהיתרה בחשבון המענק לאחר ההפקדה השנתית בגין השנה הקודמת.
- 1.5. מענק בגין רווחים מיוחדים - הדירקטוריון יהיה רשאי לקבוע, על-פי שיקול דעתו הבלעדי, בגין שנה כלשהי, מענק בגין רווחים מיוחדים, בסכום השווה לעד 8 משכורות של המנהל.
- 1.6. סיום העסקה - יחולו עקרונות דומים לאלה החלים לגבי סיום העסקה של חברי הנהלה כמוסבר לעיל.
- 2. מענק לרכישת מניות**
- בגין כל שנת מענק, יהיה זכאי המנהל למענק בסכום של 2 מיליוני ש"ח, אשר ישמש לרכישת מניות של הבנק עבור המנהל בבורסה ("המענק לרכישת מניות") ובלבד שהתשואה בפועל בשנה בגינה ניתן המענק תהיה שווה לפחות למחיר ההון הנדרש (בשנת 2015 - 8.5%). המניות שתרכשנה עבור המנהל תהיינה חסומות לתקופה שתימנה החל מיום 1 בינואר של שנת רכישת המניות ועד לחלוף ארבע שנים מאותו מועד (בסעיף זה, "תקופת החסימה"). בנוסף לאמור לעיל, במקרים מסוימים תקופת החסימה תתארך, כמפורט בסעיף ו(א) 2.3 לעיל ביחס לתגמול לחברי ההנהלה. במקרה של סיום העסקה, בגין השנה בה חל סיום העסקה תרכשנה מניות הבנק בגין החלק היחסי של המענק לרכישת מניות בהתאם לתקופת העסקתו של המנהל מתוך אותה שנה.
- 3. תגמול הוני - יחידות מניות חסומות**
- 3.1. תנאי יחידות ה-RSU דומים להוראות החלות לגבי חברי ההנהלה, כמוסבר לעיל, למעט כמפורט להלן.
- 3.2. הענקת יחידות ה-RSU מותנות - לכל מנהל בנפרד, תוענקנה בגין כל שנה, מתוך כמות מקסימאלית אשר תהיה שווה ל: (א) 2 מיליוני ש"ח, חלקי (ב) מחיר הסגירה הממוצע של מניית הבנק בבורסה בשישים ימי המסחר האחרונים של השנה הרלוונטית, כמות יחידות ה-RSU מותנות אשר, כפוף לאמור מטה, תחושב באופן יחסי וליניארי בהתאם להשגת הפרש תשואה בפועל שבין 4% ל-6%, כך שבהפרש תשואה בפועל של 4% תוענקנה למנהל 1,250 יחידות ה-RSU מותנות ובהפרש תשואה בפועל של 6% תוענק כל כמות יחידות ה-RSU המותנות הרלוונטית לאותה שנת מענק ("יחידות ה-RSU המותנות").
- מתוך יחידות ה-RSU המותנות, 65% תוענקנה למנהל בכל מקרה, ועד 35% תוענקנה למנהל על-פי החלטת הדירקטוריון. יחידות ה-RSU המותנות תהיינה בשלות במועד הענקתן.
- 3.3. הפסד או חריגה מיחסי הלימות ההון - אם בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק שפורסמו מיד לאחר מועד הבשלה של מנה רלוונטית נוצר לבנק הפסד נקי, ו/או ימצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, תחולטנה יחידות ה-RSU ויחידות ה-RSU המותנות של אותה מנה.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

עד שנת 2015 הפרש התשואה בפועל לא עבר את הרף המינימלי ולכן יחידות ה-RSU המותנות לשנים אלו לא הוענקו.

4. הסכם העסקה - מנכ"ל הבנק

ביום 2 בספטמבר 2012 אושר על-ידי ועדת הביקורת ובימים 12 בספטמבר 2012, ו-18 באוקטובר 2012 אושר על-ידי דירקטוריון הבנק, הסכם ההעסקה עם מנכ"ל הבנק לתקופה של חמש שנים שתחילתה ביום 1 ינואר 2013. לפי הסכם ההעסקה, קיימת תקרה לתגמול הכולל לכל שנה משנות הסכם ההעסקה, כך שההוצאה שתירשם בספרי הבנק בגין כלל התגמול בשנה קלנדרית כלשהי לא תעלה על 11 מיליון ש"ח (צמוד למדד). הפחתת התגמול השנתי בגין הגבלה זו לא תעלה על סכום של 2 מיליון ש"ח לשנה. לפי הסכם ההעסקה תקופת חסימת המניות שתירכשנה בכספי המענק לרכישת מניות היא ארבע שנים.

5. הסכם העסקה - יו"ר דירקטוריון הבנק

ביום 2 בספטמבר 2012 אושר על-ידי ועדת הביקורת ובימים 12 בספטמבר 2012, ו-18 באוקטובר 2012 אושר על-ידי דירקטוריון הבנק, וכן ביום 25 באוקטובר 2012 אושר על-ידי האסיפה הכללית המיוחדת של בעלי מניות הבנק, הסכם העסקה עם יו"ר הדירקטוריון לתקופה של 5 שנים שתחילתה ביום 1 בינואר 2013. בהסכם ההעסקה קיימת תקרה לתגמול הכולל לכל שנה משנות הסכם ההעסקה, כך שההוצאה שתירשם בספרי הבנק בגין כלל התגמול בשנה קלנדרית כלשהי לא תעלה על 10 מיליון ש"ח (צמוד למדד). הפחתת התגמול השנתי בגין הגבלה זו לא תעלה על סכום של 2 מיליון ש"ח לשנה. לפי הסכם תקופת חסימת המניות שתירכשנה בכספי המענק לרכישת מניות היא ארבע שנים. הגם שהסכם ההעסקה נעשה לחמש שנים, התגמול ההוני והמענקים שיו"ר הדירקטוריון זכאי לקבל מהתגמול הכולל לפי הסכם ההעסקה אושרו על-ידי האסיפה הכללית ל-3 השנים הראשונות בלבד, עד 31 בדצמבר 2015. לפי החלטת דירקטוריון הבנק מיום 18 באוקטובר 2012, התגמול ההוני והמענקים לשנים 2016-2017 יובאו לאישור נוסף של האסיפה הכללית לקראת סוף שנת 2015, אולם בעקבות התיקון להוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי מיום 13 באוגוסט 2015 שעניינו, בין היתר, תגמול יו"ר הדירקטוריון בתאגיד בנקאי, התגמול ההוני והמענקים לשנים 2016-2017 לא יובאו לאישור האסיפה הכללית של הבנק. הבנק שוקד בימים אלה על התאמת מדיניות התגמול שלו לתיקון האמור.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ז. הטבות לעובדים

31 בדצמבר		
2014	2015	
פרישה מוקדמת ופיצויים		
**7,007	6,778	סכום ההתחייבות
** (4,219)	(4,098)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
**2,788	2,680	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק אי ניצול ימי מחלה		
389	383	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
389	383	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק יובל		
37	37	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
37	37	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה		
621	589	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
621	589	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
סך-הכל		
**3,835	3,689	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"*
55	51	* מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל

** הוצג מחדש.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ח. תוכנית הטבות לאחר פרישה

(1) מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה, נטו***, **

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	
*3,463	3,798	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בתחילת התקופה
113	108	עלות שירות
107	112	עלות ריבית
121	(16)	הפסד אקטוארי (רווח)
1	(1)	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(362)	(349)	הטבות ששולמו
355	-	הוצאה בגין תוכנית התייעלות
*3,798	3,652	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בסוף התקופה
*3,641	3,489	מחויבות בגין הטבה מצטברת, נטו בסוף התקופה

* הוצג מחדש.

** כולל הטבות לאחר פרישה, לרבות מענק מחלה אשר משולם במועד הפרישה.

*** הסכומים המוצגים הינם בנטו מנכסי תוכנית. לפירוט נוסף, ראה סעיף (4) להלן.

ב. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר		
2014	2015	
-	-	סכומים שהוכרו בסעיף נכסים אחרים
*3,798	3,652	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

* הוצג מחדש.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ח. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(1) מחויבויות ומצב המימון (המשך)

ג. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר		
2014	2015	
*258	530	הפסד אקטוארי נטו
325	4	התחייבות נטו בגין המעבר
*583	534	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

* הוצג מחדש.

ד. תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר		
2014	2015	
*8,017	7,749	מחויבות בגין הטבה חזויה
*7,860	7,587	מחויבות בגין הטבה מצטברת
*(4,219)	(4,098)	שווי הוגן של נכסי התוכנית

* הוצג מחדש.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)**ה. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)**

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	
113	108	עלות שירות
107	112	עלות ריבית
		הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
12	33	הפסד אקטוארי נטו
355	-	אחר
587	253	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	
121	(16)	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
*(12)	(33)	הפחתה של הפסד אקטוארי
1	-	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
*110	(49)	סך-הכל הוכר ברווח כולל אחר
587	253	סך עלות ההטבה נטו
*697	204	סך-הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

* הוצג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ח. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(2) הוצאה לתקופה (המשך)

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2016 לפני השפעת המס

במיליוני ש"ח	
39	הפסד אקטוארי נטו
39	סך-הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

(3) הנחות*

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

31 בדצמבר	
2014	2015
1.96%	1.92%
2.0%	2.0%
0.5%-7.5%	0.5%-7.5%
שיעור היוון	
שיעור עליית המדד	
שיעור גידול בתגמול	

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.

שיעורי העזיבה – שיעורי העזיבה לפיצויים מוגדלים ולפרישה מוקדמת נקבעו בהתאם לניסיון הבנק תוך התחשבות בגיל העובד, במגדר, ושיעורי העזיבה המשקפים את ציפיות ההנהלה והחלטותיה בדבר פרישת עובדים בתנאים מועדפים, ומבוססים על מחקר שנערך בקרב עובדי הבנק, וכולל נתוני עזיבה החל משנת 1997. שיעורי העזיבה השוטפים עודכנו על-פי מחקר עזיבות של עובדי הבנק.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ח. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(3) הנחות* (המשך)

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו

(המשך)

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר		שיעור היוון
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	
	1.6%	2.4%	1.9%	1.7%	1.1%	1.6%	2.0%	1.8%	2.1%
	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%	0.5%-7.5%

ב. השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת 31 בדצמבר	גידול בנקודת אחוז אחת 31 בדצמבר		שיעור היוון
	2014	2015	
346	334	(279)	(282)
41	41	(33)	(33)
(202)	(192)	186	183
(175)	(179)	220	210

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.

(4) נכסי תוכנית

התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי. חישוב זה מביא בחשבון, בין היתר, את ההסתברות לפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים בכל אחד מהמסלולים הרלוונטיים (פיצויים בשיעורים מוגדלים או פנסיה מוקדמת), את סכומי ההתחייבות בעת הפרישה ואת שווי היעודות באותו מועד. בנוסף, לאור הסכמי העבודה הקיימים בבנק ומהות הסכמי הפרישה בבנק, חשיפת הבנק לשינויים (חיוביים או שליליים) בשווי היעודות, הינה מצומצמת לאור קיומו של סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, לפיו במקרה של עזיבת העובד, הגיעו לגיל הפרישה הקבוע בחוק, או יציאת העובד לפנסיה מוקדמת, הבנק אינו נדרש או נוהג לבצע השלמה ליעודות במקרים ששווין ירד או אינו מכסה את הגידול שחל בשכר. התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין לעובדיו, מכוסה בעיקרה על-ידי יעודות אשר מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים.

ביאור 23 זכויות עובדים (המשך)

ח. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(4) נכסי תוכנית (המשך)

יתרות ההתחייבות לפיצויי פיטורין והיעודות לפיצויי פיטורין:

31 בדצמבר		
2014	2015	
4,008	3,902	התחייבות לפיצויים
(3,914)	(3,798)	יעודות לפיצויים
94	104	התחייבות נטו

יודגש, כי חשיפת ההתחייבות נטו של הבנק לשינויים בשווי היעודות משוקללת בהסתברות לפרישה במסלול פיצויים, אינה מהותית. כך לדוגמא, במקרה של ירידה בשיעור של 10% בשווי ההגון של היעודות לפיצויים תגדל ההתחייבות נטו בסך של כ-20 מיליון ש"ח וזאת לאור העובדה שההסתברות לפרישה במסלול פיצויים מוגדלים נמוכה. היעודות לפיצויי פיטורין מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים. כ-45% מסך יתרות היעודה לפיצויי פיטורין מופקדות בקרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ (קג"מ). יתרת הסכומים מופקדים במספר רב של קופות גמל לפיצויי פיטורין, והכל בהתאם לבחירת העובדים.

ט. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

הפקדות בפועל		תחזית
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	**2016
*167	173	197

* הוצג מחדש.

** אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2016.

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	
2016	579
2017	288
2018	288
2019	270
2020	254
2021-2025	991
2026 ואילך	1,888
סך-הכל	4,558

ביאור 24 עסקות תשלום מבוסס מניות**א. פרטים על עסקות תשלום מבוסס מניות**

להלן פירוט בדבר הסדרי התשלום מבוסס מניות שהיו קיימים בבנק במהלך התקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015:

(1) תגמול מבוסס מניות לעובדי הבנק:**א. תוכנית לעובדי הבנק 2010-2012**

ביום 30 בספטמבר 2009, אישר דירקטוריון הבנק כחלק מהסכם שכר שנחתם בין ארגון העובדים לבין הבנק, כי עובדי הבנק הקבועים ואלה הקשורים עמו בחוזה עבודה אישי (לא בכיר), יקבלו אופציות לרכישת מניות הבנק במחיר של 1 ש"ח לכל אופציה. כתבי האופציה האמורים הוקצו, ללא תמורה, בכל אחת מהשנים 2010-2012 בשלוש מנות ובהיקף כולל של כ-12.7 מיליון אופציות. לכל מנת אופציות תקופת הבשלה (Vesting) של ארבע שנים מתחילת השנה בה הוקצו האופציות וניתן יהיה לממש כל מנה במשך תקופה של שנה לאחר תום תקופת ההבשלה. כתבי האופציה יומרו למניות ממאגר מניות שירכוש הבנק למטרה זו. בחודש פברואר 2012 הסתיימה הקצאת כל כתבי האופציה מתוכנית זו. יתרת כתבי האופציה שהוקצו לעובדי הבנק לפי תוכנית זו וטרם מומשו ליום 31 בדצמבר 2015, מסתכמת ב-4,232,582 כתבי אופציה.

ב. תוכנית לעובדי הבנק 2013-2017

בהמשך להסכם השכר המתואר בביאור 23, ביום 6 במרץ 2013 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית להענקת מניות פנטום. על-פי התוכנית שאושרה תוענקה לעובדי הבנק ללא תמורה 22.5 מיליון מניות פנטום ללא מחיר מימוש. מניות הפנטום תוענקה בחמש מנות שנתיות שוות של 4.5 מיליון מניות פנטום כל אחת, החל משנת 2013. החל משנת 2013 ועד שנת 2017 מוענקות לעובדי הבנק 4.5 מיליון מניות פנטום בכל שנה. כל מניות הפנטום תמומשנה למזומן באופן אוטומטי על-ידי הבנק לאחר תקופת הבשלה של ארבע שנים מיום הענקתן של כל מנה. מניות הפנטום שהוקצו לעובדי הבנק לפי תוכנית זו וטרם מומשו או פקעו ליום 31 בדצמבר 2015, מסתכמת ב-21,791,138 מניות פנטום.

(2) יחידות מניות חסומות לפי תוכנית 2010 ולפי תוכנית 2014 הבנק מעניק לחברי ההנהלה והמנהלים הבכירים יחידות מניות חסומות (Restricted Stock Units) ("יחידות RSU") (לפרטים [ראה ביאור 23\(א\)2](#)). יחידות RSU הינן יחידות של מניות חסומות, אשר בהתקיים תנאי הבשלה מתאימים ממומשות אוטומטית למניות רגילות של הבנק שמוחזקות על-ידי הבנק כמניות רדומות, וזאת ללא תשלום מחיר מימוש כלשהו. יחידות ה-RSU מוקצות בהתאם למסלול רווח הון לפי סעיף 102(ב) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961.

הענקת יחידות RSU לפי תוכנית 2010, בוצעה בהתאם לתנאי תוכנית 2010 בנוסף למענק השנתי והיא נחלקה להענקה של יחידות RSU רגילות ויחידות RSU מותנות ביצועים, כאשר הכמות המוקצית הייתה לפי תפקידו ודרגתו של המנהל. הענקת יחידות RSU לפי תוכנית 2014 היא בגובה 50% מהמענק השנתי (החלק הנדחה), כמפורט בסעיף 23(א)2. הבנק העניק למספר מנהלים בכירים שהינם שליחי הבנק בחו"ל, מניות פנטום ללא תמורה, בתנאים דומים לאלו של יחידות ה-RSU שהוענקו בהתאם להוראות תוכנית 2010, או תוכנית 2014, לפי המקרה.

ביאור 24 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

(3) יחידות RSU ויחידות RSU מותנות ליו"ר דירקטוריון הבנק ולמנכ"ל הבנק

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 28 בפברואר 2012 הבנק העניק ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל הבנק, בהתאם לתוכנית 2010 133,332 יחידות RSU לכל מנהל בנפרד. יחידות ה-RSU הוענקו ללא תמורה. המניות שתבבענה מיחידות ה-RSU שהבשילו תהיינה חסומות לשנה נוספת מתום תקופת ההבשלה הרלוונטית (ראה ביאור 24 לעיל).
 כחלק מהסכם ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק הוענקו יחידות RSU נוספות. לפרטים ראה ביאור 23(ג).

ב. אומדן השווי ההוגן של המכשירים הוניים שהוענקו

1. כתבי אופציה לעובדי הבנק:

השווי ההוגן של כתבי האופציה אשר הוענקו לעובדי הבנק במסגרת תוכנית 2010-2012 נמדד עד למועד אישור הרכישה העצמית על-ידי הפיקוח על הבנקים, כהתחייבות וממועד זה, כמענק המסולק במכשירים הוניים.
 השווי ההוגן חושב באמצעות מודל בלק ושולס (Black-Scholes model). מועד המימוש הצפוי ששימש לצורך חישוב השווי ההוגן הינו תום תקופת ההבשלה, מאחר שעקב תוספת המימוש המזערית מחד, והעדר מנגנון התאמה לדיבידנד מאידך, סביר כי העובדים יטו לממש את האופציות בהקדם האפשרי על מנת לזכות בדיבידנד המחולק למניות.
 פירוט של ההנחות המרכזיות ששימשו לאמידת השווי ההוגן של המענקים לעובדים:

אופציות המוענקות בשנת			
2010	2011	2012	
3.1%	3.4%	3.7%	ריבית חסרת סיכון ⁽¹⁾ (%)
3.1	4.1	5.1	אורך חיים צפוי (שנים)
39.3%	36.1%	35.0%	התנודתיות הצפויה ⁽²⁾ (%)
4.1%	4.6%	4.7%	תשואת דיבידנד למניה (%)
1	1	1	מחיר מימוש (ש"ח)
16.9	16.9	16.9	מחיר מניה ביום הענקה (ש"ח)
13.9	13.1	12.4	שווי הוגן לכתב אופציה (ש"ח)

(1) ריבית חסרת סיכון נאמדה באמצעות עקום תשואה שקלי חזוי המבוסס על אגרות-חוב ממשלתיות שאינן צמודות.
 (2) תנודתיות צפויה של המניה נאמדה באמצעות בחינת תנודתיות היסטורית של מחירים היומיים של המניה לאורך תקופה מקבילה לתקופת המענק.

2. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לבכירים:

השווי ההוגן של יחידות RSU ויחידות RSU מותנות אשר הוענקו ויסולקו במכשירים הוניים, שווה למחיר מניית הבנק ביום הענקתם, וזאת לאור העובדה שתוספת המימוש בגיבן שווה לאפס והן כוללות התאמות בגין חלוקת דיבידנדים. הבנק התאים את כמות יחידות RSU המותנות שצפוי שיובשלו, בהתאם לתחזית הפרש התשואה על עלות ההון.

ביאור 24 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים:

1. עסקות תשלום מבוסס מניות מסוג אופציות למניות הבנק שהוענקו לעובדים:

31 בדצמבר					
2013		2014		2015	
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)	מספר האופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)	מספר האופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)	מספר האופציות
1	16,705,915	1	12,401,308	1	8,354,409
1	-	1	-	1	-
1	(74,994)	1	(44,347)	1	(28,710)
1	(4,229,613)	1	(4,002,552)	1	(4,093,117)
1	12,401,308	1	8,354,409	1	4,232,582

- (1) הממוצע משוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו בשנת 2012 במועד המדידה היה 12.38 ש"ח לכתב אופציה (בשנת 2011 - 13.09 ש"ח, בשנת 2010 - 13.90 ש"ח).
- (2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך השנה היה 19.17 ש"ח (בשנת 2014 - 19.43 ש"ח, בשנת 2013 - 17.90 ש"ח).
- (3) אופציות למניות הקיימות במחזור לתום השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש*:

31 בדצמבר		
2013	2014	2015
1	1	1
12,401,308	8,354,409	4,232,582
1	1	1
2.0	1.5	1.0
-	-	-
1	1	1

* מחירי המימוש של כל האופציות שהונפקו במסגרת התוכנית הוא 1 ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 24 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (המשך):

2. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לבכירים ליום 31.12.15:

מספר יחידות										
עובדים מרכזיים		יו"ר		מנכ"ל		חברי הנהלה		מנהלים בכירים		
מזכירות	מזכירות	מזכירות	מזכירות	מזכירות	מזכירות	מזכירות	מזכירות	מזכירות	מזכירות	
-	-	-	266,666	-	533,333	106,411	518,021	352,602	1,649,276	קיימות במחזור לתחילת השנה
74,871	-	-	-	-	-	169,992	-	525,402	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	(7,233)	-	(50,838)	(102,022)	חולטו במהלך השנה
(24,957)	-	-	(133,334)	-	(133,334)	(145,924)	(453,051)	(415,067)	(1,020,807)	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקעו במהלך השנה
49,914	-	-	133,332	-	399,999	123,246	64,970	412,099	526,447	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
										(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בשי"ח
	17.63		-		-		17.63		17.63	(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בשי"ח
	20.10		18.27		18.27		19.92		19.94	(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה:
	-		-		-		-		-	תחום מחירי מימוש (בשי"ח)
49,914	-	-	133,332	-	399,999	123,246	64,970	412,099	526,447	מספר המניות
	-		-		-		-		-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)
1.50	-	-	0.50	-	1.00	1.46	0.50	1.43	0.38	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
	-		-		-		-		-	מזה ניתנות למימוש:
	-		-		-		-		-	מספר המניות
	-		-		-		-		-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 24 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (המשך):

2. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לביכרים ליום 31.12.14:

מספר יחידות								
י"ר		מנכ"ל		חברי הנהלה		מנהלים בכירים		
מותרות	חסומות	מותרות	חסומות	מותרות	חסומות	מותרות	חסומות	
-	400,000	-	666,667	510,752	2,078,199	823,224	3,556,202	קיימות במחזור לתחילת השנה
-	-	-	-	-	-	21,200	89,116	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
-	-	-	-	(282,955)	(747,574)	(196,739)	(195,064)	חולטו במהלך השנה
-	(133,334)	-	(133,334)	(121,386)	(812,604)	(295,083)	(1,800,978)	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	פקעו במהלך השנה
-	266,666	-	533,333	106,411	518,021	352,602	1,649,276	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	-	18.61	(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בשי"ח
-	20.00	-	20.00	-	19.42	-	19.58	(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בשי"ח
-	-	-	-	-	-	-	-	(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה: תחום מחירי מימוש (בשי"ח)
-	266,666	-	533,333	106,411	518,021	352,602	1,649,276	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)
-	0.50	-	1.50	1.09	0.73	1.21	0.84	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה ניתנות למימוש:
-	-	-	-	-	-	-	-	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 24 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ד. התחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן:

1. פרטים נוספים בדבר מניות פנטום שהוענקו לעובדים ליום 31 בדצמבר 2015:

-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
21,791,138	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	מזה: ניתנים למימוש
3	ממוצע שנים לפקיעה

להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום שהוענקו לעובדים ליום 31 בדצמבר 2014:

-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
22,078,823	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	מזה: ניתנים למימוש
4	ממוצע שנים לפקיעה

2. פרטים נוספים בדבר מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות לבכירים המסולקות במזומן ליום 31.12.15:

סך-הכל	מותנות	חסומות	
-	-	-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
145,074	52,957	92,117	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	-	-	מזה: ניתנים למימוש
1.69	2.98	0.95	ממוצע שנים לפקיעה

להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות לבכירים המסולקות במזומן ליום 31.12.14:

סך-הכל	מותנות	חסומות	
-	-	-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
210,068	37,957	172,111	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	-	-	מזה: ניתנים למימוש
2.00	4.73	1.39	ממוצע שנים לפקיעה

3. להלן פרטים נוספים בדבר סך ההתחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות ובדבר השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן הבשילה עד תום השנה:

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
		במיליוני ש"ח
137	204	סך ההתחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן או לנכסים אחרים הבשילה עד תום השנה
3	3	

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות

א. הון המניות

31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2014	2015	2014	2015
מונפק ונפרע*		רשום	
הסכום בש"ח			
1,323,208,692	1,329,406,719	4,000,000,000	4,000,000,000

מניות רגילות, בנות 1 ש"ח ע.ב.

* ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 7,970,392 מניות רגילות (14.12.14: 14,168,419 מניות רגילות) שנרכשו על-ידי הבנק, כפי שיפורט להלן. המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

ב. עסקות בהון התאגיד

הבנק, על-פי אישור המפקח על הבנקים, קיבל אישור לביצוע רכישה עצמית של 39,250,000 מניות רגילות של הבנק ("מניות אוצר") לצורכי תגמול של עובדי הבנק ומנהלים בכירים וזאת במסגרת תוכניות התגמול של הבנק. המניות משמשות כמאגר להמרת אופציות ויחידות RSU. ליום 31 בדצמבר 2015 מסתכמת יתרת המניות שנרכשו ב-25,153,853 מניות בעלות של כ-408 מיליון ש"ח. לפרטים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות לעובדים, [ראה ביאור 24](#) להלן.

ג. דיבידנד

דירקטוריון הבנק החליט ביום 10 ביולי 2013 לעדכן את מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. מדיניות חלוקת הדיבידנד שנקבעה על-ידי הדירקטוריון הנה לחלק עד 30% מהרווח הנקי הנובע מפעולות רגילות. מדיניות זו תהיה תקפה עד שהבנק יעמוד ביעדי ההון שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים ואומצו על-ידי הדירקטוריון.

תשלום דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ולאחר שנתקבל אישור המפקח על הבנקים לחלוקת דיבידנד רבעונית החל משנת 2015 בגובה של 20% מהרווח הנקי, החליט דירקטוריון הבנק ביום 28 בפברואר 2016 על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2015 בסך של כ-117 מיליון ש"ח המהווה 8.804 אגורות לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ב. הדירקטוריון קבע את יום 8 במרץ 2016 כיום הקובע לענין תשלום הדיבידנד ואת יום 16 במרץ 2016 כיום התשלום.

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

פרטים בדבר דיבידנד ששולם:

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגרות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
15.11.2015	09.12.2015	12.080	160
19.08.2015	08.09.2015	13.350	177
19.05.2015	10.06.2015	12.180	162
09.03.2015	31.03.2015	5.262	70
23.11.2014	15.12.2014	8.830	117
13.08.2014	03.09.2014	9.000	119
21.05.2014	12.06.2014	8.000	106
19.03.2014	10.04.2014	8.000	106

ד. הוראות באזל 3

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל 2 ו-3 כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 211-201 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר", וזאת, כדי לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל 3 ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל 3. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן הזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי, מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2015 שיעור הניכויים מההון הפיקוחי עומד על 40% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 70%.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. הלימות הון בנתוני המאוחד

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2015	
במיליוני ש"ח		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
(1)31,482	33,246	הון עצמי רובד 1
1,954	1,709	הון רובד 1 נוסף
(1)33,436	34,955	סך-הכל הון רובד 1
16,041	14,593	הון רובד 2
(1)49,477	49,548	סך-הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
(1)311,329	317,891	סיכון אשראי
5,269	4,562	סיכונים שוק
22,275	22,671	סיכון תפעולי
(1)338,873	345,124	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
באחוזים		
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
(1)9.29%	9.63%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
(1)9.87%	10.13%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
(1)14.60%	14.36%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
(2)9.00%	(2)9.07%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
(2)12.50%	(2)12.57%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

(1) כפי שדווח ללא השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015. [ראה ביאור 10](#). אם האימוץ היה מתבצע בשנת 2014, ליום 31 בדצמבר 2014 יחס הון עצמי רובד 1 היה 9.25% ויחס ההון הכולל היה 14.56%.

(2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5%, בהתאמה, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 10.2%-13.7%, בהתאמה. ליתרת ההלוואות לדיווח, [ראה ביאור 30א](#).(2).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. הלימות הון בנתוני המאוחד (המשך)

	31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2015	
באחוזים			
4. חברות בת משמעותיות			
ישראל			
			יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
	18.85%*	19.94%	
	18.85%*	19.94%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
	19.79%*	20.96%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	9.00% ⁽¹⁾	9.00%⁽¹⁾	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
	12.50% ⁽¹⁾	12.50%⁽¹⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
בנק הפועלים שוויץ			
	21.09%	24.11%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
	21.09%	24.11%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
	21.17%	24.20%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
	11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
באזל 2 ⁽²⁾			
בנק פוזיטיף			
	17.51%	16.34%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
	18.15%	17.10%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	12.00%	12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

* יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה.
 (1) יחס ההון המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015.
 (2) בנק פוזיטיף אינו מיישם את הוראות באזל 3 ולכן הנתונים מוצגים לפי הוראות באזל 2.

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

א. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2015	
הון עצמי רובד 1		
31,611	33,219	סך ההון
(26) ⁽¹⁾	160	הבדלים בין סך ההון לבין הון עצמי רובד 1
31,585 ⁽¹⁾	33,379	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים התאמות פיקוחיות וניכויים:
7	-	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
88 ⁽¹⁾	108	חסים נדחים לקבל
-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור
8	25	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
103 ⁽¹⁾	133	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1
31,482 ⁽¹⁾	33,246	סך-הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף		
1,954	1,709	הון רובד 1 נוסף - מכשירים, לפני ניכויים
-	-	הון רובד 1 נוסף - סך-הכל ניכויים
1,954	1,709	סך-הכל הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
33,436 ⁽¹⁾	34,955	סך-הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 2		
12,204	10,678	הון רובד 2 - מכשירים, לפני ניכויים
3,837	3,915	הון רובד 2 - הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
16,041	14,593	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
-	-	ניכויים:
-	-	סך-הכל ניכויים - הון רובד 2
16,041	14,593	סך-הכל הון רובד 2
49,477 ⁽¹⁾	49,548	סך-הכל הון כולל

(1) כפי שדווח ללא השפעת אימוץ כללי החשבוונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015. [ראה](#) [ביאור 1.1](#).

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ז. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1

	31 בדצמבר	31 בדצמבר
	2014	2015
באחוזים		
יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר בהוראה 299	9.50% ⁽¹⁾	8.97% ⁽¹⁾
השפעת הוראות המעבר	0.13% ⁽¹⁾	0.32% ⁽¹⁾
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	9.63%	9.29%

(1) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים [ראה ביאור 1.ד.1](#).

ח. הלוואות לדיור

הוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" (להלן: "ההוראה") מאגדת את ההנחיות והמגבלות בנושא הלוואות לדיור למסמך מחייב אחד. ההוראה מגדירה מחדש את המונח "שיעור החזר מהכנסה". ההוראה קובעת כי לא תאושר ולא תבוצע הלוואה לדיור בשיעור החזר מההכנסה העולה על 50%. מקרה בו שיעור החזר מההכנסה עולה על 40%, יוקצה להלוואה משקל סיכון של 100%. בנוסף, ההוראה מגבילה את סכום הלוואה המאפשר קבלת משקל סיכון מופחת לפי סעיף 72 להוראת ניהול בנקאי תקין 203 ל-5 מיליוני ש"ח. הלוואה שסכומה עולה על 5 מיליוני ש"ח תשוקלל ב-100%. כאשר סכום הלוואה נמוך מ-5 מיליוני ש"ח, ניתן להפחית את משקל הסיכון בהתאם לאמור בסעיף 72 להוראה 203, בהתאם ליחס ה-LTV כפי שחושב במועד מתן הלוואה.

כמו-כן, החל מיום 1 בינואר 2015, תאגידים בנקאיים רשאים להפחית את משקל הסיכון של 100% ביחס להלוואות ממונפות בריבית משתנה אשר ניתנו בין התאריכים 26 באוקטובר 2010 ועד ליום 31 בדצמבר 2012, ל-75%. ההשפעה הינה קיטון בנכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2015 בסך של כ-463 מיליון ש"ח, גידול ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.01% וגידול ביחס ההון הכולל של כ-0.02%.

ט. יעד הלימות הון

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת היערכות ליישום הוראות באזל 3. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים נדרשים לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. כמו-כן קבע המפקח, כי החל מיום 1 בינואר 2015 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של כל התאגידים הבנקאיים על 12.5% וכי בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2017, יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של התאגידים הבנקאיים המשמעותיים במיוחד על 13.5%.

הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד. ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. ההשפעה הכוללת של הוראה זו, על בסיס יתרת הלוואות לדיור לתאריך הדוחות הכספיים, נאמדת בכ-0.2%.

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 10.2% ו-13.7%, בהתאמה. ביום 20 באפריל 2015 החליט דירקטוריון הבנק להגדיל את תכנון יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק באופן, שמיום 31 בדצמבר 2017 הוא יעמוד על 10.75%.

י. דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקות נגזרים סחירים בבורסה ועסקות מימון נירות-ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות. ההנחיות מסדירות, בין היתר, את סוגי החשיפות הבאים:

- חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי. ככלל, לחשיפות אלה יש לייחס משקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון)
- חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה. על-פי התיקון יש לחשב את דרישת ההון לחשיפות אלה כאילו מדובר בעסקה דו-צדדית, לרבות הקצאת הון בגין סיכון CVA
- שיטת החישוב שהייתה נהוגה עד כה על-פי ההוראה - חישוב לפי כללי הבורסה - תבוטל
- חשיפות של תאגיד בנקאי לקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה
- העברות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לקרן הסיכונים
- ביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי
- חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן סיכונים ישוקללו ב-1.250%.

האמור בחוזר יחול מיום 1 ביולי 2016, כאשר עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל-אביב כצד נגדי מרכזי כשיר. הבנק פועל לעדכן את אופן חישוב יחסי ההון ויחס המינוף בהתאם לעדכון ההוראה כאמור. כמו-כן הבנק בוחן את השפעת העדכון כאמור על תכנון ההון, יעדי ההון ויעד המינוף שלו.

ההוראות הנ"ל עשויות להעלות את דרישות ההון של הבנק בגין חשיפות כאמור, אם כי בשלב זה הבנק נערך ליישום ההוראה ובוחן את ההשפעה מיישומה.

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יא. התייעלות תפעולית

בחודש ינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: "המכתב"). בהתאם למכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית על פני חמש שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות הון.

יב. יחס מינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות הון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת הון למדידת החשיפה. הון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו-כן, לא ניתן להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן מצוין אחרת בהוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה, החשיפה בגין נגזרים מחושבת בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203, והחשיפות בגין פריטים חוץ-מאזניים מחושבות על-ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 203.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שידרש מהבנק הוא 6%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי, אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה.

יחס המינוף של הבנק ושל חברות בנות משמעותיות בישראל מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר "יחס מינוף". יחס המינוף של חברות בנות בנקאיות בחו"ל מוצג בהתאם להוראות הרגולטוריות והיחסים הנדרשים בכל תחום שיפוט, ככל שקיימים.

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יחס המינוף

31 בדצמבר 2015	
במיליוני ש"ח	
א. בנתוני המאוחד	
34,955	הון רובד 1
492,192	סך החשיפות
באחוזים	
7.10%	יחס מינוף
6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
ב. חברות בת משמעותיות	
ישראל	
12.11%	יחס מינוף
5.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
בנק הפועלים שוויץ*	
10.00%	יחס מינוף
בנק פודיטיף	
12.60%	יחס מינוף
3.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

* על-פי הרגולציה המקומית בשוויץ לא קיימת דרישת מינימום ליחס מינוף.

ג. יחס כיסוי הנזילות

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן הוגדר תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים הבאים (המכונה). תזרים זה כולל, בין היתר, משיכה מסוימת של פיקדונות מסוגים שונים בהתאם למקדמים בתרחיש, ניצול מסוים של מסגרות אשראי שהבנק העמיד ועוד, בניכוי פירעונות במהלך החודש של אשראי שהבנק העמיד במקדמים מסוימים וכו'. הסיווגים של אגרות-החוב, סוגי הפיקדונות, סוגי המסגרות וכו' ומקדמיהם נקבעו בהוראה. בהתאם, שינויים בהיקף הנכסים הנזילים או בהרכבם, שינויים בהיקף הפיקדונות בכל אחד מסוגי הפיקדונות המוגדרים בהוראה, שינויים בהיקף מסגרות האשראי והערבויות מולן יש לשמור נזילות וכיוצא בזה יכולים להביא לשינוי היחס.

ביאור 25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יג. יחס כיסוי הנזילות (המשך)

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית נקבעה על 60% ותגדל ל-80% ביום 1 בינואר 2016 ול-100% ביום 1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימליות אלו. הדרישות חלות הן בסך המטבעות והן במטבע-חוץ בנפרד, הן ברמת התאגיד הבנקאי "סולו" והן ברמת המאוחד, וחישוב היחס מבוצע בהתאם. תאגיד בנקאי אשר אינו עומד ביחס נדרש לדווח באופן מיידי לפיקוח על הבנקים, ולאחר שלושה ימי חריגה להגיש תוכנית לעמידה בדרישה המזערית. היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות. היחס במאוחד ובחברות בנקאיות עיקריות מחושב, בהתאם להוראות המעבר, מדי חודש, ומדווח כממוצע שלוש התצפיות החודשיות. חברות כרטיסי אשראי פטורות מחישוב עצמאי אך נכללות בנתוני המאוחד.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015	באחוזים
א. בנתוני המאוחד⁽¹⁾	
יחס כיסוי נזילות	99%
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים*	60%
ב. בנתוני הבנק⁽²⁾	
יחס כיסוי נזילות	92%
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים*	60%
ג. חברות בת משמעותיות**	
בנק הפועלים שוויץ	
יחס כיסוי נזילות בהתאם לרגולציה המקומית	149%
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית***	60%

* יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים יגדל באופן הדרגתי מ-60% ביום 1 באפריל 2015 ל-80% ביום 1 בינואר 2016 ועד לשיעור של 100% ביום 1 בינואר 2017 ואילך.

** בשלב זה, חברות כרטיסי האשראי לא נדרשות למלא אחר החוזר והן תמשכנה לעמוד בדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 342. בהמשך, חברות כרטיסי האשראי ידרשו לעמוד במודל כמותי פיקוחי, אשר יותאם למאפייני הפעילות שלהן. כמו-כן, בנק פוזיטיף אינו כפוף בתורכיה להוראת יחס כיסוי נזילות.

*** יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית גדל ב-10% כל שנה עד לשיעור של 100% בשנת 2019.

(1) היחס במאוחד מחושב, בהתאם להוראות המעבר, מדי חודש, ומדווח כממוצע שלוש התצפיות החודשיות.

(2) היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב מדי יום, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התקשרות חוץ-מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה⁽¹⁾ לסוף השנה

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2015	
		יתרת האשראי מפקדונות לפי מידת גבייה ⁽²⁾ :
37	36	מטבע ישראלי לא-צמוד
3,009	2,164	מטבע ישראלי צמוד מדד
213	237	מטבע-חוץ
3,259	2,437	סך-הכל

(1) אשראים ופיקדונות מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 133 מיליוני ש"ח, (2014: 184 מיליוני ש"ח), לא נכללו בלוח זה.

תזרימים בגין עמלת גבייה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גבייה⁽¹⁾

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2015							
	סך-הכל	מטבע עד 20 שנים	מטבע 10 עד 20 שנים	מטבע 5 עד 10 שנים	מטבע 3 עד 5 שנים	מטבע שנה עד 3 שנים	עד שנה	
								במגזר הצמוד למדד⁽²⁾
164	118	1	8	26	29	35	19	תזרימים חוזיים עתידיים
								תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה
127	95	-	4	17	23	32	19	לפירעונות מוקדמים
								תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה
124	92	-	3	16	23	31	19	לפירעונות מוקדמים ⁽³⁾

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות:

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2015	
18	4	הלוואות מפקדונות לפי מידת הגבייה
10	7	הלוואות עומדות

(1) אשראים ופיקדונות מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).
 (2) כולל מגזר מטבע-חוץ.
 (3) ההיוון בוצע לפי שיעור 0.34% (2014: לפי שיעור 0.49%).

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות:

31 בדצמבר		
2014	2015	
240	363	(1) התחייבות לרכישת נירות-ערך
45	7	(2) הקמה של בניינים וציוד ורכישתם
		(3) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים וציוד בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:
165	162	בשנה הראשונה
157	158	בשנה השנייה
144	152	בשנה השלישית
139	142	בשנה הרביעית
131	102	בשנה החמישית
578	506	מעל חמש שנים
1,314	1,222	סך-הכל דמי שכירות של בניינים וציוד

(4) פעילות מכירת אשראי

הטבלה שלהלן מסכמת את פעילות מכירת האשראי של הבנק:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
201	2	496	הערך בספרים של האשראי שנמכר
203	2	499	תמורה שהתקבלה במזומן
2	-	3	סך-הכל רווח נטו ממכירת אשראי

(5) הבנק ערב כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל שנוהלו על ידו בעבר ונמכרו לחברות ביטוח ובתי השקעות לשלם במועד הזכאות לפחות את סכום תקבולי הקרן הנומינליים בחשבון העמית בניכוי סכומים המותרים על-פי החוק לכיסוי הוצאות הקופה, ניכוי מס וכן כל סכום שהקופה מחויבת להחזיר למעבידו של העמית, והכל בהתאם לנאמר בסעיף הרלוונטי בתקנון ההתאגדות המאושר של כל קופה. יתרת הסכומים הנומינליים בגינם הבנק ערב, הסתכמה לתאריך המאזן ב-2,113 מיליוני ש"ח ויתרת החשבונות של העמיתים הסתכמה לתאריך המאזן ב-8,876 מיליוני ש"ח. יודגש, כי "השווי הנוגן" של התחייבות הבנק בגין הערבויות האמורות ליום 31 בדצמבר 2015 אינו מהותי.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך):

במסגרת מכירת הקופות הוסדר נושא ערבות הבנק מול כל אחד מהרוכשים של הקופות שהיתה בהם ערבות הבנק. לגבי קופות הגמל שנמכרו לחברות הביטוח ו/או לחברות שבשליטתן - הומחאה הערבות מיידית ביום מועד השלמת העסקה באישורו של הממונה על שוק ההון, בטוח וחיסכון (להלן: "הממונה") והבנק אינו ערב עוד לעמיתיהן. לגבי קופות הגמל שנרכשו על-ידי בתי השקעות ואשר הייתה בהם ערבות הבנק - נקבע מתווה כדלקמן:

- במשך תקופה מוגבלת ועד לשנתיים הראשונות מיום מועד השלמת העסקה, הבנק ימשיך להיות ערב כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל כפי שהיה כאשר הקופות היו בבעלותו.
- לאחר סיומה של התקופה המוגבלת שנקבעה ימשיך הבנק לערוב לחלק מעמיתי קופות הגמל רק על היתרה הצבורה עד תום שבע שנים ממועד השלמת העסקה.
- הרוכשים התחייבו להעביר בתום שבע שנים ממועד השלמת העסקה את ערבות הבנק למבטח או לגורם אחר שיאושר על-ידי הממונה באופן שהבנק יופטר באופן סופי ומוחלט מערבותו.

בחלק מהסכמי המכירה בין הבנק לקופות הגמל קיימת התחייבות של קופות הגמל לשיפוי הבנק בגין ערבות הבנק, עד לסכום המצוין בהסכם.

תוקף הערבות של הבנק, על-פי ההסכמים, פג במהלך שנת 2014, למעט ביחס לעמיתי חלק מקופות הגמל שבניהול פסגות אשר כלפיהם ערבות הבנק תפוג ביום 30 ביוני 2016, יובהר כי מתווה הפעולה המתואר הוסדר באופן מפורט בכל אחד מההסכמים. בתקנוני הקופות נאמר כי כל עוד לא ניתן אישור הממונה להחלפת ערבות הבנק או המחאתה, תיוותר ערבות הבנק כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל לעמוד בתוקפה. ערבות הבנק כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל שבניהול מיטב-דש הסתיימה ביום 20 ביולי 2015. **(6)** ביום 18 בפברואר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, בהמלצת ועדת התגמול והדירקטוריון, את התחייבות הבנק לשפות דירקטורים ונושאי משרה בבנק, המכהנים ו/או שיכהנו מעת לעת, אשר בעלת השליטה בבנק עשויה להיחשב כבעלת עניין במתן כתבי השיפוי להם, וזאת לתקופה קצובה שתסתיים ביום 31 בדצמבר 2024, כפי שהמליצה ועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק. התחייבות הבנק לפי כתבי השיפוי תחול גם ביחס לאירועים שאירעו טרם הענקתו וחידוש תוקפו.

נוסח כתב השיפוי לאותם נושאי המשרה הינו זהה מבחינת תנאיו, לנוסח כתב השיפוי הניתן ליתר הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק, לרבות מנכ"ל הבנק, אשר אושר באסיפה הכללית של הבנק ביום 3 בינואר 2012 (להלן: "האסיפה הכללית"), ואשר לבעלת השליטה בבנק אין עניין אישי במתן כתב השיפוי להם, כאשר למועד הדוח הם מחזיקים בכתבי שיפוי כאמור, שאינם קצובים בזמן. האסיפה הכללית של הבנק קבעה כי סכום השיפוי, שיעמיד הבנק, מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 25% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים, שפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל. כמו-כן, הבנק התחייב לשפות חברות בנות לצורך קיום מגבלות ניהול בנקאי תקין (יחס הון לרכיבי סיכון ומגבלות חבות לווה בודד ואנשים קשורים) ולצורך קבלת פטור מיישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בדבר "מדידה והלימות הון". השיפוי יפקע מאליו, ללא צורך בפעולה כלשהי של מי מן הצדדים במועד בו הבנק יחדל להחזיק, בין בעצמו ובין באמצעות חברות שבבעלותו המלאה, בכל אמצעי השליטה בחברה.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך):**

(7) הפועלים הנפקות בע"מ, שהינה חברה מאוחדת ו"תאגיד עזר" כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "הפועלים הנפקות"), העוסקת בהנפקת כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב לציבור בהתאם לדוחות הצעת מדף המתפרסמים על-פי תשקיף מדף, לשם הפקדת תמורתם בבנק, התחייבה לשפות דירקטורים, נושאי משרה (להלן: "מקבלי השיפוי") בקשר לתשקיפים שונים שפרסמה פועלים הנפקות מאז שנת 1998 בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולה שעשו בתוקף מתן השירותים על-ידיהם לחברה, ולגבי כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב שהונפקו החל משנת 2001 גם בגין חבות כספית שהוטלה עליהם לטובת אדם אחר על-פי פסק-דין, לרבות פסק-דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית-משפט ובגין הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך-דין, שיוציאו או שיחויבו בהן בידי בית-משפט בהליך שיוגש נגדם בידי החברה או בשמה או על-ידי אדם אחר, או באישום פלילי שממנו יזוכו, או באישום פלילי שבו יורשעו בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, ולגבי כתבי התחייבות נדחים (סדרה ט'-טז) ושטרי הון נדחים (סדרה 1) שהונפקו על-פי תשקיפים מיום 21 בדצמבר 2005 ועד ליום 23 במאי 2011 גם לגבי הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר-טרחה עורך-דין, שהוציאו מקבלי השיפוי עקב חקירה או הליך שהתנהל נגדו בידי הרשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך, ואשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדם, ובלי שהוטלה עליהם חבות כספית כחלופה להליך פלילי, או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדם, אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, כהגדרתם של מונחים אלה בחוק החברות התשנ"ט-1999, והכלל במידה שהחבות הכספית /או הוצאות לא יכוסו בפועל על-ידי פוליסת ביטוח. תקרת השיפוי נקבעה לכל מקבלי השיפוי במצטבר בסכום מירבי שלא יעלה על סכום המסגרת הכולל כפי שנקבע בכל תשקיף ותשקיף, ולגבי כתבי התחייבות נדחים (סדרה ט'-טז) בסכום מירבי שלא יעלה על 10% מסכום המסגרת הכולל שנקבע להנפקה על-פי התשקיף הנ"ל.

(8) מכוח הסכם קיימת התחייבות תלויה בין מסלקת הבורסה וחברי הבורסה לניירות-ערך בת"א בע"מ (ובהם הבנק), הדנה במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלקת הבורסה לשלם את הכסף, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הנסלקים, כולם או מקצתם, שאחד מחברי הבורסה חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלקה שילמה את הכסף, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הנסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד, שהם מגיעים לו. חלקו של כל חבר בשיפוי הוא כיחס שבין המחזור הכספי של החבר לגבי המחזור הכספי הכולל של כל החברים האחראים לשלם למסלקה עקב ההפסד, במשך תקופה של 12 חודשים, המסתיימת ביום האחרון של החודש הקודם לחודש בו אירע המקרה שגרם להפסד.

(9) חברות מאוחדות של הבנק משמשות כנאמנות למחזיקי אגרות-חוב ונדרשות לעקוב אחר קיום תנאי אגרות-החוב על-פי התחייבויות החברות המנפיקות ועל-פי דין. כמו-כן, עוסקות החברות בשירותי נאמנות לטובת הנהנים שונים בעלי כספים, זכויות ונכסים אחרים, להחזקתם ולניהולם על-פי הוראות בעליהם.

(10) (א) חברת ישראלכרט התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שיהיו מעת לעת. כתב השיפוי שאושר על-ידי האסיפה הכללית ביום 12 בפברואר 2012 באישור וועדת הביקורת והדירקטוריון, הותאם לשינויים בחקיקה. סכום השיפוי שתעמיד ישראלכרט מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 30% מהונה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

(ב) חברת פועלים אקספרס התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שיהיו מעת לעת. כתב השיפוי שאושר על-ידי האסיפה הכללית ביום 12 בפברואר 2012 באישור וועדת הביקורת והדירקטוריון, הותאם לשינויים בחקיקה. סכום השיפוי שתעמיד החברה מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 50% מהונה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך):**

(ג) חברת יורפיי התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שיהיו מעת לעת. כתב השיפוי שאושר על-ידי האסיפה הכללית ביום 12 בפברואר 2012 באישור וועדת הביקורת והדירקטוריון, הותאם לשינויים בחקיקה. סכום השיפוי שתעמיד החברה מכוח ההתחייבות, לכל המבוססים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 30% מהונה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

(ד) על פי הסדר שבין חברת ישראלכרט וחברות כרטיסי האשראי לאומי קארד וכ.א.ל שאושר על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים ביום 7 במרץ 2012 (להלן: "ההסדר") החל מיום 1 ביולי 2013 עמלת המנפיק הממוצעת עמדה על 0.735% ומיום 1 ביולי 2014 ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018) תעמוד עמלת המנפיק הממוצעת על 0.7%. ההסכם שנחתם בין הצדדים המפרט את תנאי הפעלת הממשק הטכני המשותף, הוגש לממונה לקבלת פטור מאישור הסדר כובל.

ג. תביעות משפטיות:

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות.

סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים, שאפשרות התממשותן הינה אפשרית (Reasonably Possible), מסתכם ליום 31 בדצמבר 2015 בכ-67 מיליוני ש"ח.

(א) להלן פירוט התביעות, לרבות הבקשות לאישור וניהולן כתובענות ייצוגיות, בסכומים מהותיים למועד הגשתן (סכומי התביעות המופיעים להלן הינם בהתאם לסכומים הנקובים בכתבי התביעות), אשר לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכוי תביעות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב תביעות אלו:

1. בין בעלי השליטה לשעבר ב-JSC Ukrainian Innovation Bank (להלן: "המבקשים" ו-"JSB" בהתאמה) לבין תרשיש החזקות והשקעות הפועלים בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק (להלן: "תרשיש"), והבנק מתקיים, לבקשת המבקשים, הליך בורות בפני ה-London Court of International Arbitration.

המבקשים טוענים, כי הבנק ותרשיש הפרו את התחייבותם על-פי הסכם מחדש דצמבר 2007 בין המבקשים לבין תרשיש (ותיקוניו לאחר מכן), לרכוש כ-75% מהון המניות JSB מדי המבקשים. המבקשים טוענים, כי נגרם להם נזק בסך כ-136 מיליון דולר בגין אי-השלמת העסקה, ונזק נוסף בגין אי-ביצוע הסכמי ייעוץ נלווים לעסקה.

הבנק ותרשיש דוחים את טענות המבקשים, בין היתר, משום שהעסקה הנ"ל לא יצאה בשעתו לפועל, לאחר שנגיד בנק ישראל ביטל, בחודש אוקטובר 2008, את ההיתר שהוא נתן לעסקה.

ביום 12 בפברואר 2016, נתנה החלטה בהליך הבוררות הדוחה את כל טענות המבקשים.

2. ביום 7 ביולי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד מספר חברות כרטיסי אשראי ובתוכן חברת ישראלכרט בע"מ וחברת פועלים אקספרס בע"מ, שתיהן חברות בת של הבנק. סכום התביעה הייצוגית הועמד על סך של 200 מיליון ש"ח כנגד כל הנתבעות.

לטענת התובעים, האופן על פיו מבצעות המשיבות את ההמרה לש"ח של עסקות המבוצעות במטבע-חוץ אינו ראוי, מהווה עמלה נוספת שלא ניתן בגינה גילוי ראוי ללקוחות וכי בכך מפרות המשיבות הוראות חוק שונות.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ג. תביעות משפטיות (המשך):**

במהלך השנים, הוגשו על-ידי מבקשים שונים, מספר בקשות להכרה בתביעות כייצוגיות בנושאים הדומים לטענות דלעיל כנגד משיבים שונים ("הבקשות הנוספות") וכן הוגשו בקשות לאיחוד התיקים על-ידי חלק מהמבקשים. ביום 25 באוקטובר 2015 החליט בית המשפט לאחד את התביעה דנן עם חלק מהבקשות הנוספות וביניהן גם עם התביעה המפורטת בסעיף (ב) 8 להלן.

3. ביום 12 בינואר 2014 הוגשו נגד הבנק לבית המשפט המחוזי מרכז תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית. סכום התביעה הייצוגית הנקוב בכתב התביעה הוא 546 מיליוני ש"ח.

לטענת המבקשים, הבנק התקשר בהסדר עם קבוצת ישראלכרט להנפקת כרטיסי אשראי בנקאיים עבור לקוחותיו אלא שהתנאים שנקבעו באותו הסדר הובילו לכך שעמלת דמי הכרטיס המשולמת על-ידי לקוחות הבנק לקבוצת ישראלכרט היא הגבוהה ביותר ביחס לעמלות שמשלמים לקוחותיהם של בנקים אחרים שהתקשרו עם קבוצת ישראלכרט להנפקת כרטיסי אשראי בנקאיים. לטענת המבקשים, הבנק פועל בניגוד עניינים ומעדיף את אינטרס הבנק וקבוצת ישראלכרט על פני אינטרס לקוחות הבנק.

4. בשנת 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית, נגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ (להלן: "פסגות") בתפקידה כמנהלת קופת-גמל גדיש, סכום התביעה הייצוגית הועמד על כ-3,840 מיליון ש"ח. הבקשה אושרה על-ידי בית המשפט. טענות המבקשת נוגעות לניהולם של כספים בחשבונות עמיתים שהלכו לעולמם. בין היתר היא טוענת, כי פסגות לא עושה די כדי לידע מוטבים על קיומה של הקופה, כי פסגות מערימה קשיים על מוטבים המבקשים לקבל מידע על הקופה וכן כי פסגות העלתה את דמי הניהול בחשבונות עמיתים שנפטרו ללא משלוח הודעה מוקדמת. פסגות הודיעה לבנק כי ככל שיתברר במהלך בירור התובענה כי יש עילות הנוגעות לאופן ניהול קופת גדיש עת נוהלה על-ידי גדיד פועלים בע"מ לשעבר גד-גמולים חברה לניהול קופות-גמל בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק (להלן: "גדיד") בתקופה שקדמה ליום 24 במרץ 2008 (מועד השלמת מכירת זכויות הניהול של קופת הגמל גדיש על-ידי גד-גמולים לפסגות גמל), פסגות שומרת על זכויותיה לשיפוי מגדיד בערבות הבנק, בהתאם להסכם המכר שנחתם בין הצדדים.

5. ביום 21 בספטמבר 2011 הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז נגד שלושה בנקים והבנק בתוכם (להלן: "הבנקים המשיבים") כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים הועמד על סכום של 927 מיליוני ש"ח ואילו חלקו של הבנק הועמד על סכום של 280 מיליוני ש"ח. עילתה של התביעה, לטענת המבקשים, הינה בגביית יתר הנובעת, כביכול, מגבייה אסורה של "ריבית דריבית" בהלוואות לדיר שלקחו המבקשים מהבנקים המשיבים וכן מכך, שבחישובי הריבית מתעלמים הבנקים המשיבים מכך שהריבית כבר שולמה ושתשלומים קודמים פרעו גם חלק מהקרן.

עמדת המפקח על הבנקים שהוגשה לבקשת בית המשפט תמכה בעמדת הבנקים ולפיה, במקרה בו הריבית שנקבעה בהסכם ההלוואה לדיר נקבעה במונחים שנתיים וההלוואה נפרעת בתשלומים חודשיים יש לחלק את הריבית השנתית שנקבעה בהסכם ההלוואה ב-12.

ביום 16 באוגוסט 2015 ניתן פסק דין הדוחה את בקשת האישור. ביום 7 בדצמבר 2015 ערערו המבקשים על פסק הדין לבית המשפט העליון.

6. ביום 16 באוגוסט 2010 הוגשה ל-US Bankruptcy Court of the Southern District of New York (להלן: "Bankruptcy Court") תביעה נגד Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd חברת בת בבעלות מלאה של הבנק (להלן: "הפועלים שוויץ") ונגד אחרים. התובעת, Fairfield Sentry Ltd. באמצעות מפרקיה (להלן: "הקרן"), היא קרן שבה השקיעו לקוחות הפועלים שוויץ. תביעה זו תוקנה והורחבה. התביעה עומדת על סך של כ-27 מיליוני דולר ארצות-הברית.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ג. תביעות משפטיות (המשך):**

התביעה נגד הפועלים שוויץ היא אחת מתביעות דומות רבות שהקרו הגישה, ושבהן נדרשים נתבעים שונים להשיב לקרן את כל הפדיונות שמשכו מהקרן במהלך מספר שנים קודם לפירוקה (להלן: "תביעות Fairfield").

במהלך חודש ספטמבר 2011 התקבלה החלטה של בית המשפט ב-British Virgin Island (איי הבתולה) (מקום התאגדותה של הקרן), לפיה הקרן קיבלה בשעתו תמורה נאותה עבור כספי הפדיונות שנמשכו ממנה. הערעור על ההחלטה בפני ה-Eastern Caribbean Court of Appeal נדחה. בקשת רשות ערעור של הקרן ל-Privy Council באנגליה נדחתה אף היא. בשלב זה, הדיון בתביעת Fairfield בפני ה-Bankruptcy Court מעוכב. כמו-כן, החליט בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, בחודש ספטמבר 2011, כי ל-Bankruptcy Court אין סמכות עניינית לדון בתביעות Fairfield. עם זאת, בדיון בתביעת השבה דומה הקשורה לפרשת מיידוף, החליט בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, בחודש ינואר 2013, כי ל-Bankruptcy Court יש סמכות להמליץ על ממצאים עובדתיים מוצעים ומסקנות משפטיות.

בנוסף לתביעה הני"ל, הגיש ביום 29 במרץ 2012 עורך-דין אירווינג פיקרד, המפרק של Bernard L LLC Securities Investment Madoff (להלן: "מיידוף") תביעה נגד הבנק ונגד הפועלים שוויץ ל-Bankruptcy Court. התביעה היא בסכום של כ-27.5 מיליוני דולר ארצות-הברית, מתוך זה כ-26 מיליוני דולר נגד הפועלים שוויץ. בתביעה, נדרשים הנתבעים להשיב לקופת הפירוק של מיידוף, פדיונות שנמשכו מהקרן ומקרן Kingate בתקופה שלפני חדלות הפירעון של מיידוף. המדובר בקרנות שבהן השקיעו בשעתם לקוחות הבנק ולקוחות הפועלים שוויץ, וקרנות אלה מציין השקיעו כספן במיידוף.

יש לציין, כי חלק ניכר מהסכומים הנדרשים להשבה בתביעה זו (כ-22 מיליוני דולר מתוך 27.5 מיליוני דולר) חופפים לסכומים הנתבעים בתביעה שהגישה הקרן והמפורטת לעיל, ולפיכך נראה כי אין חשש לכפל תשלום בגין סכומים חופפים אלה.

7. ביום 1 באפריל 2007 הוגשה לביהמ"ש המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד שני בנקים והבנק בתוכם. הסכום הנקוב בכתב התביעה הוא כ-386 מיליוני ש"ח כנגד כל הנתבעים.

לטענת התובעים, עניינה של התביעה הוא בהפסד שנגרם להם וליתר חברי הקבוצה כתוצאה מכך שהנתבעים, שהינם חברי בורסה, גבו ממנהלי קרנות הנאמנות שלא כדין, עמלות ברוקראז' בשיעור גבוה מזה שהיה עליהם לגבות ובכך גרמו להגדלת העלויות הכלכליות, להקטנת שווי נכסי הקרן, להקטנת שווי כל יחידת השתתפות וכנגזרת של כל אלה, להקטנת הרווח (או הגדלת ההפסד) של כל משקיע.

8. ביום 23 בנובמבר 2006 הוגשו לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד שלושה בנקים והבנק בתוכם (להלן: "הבנקים המשיבים"). סכום התביעה הייצוגית הנקוב בכתב התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים ביחד הוא כ-5.6 מיליארד ש"ח. התובעים מציינים בתביעתם כי לפי שיטת חישוב אחרת, הסכום הנתבע הוא לפחות 5.2 מיליארד ש"ח.

התובעים, המציגים עצמם כאזרחים המנהלים משקי בית אשר קיבלו אשראי מהבנקים המשיבים, טוענים בתביעתם, כי נגבו מהם תשלומי ריבית מוגזמים, ללא כל הצדקה כלכלית או מסחרית. כן טוענים התובעים כי שיעור הריבית נקבע תוך ניצול לרעה של מעמד הבנקים המשיבים בשוק הבנקאות למשקי בית, תוך הפחתת התחרות ופגיעה בציבור ו/או תוך יצירת הסדר כובל בניגוד לחוק. כן טוענים התובעים כי שיעור הריבית נקבע תוך הטעייתם לגבי המחיר המקובל לשרות האשראי למגזר משקי הבית בניגוד לחוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981. התובעים טוענים, כי בדרך זו נגרם נזק לתובעים ולשאר לקוחות הבנקים המשיבים המהווים את מגזר משקי הבית.

ביום 5 מאי 2014 איחד בית המשפט את הדיון בתיק זה עם הדיון בתביעה שמצוינת בסעיף 9 להלן.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ג. תביעות משפטיות (המשך):**

בעקבות ערר שהוגש על קביעה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים התשמי"ח-1988 שפרסמה ביום 26 באפריל 2009 הממונה על הגבלים עסקיים שכותרתה "בעניין: הסדרים כובלים בין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע הנוגעת לעמלות" (להלן: "הקביעה") התקבל צו מוסכם שקיבל את אישורו של בית הדין להגבלים עסקיים. על-פי הצו המוסכם, הסכימו הבנקים לשלם פיצוי לאוצר המדינה וניתנה להם האפשרות לשלם סכום זה כפיצוי במסגרת הסכמי פשרה שיחתמו עם מבקשים בבקשות שונות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו נגד הבנקים בעניינים הקשורים עם קביעת הממונה. כחלק מביצוע הצו המוסכם, הגישו בדצמבר 2014 הצדדים לתובענה המפורטת בסעיף 9 להלן, שכאמור הדיון בה אוחד עם הדיון בתיק דנן, בקשה מוסכמת לאישור הסכם פשרה בתובענה, ולהחילו גם על התובענה דנן, על אף שבתובענה דנן לא הגיעו הצדדים לפשרה מוסכמת. טרם התקבלה החלטה בבקשה ובשאלה האם הסדר הפשרה המוצע יחול גם על התביעה דנן. נשקלת גם האפשרות שההליכים בתובענה זו ימשיכו בנפרד.

9. ביום 12 בספטמבר 2006 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד שלושה בנקים והבנק בתוכם (להלן: "הבנקים המשיבים"). סכום התביעה הנקוב בכתב התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים יחדיו, הינו 7 מיליארד ש"ח, והתובעת מציינת כי היא שומרת לעצמה את הזכות לתקן את סכום התביעה. התובעת טוענת כי ניגבו ממנה על-ידי הבנק תשלומי ריבית מוגזמים ובלתי גיוניים וכן תשלומים בגין תוספת סיכון, עמלות הקצאת אשראי ודמי ניהול בחשבון חח"ד עסקי שהיו אחידים לטענתה אצל כל הבנקים המשיבים. לטענת התובעת הבנק פעל בתיאום עם הנתבעים האחרים, תוך הסדר כובל ביניהם, וכי כתוצאה מאחידות שיעורי הריבית, נמנעה או הופחתה התחרות ביניהם, ובדרך זו גדל פער הריבית במגזר השקלי בעו"ש ויצר, לטענתה, רווחים ניכרים לבנקים המשיבים תוך שהוא מסב לציבור ולמשק נזקים. ביום 5 מאי 2014 איחד בית המשפט את הדיון בתיק זה עם הדיון בתובענה שמצוינת בסעיף 8 לעיל. כחלק מביצוע הצו המוסכם בקביעה בהגדרתה בסעיף 8 לעיל, הגישו הצדדים בדצמבר 2014 בקשה מוסכמת לאישור הסכם פשרה בתובענה, ולהחילו גם על התובענה המפורטת בסעיף 8 לעיל. הואיל והצדדים בתובענה המפורטת בסעיף 8 לעיל לא הגיעו לפשרה מוסכמת, ניתנה לבנקים המשיבים אורכה להחליט האם יאשרו את הסדר הפשרה בתובענה דנן גם מבלי שתוחל על התובענה שבסעיף 8 לעיל.

(ב) כמו-כן, תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, כמפורט להלן שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי הליכים משפטיים אלו ולפיכך לא בוצעה ביגים הפרשה:

1. ביום 11 בפברואר 2016 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד חמישה בנקים והבנק בתוכם (להלן: "הבנקים המשיבים"). סכום התביעה הנקוב בכתב התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים יחדיו, הינו 219 מיליון ש"ח.

עניינה של הבקשה הוא לטענת המבקשת, בהפליה אסורה לכאורה מחמת גיל, בה נוהגים הבנקים המשיבים בקובעם תקרת גיל לקבלת הטבות לסטודנטים. לטענת המבקשת, הצטרפות לתוכניות ההטבות השונות של הבנקים המשיבים לסטודנטים, מותנית, בנוסף על היותו של המבקש להצטרף סטודנט, גם בכך שהוא משתייך לשכבת גיל מסוימת, המשתנה בין בנק לבנק. בכך לטענתה, מפרים הבנקים המשיבים את התיקון לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000 וכן את הוראות חוק הבנקאות שירות ללקוח (התשמ"א-1981).

2. ביום 23 באוגוסט 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד שני בנקים והבנק בתוכם. סכומה של התביעה הוערך על-ידי המבקשים בכ-160 מיליון ש"ח ולחילופין בכ-367 מיליון ש"ח, או אף למעלה מכך.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ג. תביעות משפטיות (המשך):**

לטענת המבקשים, המשיבים באמצעות יועצי השקעות מטעמם, נתנו ייעוץ השקעות ללקוחותיהם בקשר לרכישה ו/או למכירה של תעודות סל, מבלי שהיו בידיהם מערכות ממוכנות התומכות בהחלטת השקעה כזו, מה שמנע מיועצי ההשקעות להתאים את ההשקעה לצורכי ולרצון הלקוח, כמחויב על-פי הוראות הדין, תוך הפרת חובות האמון, הנאמנות והזהירות המוטלים עליהם מכח חוקים שונים וכן מכח הנחיות מפורשות של הרשות לניירות-ערך.

3. ביום 24 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. סכומה של התביעה הנקוב בכתב התביעה הינו כ-500 מיליון ש"ח.

עניינה של הבקשה בטענה, כי לקוחות הבנק אשר היו או הינם זכאים לחסות תחת הגדרת "עסק קטן", כקבוע בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008, שילמו עמלות שלא בהתאם לתעריפון החל על עסק קטן, ומבלי שהבנק יידע לקוחות אלו כי קיימת האפשרות לסווגם כעסק קטן.

4. ביום 16 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. סכומה של התביעה הנקוב בכתב התביעה הינו כ-225 מיליון ש"ח. המבקשים טוענים כי בתקופה הרלוונטית לתביעה (2011-2008), לא הייתה קבועה בתעריפון הבנק עמלת משיכת מזומן ממכשירי בנק אוטומטיים, אך למרות זאת חייב הבנק באותה תקופה את לקוחותיו, אשר ביצעו בפועל משיכה ממכשירים אוטומטיים, בעמלה משיכת מזומן (בסניפי הבנק או בסניפי בנקים אחרים).

5. ביום 30 במרץ 2015 הוגשו על-ידי שני מבקשים שונים שתי בקשות לאישור וניהול תביעה כתובענה ייצוגית כנגד חברת ישראלכרט בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק (להלן: "ישראלכרט") הנוגעות למחיקת הכוכבים בתוכנית המתנות שהסתיימה לפני מספר שנים. האחת הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בסכום של כ-159 מיליון ש"ח, והשנייה הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז בסכום של כ-41 מיליון ש"ח. לטענת מבקשי האישור, ביטול התוכנית וזמן ההתארגנות שניתן ללקוחות ישראלכרט לצורך מימוש הנקודות הצבורות נעשו שלא כדין. באי כוח המבקשים בשתי התביעות הגיעו להסכמה בדבר שיתוף פעולה ביניהם וביום 29 בנובמבר 2015 הוגשה בקשת אישור מאוחדת ומתוקנת על-ידי כל המבקשים בסכום כולל של 162 מיליון ש"ח.

6. ביום 10 במרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, נגד נושאי משרה בבנק ונגד אריסון השקעות בע"מ. התביעה אינה נוקבת בסכום.

עניינה של הבקשה בטענה, לפיה הבנק נמנע, בניגוד להוראות חוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968 והתקנות שהותקנו מכוחו, מלגלות לציבור המשקיעים מידע מהותי בקשר עם החקירה המתרחשת נגד הבנק ונגד חברת הבת, הפועלים שוויץ, על-ידי הרשויות בארצות-הברית. בין היתר נטען, כי המשיבים נמנעו מלפרסם כי בדוחותיו הכספיים של הבנק הופרשו סכומים בהיקף של מאות מיליוני ש"ח עקב חשיפתו לקנסות עתידיים בקשר עם החקירה, וכן לא גילו את גובה הפרשות. עוד נטען, כי משקיעים שרכשו ניירות-ערך של הבנק לא היו מודעים למידע המהותי האמור וכן לעובדה כי המפקח על הבנקים הוא שכפה על הבנק להפריש סכומים אלו.

7. ביום 28 באפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד שלוש חברות כרטיסי אשראי ובתוכן חברת ישראלכרט בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק (להלן: "ישראלכרט"). סכום התביעה הייצוגית הועמד על סך של כ-1.7 מיליארד ש"ח כנגד כל הנתבעות.

לטענת המבקשים, שלוש חברות כרטיסי האשראי הן צד להסדר כובל שלא קיבל אישור כנדרש על-פי הדין ולפיו בעסקות דביט ו-Prepaid הן מעכבות אצלן שלא כדין כספים המגיעים לבתי עסק לאחר שהכסף נלקח כבר מחשבונו של מחזיק הכרטיס וכן, הן מחייבות את בתי העסק בעמלה בלתי ראויה עבור עסקות אלו, שכן היא מחושבת על בסיס עמלה צולבת כנהוג בעסקות בתשלום נדחה. כמו-כן נטען כי סעיפים בהסכם בית עסק הינם סעיפים מקפחים בחוזה אחיד.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ג. תביעות משפטיות (המשך):**

בחדש יולי 2015 אושרה בקשת הסתלקות שהוגשה על-ידי המבקשים ובית המשפט הורה לפרסם את דבר ההסתלקות ולאפשר לגורמים המעוניינים בכך להחליף את מבקשי רשות הייצוג. כן הורה בית המשפט על משלוח בקשת האישור ובקשת ההסתלקות ליועץ המשפטי לממשלה, למפקח על הבנקים ולממונה על הגבלים עסקיים.

ביום 17 באוקטובר 2015 הוגשו שתי בקשות למינוי מבקשים חליפיים ובאי כוח. בהתאם להוראת בית המשפט, הגישה כל אחת מהקבוצות מסמך המפרט את כישוריה ואת האופן בו כוונתה להמשיך ולנהל את התביעה. בית המשפט טרם החליט מי מבין הקבוצות תייצג בבקשת האישור וטרם הוגשה בקשת אישור מתוקנת.

8. ביום 28 באוגוסט 2013 הוגשו לבית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד חמישה בנקים והבנק בתוכם וכן נגד המפקח על הבנקים, נגיד בנק ישראל והממונה על הגבלים עסקיים כמשיבים פורמליים. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל הבנקים הועמד על סכום של כ-10.5 מיליארד ש"ח. המבקשים טענו, שהבנקים הנתבעים גובים שלא כדין וללא מתן גילוי נאות ללקוחות, עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח של מטבע-חוץ. לטענתם, לקוח המבצע פעולת המרה של מטבע-חוץ, משלם בגין שירותי ההמרה עמלה נוספת על זו המפורטת בתעריפון הבנק, שהיא, כך נטען, ההפרש בין השער בו קונים הבנקים מטבע-חוץ בשוק הבינבנקאי לבין השער בו הם מוכרים מטבע-חוץ ללקוחות וזאת, ללא גילוי נאות ובניגוד לדין. כן נטען כי בפעילות זאת הבנקים המשיבים מקיימים ביניהם הסדר כובל.

לאחר הגשת התביעה המקורית תוקנה התביעה מספר פעמים לבקשת המבקשים וביום 4 בפברואר 2014 הוגשה בקשת אישור מתוקנת במסגרתה, בין היתר, הוספה טענה לפיה עסקות המרה של מטבע-חוץ לפי "שער הזמנה" הן "עסקות עתידיות" והבנק הפר לכאורה את הוראות הדין בקשר עם עסקות אלו, וכמו-כן תוקן סכום התביעה המקורית לסכום של כ-11 מיליארד ש"ח ("התובענה המתוקנת"). בהמשך, ביום 23 באפריל 2015, הגישו המבקשים בהתאם להחלטת בית המשפט, בקשה לאישור תובענה ייצוגית מתוקנת ומקוצרת ("הבקשה המקוצרת").

במהלך השנים, הוגשו על-ידי מבקשים שונים, מספר בקשות להכרה בתביעות כייצוגיות בנושאים הדומים לטענות דלעיל כנגד משיבים שונים ("הבקשות הנוספות") והוגשו בקשות לאיחוד תיקים על-ידי חלק מהמבקשים. ביום 25 באוקטובר 2015 החליט בית המשפט לאחד את הבקשה המקוצרת עם חלק מהבקשות הנוספות וביניהן גם התביעה המפורטת בסעיף (א) 2 לעיל.

ד. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

ביום 26 באפריל 2009 פרסמה הממונה על הגבלים עסקיים קביעה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק הגבלים העסקיים התשמ"ח-1988 שכותרתה "בעניין: הסדרים כובלים בין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע הנוגעת לעמלות" (להלן: "הקביעה"). לפרטים ומידע אודות הקביעה ראה ביאור 19(ג)11 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013. ביום 27 במרץ 2014 נחתם צו מוסכם בין הממונה על הגבלים עסקיים ובין חמשת הבנקים נשוא הקביעה, בו הגיעו הצדדים להסכמה כי הקביעה תבוטל וחמשת הבנקים הגדולים ישלמו לאוצר המדינה 70 מיליון ש"ח. חלקו של הבנק במסגרת הצו המוסכם הינו סך של כ-21.5 מיליון ש"ח. לבנקים ישנה אפשרות לשלם סכום זה כפיצוי במסגרת הסכמי פשרה עם מבקשים בבקשות שונות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד הבנקים בעניינים הקשורים עם קביעת הממונה.

ביום 15 ביוני 2014 אישר בית הדין להגבלים עסקיים את הצו המוסכם שהובא לאישורו על-ידי הממונה על הגבלים עסקיים. בית הדין דחה את ההתנגדויות לצו המוסכם וקיבל את עמדת הממונה על כל חלקיה.

הסכום שנקבע לתשלום בהסכם הפשרה עם הממונה על הגבלים עסקיים הועבר על-ידי הבנק לחשבון נאמנות ובמקביל מנהלים הבנקים משא ומתן עם המבקשים בבקשות שונות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו כנגדם בעניינים הקשורים עם קביעת הממונה כדי להגיע עמם להסכמי פשרה.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ה. במהלך שנת 2011 מסרו רשויות שוויץ לבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ (להלן: "הפועלים שוויץ"), כי כמה בנקים שוויצריים ובהם הפועלים שוויץ נחקרים על-ידי רשויות של ארצות-הברית, ככל הידוע בקשר עם חשד או חשש לסיוע ללקוחות אמריקאים בהעלמת מס מרשויות ארצות-הברית. לא נמסרו פרטים או נסיבות המתייחסים לפועלים שוויץ עצמו בקשר עם החקירה. לפי בקשת רשויות שוויץ, מסרו אותם בנקים מידע סטטיסטי אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאים לרשויות שוויץ, על מנת שיעבירו אותו לרשויות ארצות-הברית. במסגרת זו, מסר בנק הפועלים שוויץ במחצית השנייה של שנת 2011 מידע סטטיסטי לרשויות שוויץ, מבלי למסור פרטים מזהים על הלקוחות, כגון שמות לקוחות. הפועלים שוויץ שיתף וממשיך לשתף פעולה עם רשויות שוויץ ופועל על-פי הוראות הדין החלות עליו.

ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם כי שלטונות ארצות-הברית ושוויץ הגיעו להסדר ("ההסדר השוויצרי"), לפיו בנקים שוויצריים אשר יבחרו להצטרף להסדר השוויצרי יעמדו בתנאים (ביניהם, תשלום קנס, מסירת מידע נרחב אודות החשבונות של לקוחותיהם האמריקאים, אודות כספים שהתקבלו מבנקים אחרים ועוד), לא יועמדו לדין בארצות-הברית בקשר עם עניינים המהווים חלק מהסדר זה. ההסדר השוויצרי מגדיר "קטגוריה 2" כקטגוריה שמתייחסת לבנקים שאינם נתונים לחקירה ושיכולים להצטרף להסדר ולחתום על הסכם אי העמדה לדין (Non-Prosecution Agreement). משרד המשפטים האמריקאי פרסם, כי ההסדר השוויצרי לא יחול על 14 בנקים שוויצריים, אשר לגבי פעילותם הינו מנהל חקירה. לפיכך, גם הפועלים שוויץ אינו נכלל בהסדר השוויצרי וביום 29 באוגוסט 2013 הודיע משרד המשפטים האמריקאי במכתב לבא כוחו של הפועלים שוויץ, כי הוא לא ייכלל בו בהיותו נתון לחקירה. במכתב האמור לא פורטו טענות או דרישות כלשהן.

מאז שנת 2011 ועד לתום שנת 2014, למעט מספר שיחות טלפון בין נציגי רשויות בארצות-הברית לבין נציגי הבנק ובאי כוחו בארצות-הברית, לא התקיימו פגישות או שיחות בין נציגי הרשויות בארצות-הברית ובין הבנק והפועלים שוויץ או באי כוחם, בהקשרים הנוגעים לחקירה כנגד הפועלים שוויץ ו/או לפעילות הבנקאית של גורמים אחרים בקבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

בתחילת שנת 2015 קיימו נציגי הבנק מספר פגישות עם נציגים של מחלקת השירותים הפיננסיים של מדינת ניו-יורק (New York Department of Financial Services (DOJ) (ה-DOJ) וכן נפגשו עם נציגי ה-Federal Reserve בניו-יורק. במסגרת זו, הודיעו הרשויות האמריקאיות לנציגי הבנק על חקירה המתנהלת נגד קבוצת הבנק ונמסרו צווי גילוי מסמכים ובקשות שונות למידע וחומרים. פניות נוספות לאיסוף ומסירת מידע וחומרים נוספים נתקבלו במרוצת שנת 2015 ובחודשים ינואר ופברואר 2016. הבנק, באמצעות נציגו, מסר ומוסר ל-DOJ ול-NYDFS מידע וחומרים שונים בדבר פעילות קבוצת הבנק מול לקוחות אמריקאים. הבנק, באמצעות נציגו, ממשיך לעמוד בקשר ולשתף עמם פעולה ונציגי הבנק צפויים להמשיך ולהיפגש עם נציגי הרשויות. במהלך התקופה שחלפה משנת 2011 נעזרת קבוצת הבנק ביועצים משפטיים חיצוניים מארצות-הברית, שוויץ וישראל ובוצעו בדיקות פנימיות בקשר לפעילות בנקאית מול לקוחות אמריקאים. הבנק ממשיך וצפוי להמשיך לערוך בדיקות פנימיות, בין השאר, על מנת להשלים את איסוף המידע והחומרים אשר נדרשו ונדרשים, מעת לעת, על-ידי הרשויות בארצות-הברית, ככל שהדבר ניתן ובגבולות הדין. הבנק מעריך שרוב החומר שהתבקש הבנק להעביר עד כה הועבר לרשויות האמריקאיות וניתן להניח שבמרוצת השנה יתקיימו איתן דיונים ביחס לחומרים.

ביום 27 בינואר 2016 הודיע משרד המשפטים האמריקאי כי נחתם ההסכם האחרון עם הבנקים הנמנים על קטגוריה 2 שבהסדר השוויצרי. בהודעתו ציין עוד משרד המשפטים האמריקאי כי בסך-הכל נחתמו כ-80 הסכמים עם בנקים שוויצריים בהתאם לקטגוריה 2 שבהסדר השוויצרי. מנעד השונות בין הבנקים השוויצריים, ההסכמים השונים שנחתמו ביניהם לבין משרד המשפטים האמריקאי והחייבים והקנסות שהושגו במסגרתם הוא רחב מאוד, כפי שניתן ללמוד מהפרסומים הפומביים של משרד המשפטים האמריקאי בהקשר זה. במרוצת הזמן חתם משרד המשפטים האמריקאי גם על הסדרים עם בנקים שאינם נמנים על קטגוריה 2. גם הסדרים אלה שונים זה מזה וגם ביחס אליהם ניתן פרסום פומבי על-ידי משרד המשפטים האמריקאי. חלק מבנקים אלה שילמו קנסות גם לרשויות אמריקאיות אחרות.

ביאור 26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

בשלב זה, בשים לב לכך שנכון למועד הדיווח הרשויות האמריקאיות לא הפנו כנגד הבנק טענות קונקרטיות, בשים לב לכך שקבוצת הבנק אינה מנהלת משא ומתן עם הרשויות האמריקאיות ובשים לב לכך שלא ניתן ללמוד גזירה שווה בין ההסדרים שנחתמו בין בנקים שונים לבין משרד המשפטים האמריקאי כאמור לעיל (ובכלל זה אירועי ותוצאות בנק לאומי לישראל בע"מ בהקשר זה, השונים משל הבנק) וגם לאור חוות דעת משפטיות ואי הוודאות הנובעת מכל אלה, אין ביכולתו של הבנק להעריך את היקף החשיפה בנושא זה. על אף האמור לעיל המפקח על הבנקים, לאחר שבחן את הנסיבות ומטעמי שמרנות חשבונאית, הורה לבנק במהלך 2014 לכלול בדוחות הכספיים הפרשה בגין האמור (שאלמלא הוראת המפקח על הבנקים לא הייתה נכללת בדוחות מהטעמים האמורים לעיל) ובהמשך הורה לתת לה גילוי בדוח השנתי לשנת 2014. לפיכך, הדוחות הכספיים כוללים הפרשה בסכום בשקלים חדשים השווה לכ-50 מיליון דולר ארצות-הברית. על-פי הוראת המפקח על הבנקים חושב סכום ההפרשה הנ"ל על בסיס אומדן של הסכום שהיה כנראה על הפועלים שוויץ לשלם לשלטונות ארצות-הברית לפי הנוסחה הקבועה בהסדר השוויצרי, אילו היה נכלל הפועלים שוויץ בקטגוריה 2 שלפי ההסדר השוויצרי, זאת הגם שההפרשה האמורה מתייחסת לקבוצת הבנק בכללותה ואפשר שנוכח אי הוודאות הקיימת, כאמור לעיל, שהתוצאות בסופו של דבר יהיו שונות באופן מהותי מסכום ההפרשה עליו הורה המפקח על הבנקים.

י. ביום 27 במאי 2015 פרסם משרד המשפטים האמריקאי את דבר קיומו של כתב אישום, שהוגש לבית המשפט הפדרלי בניו-יורק, נגד 14 בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA), בקשר לחשדות לביצוע עבירות שוחד, תרמית ועבירות קשורות. על-פי האמור בכתב האישום, חלק מהנאשמים ניהלו חשבונות בקבוצת הבנק. בנסיבות אלה, מקיימת קבוצת הבנק בדיקות פנימיות בקשר עם חשבונות הנוגעים לחקירה.

בחודש ספטמבר 2015 נודע לבנק, כי רשויות אמריקאיות חוקרות גם את מעורבותם של בנקים שונים, ובהם קבוצת הבנק, בנושא זה. הבנק מקיים מגעים עם רשויות אלה, משתף אתן פעולה בחקירה תוך המצאת מידע ומסמכים, בהתאם לדינים הרלוונטיים. בשלב מקדמי זה, אין ביכולתו של הבנק להעריך את היקף החשיפה בנושא זה.

ז. ישויות בעלות זכויות משתנות (VIE)

הבנק מספק קווי נזילות לגופי איגוח שבהם צדדים שלישיים משמשים כיוצרים. הקווים המסופקים על-ידי הבנק מהווים חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות של אותם גופי איגוח. הבנק אינו מספק חיזוקי אשראי לגופים אלו. סך קווי הנזילות המסופקים לגופי איגוח כאמור לעיל ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכם ב-195 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר), בהשוואה ל-194 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר) בסוף שנת 2014. עד ליום 31 בדצמבר 2015 לא בוצעה משיכה מאף אחד מהקווים האלו. בהתחשב בעובדה שבדרך כלל הבנק מספק חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות לגופי איגוח אלו ואינו מספק להם תמיכה מסוגים אחרים, הבנק קבע כי הוא אינו מחזיק בזכויות משתנות אשר הופכות אותו לנהנה העיקרי ב-VIE כלשהן של אותם גופי איגוח.

ביאור 27 שיעבודים

- (א)** אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים שהונפקו על-ידי חברות מאוחדות, ליום 31 בדצמבר 2015, בסך כולל של 403.0 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014: 2.3 מיליארד ש"ח) מובטחים בעיקר על-ידי שיעבודים שוטפים על נכסי החברות.
- (ב)** ניירות-ערך במטבע-חוץ, המוחזקים על-ידי קבוצת הבנק בחי"ל, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2015 מסתכמת ב-2.8 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2014: 3.0 מיליארד ש"ח), משועבדים בעיקר להבטחת פיקדונות הציבור (באמצעות ה-FDIC) בהתאם להוראות הרשויות השלטוניות בארצות-הברית ובגין הלוואות מוניטריות שנתקבלו מבנקים מרכזיים באותן מדינות.
- (ג)** הבנק חבר במסלוקת היורוקליר שהינה מערכת סליקה לניירות-ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילות בניירות-ערך באמצעות המסלוקה הנ"ל וכבטוחה לקו אשראי שהעמיד מפעיל המסלוקה לטובת הבנק, שיעבד הבנק מזומנים וניירות-ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכמה ב-60 מיליון דולר (234 מיליון ש"ח). (31 בדצמבר 2014: כ-60 מיליון דולר (233 מיליון ש"ח)).
- (ד)** אגרות-חוב, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכמה ב-83 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014: 42 מיליון ש"ח), שועבדו להבטחת פיקדונות שנתקבלו במסגרת עסקות מכירה של נכסים בתנאי רכישה חוזרת (Repurchase Agreements).
- (ה)** הבנק חבר במסלוקת המעו"ף בע"מ ובמסלוקת הבורסה בע"מ. לצורך פעילות המסלוקות להבטחת עסקות שהבנק אחראי להן, שיעבד הבנק אגרות-חוב בחשבונות שנפתחו לשם כך במסלוקות הנ"ל.
- יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכמה ב-6.6 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית 6.6 מיליארד ש"ח). יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-5.6 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית 5.6 מיליארד ש"ח). בנוסף לביטחונות המפורטים לעיל, הבנק הפקיד ביטחונות במזומן בסך של 16 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014: 23 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלוקת הבורסה וסך של 168 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014: 255 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלוקת המעו"ף. סכום הבטוחות שנדרשים חברי המסלוקות להפקיד מתעדכן מעת לעת על-פי תקנוני המסלוקות.
- (ו)** הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם בנקים בהסכמים מסוג CSA (Credit Support Annex) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין בנקים במסחר בנגזרים. על-פי ההסכמים, מבוצעת מדידה תקופתית של שווי מלאי העסקות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני פיקדונות, על דרך שיעבוד, עד למועד המדידה הבא.
- ליום 31 בדצמבר 2015 העמידה קבוצת הבנק לטובת בנקים, פיקדונות בשווי של 693 מיליון דולר (31 בדצמבר 2014: 912 מיליון דולר).
- (ז)** בחודש יולי 2008 נחתם הסכם בין הבנק לבין בנק ישראל, במסגרתו התחייב בנק ישראל לתת לבנק מסגרת הלוואות עד לסך כולל של 1 מיליארד ש"ח, וזאת, לצורך מילוי התחייבויות הבנק כספק נזילות בש"ח של ה-CLS BANK INTERNATIONAL. כתנאי להעמדת הלוואות הבנק חתם על אגרת-חוב על-פיה שיעבד בשיעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחויבים כספיים בש"ח, המגיעים ו/או שיגיעו לבנק מפעם לפעם מלקוחותיו, שהינם תאגידים, שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל (להלן: "הלקוחות החייבים") ואשר אינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים כלשהם שקיבלו מהבנק, בגין אשראים בש"ח, שמשך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי לא עולה על 3 שנים, שניתנו ו/או שיינתנו על-ידי הבנק ללקוחות החייבים, וזאת, עד לסך כולל של 1.1 מיליארד ש"ח.

ביאור 27 שיעבודים (המשך)

(ח) המקורות של ניירות-ערך ליום 31 בדצמבר 2015 שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:

31.12.14	31.12.15	
		המקורות של ניירות-ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
476	119	ניירות-ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר השימושים בניירות-ערך שהתקבלו כביטחון ובניירות-הערך של הבנק, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
42	83	ניירות-ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר פירוט ניירות-ערך אשר שועבדו למלווים:
714	266	ניירות-ערך זמינים למכירה

ניירות-ערך אלה הועמדו כביטחון למלווים אשר רשאים למכור או לשעבד אותם.

(ט) אגרות-החוב המשוועדות כמפורט לעיל, אשר המלווים אינם רשאים למוכרן או לשעבדן:

31.12.14	31.12.15	
8,672	9,463	תיק זמין למכירה

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

במיליוני ש"ח

ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2015						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מכיות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
1. נגזרים מגדרים*						
3,306	-	-	3,306	-	-	חוזי Forward
9,125	-	-	-	9,125	-	Swaps
12,431	-	-	3,306	9,125	-	סך-הכל נגזרים מגדרים
8,608	-	-	-	8,608	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרי ALM**						
11,027	-	-	-	11,027	-	חוזי Futures
201,896	402	7	155,109	32,612	13,766	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
6	-	6	-	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
101,144	428	3,421	17,495	79,800	-	אופציות שנכתבו
99,724	415	1,276	18,542	79,491	-	אופציות שנקנו
447,079	-	9,893	46,139	384,505	6,542	Swaps
860,876	1,245	14,603	237,285	587,435	20,308	סך-הכל נגזרי ALM
190,539	-	-	-	184,958	5,581	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
17,275	-	11,593	5,682	-	-	אופציות שנכתבו
17,275	-	11,593	5,682	-	-	אופציות שנקנו
135	-	-	-	135	-	Swaps
34,685	-	23,186	11,364	135	-	סך-הכל נגזרים אחרים
68	-	-	-	68	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
137	137	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
50	50	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
16,512	-	-	16,512	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
924,691	1,432	37,789	268,467	596,695	20,308	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2014						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מכיות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
1. נגזרים מגדרים*						
3,299	-	-	3,299	-	-	חוזי Forward
9,069	-	-	-	9,069	-	Swaps
12,368	-	-	3,299	9,069	-	סך-הכל נגזרים מגדרים
5,871	-	-	-	5,871	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרי ALM**						
7,825	-	-	-	7,825	-	חוזי Futures
287,307	404	1	164,525	109,136	13,241	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
201	-	-	201	-	-	אופציות שנכתבו
979	-	-	979	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
81,700	241	3,101	32,872	45,486	-	אופציות שנכתבו
75,410	281	833	31,274	43,022	-	אופציות שנקנו
406,982	-	8,771	42,563	349,819	5,829	Swaps
860,404	926	12,706	272,414	555,288	19,070	סך-הכל נגזרי ALM
169,594	-	-	-	164,837	4,757	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
20,951	-	18,228	2,723	-	-	אופציות שנכתבו
20,973	-	18,250	2,723	-	-	אופציות שנקנו
790	-	-	-	790	-	Swaps
42,714	-	36,478	5,446	790	-	סך-הכל נגזרים אחרים
71	-	-	-	71	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
136	136	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
50	50	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
16,707	-	-	16,707	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
932,379	1,112	49,184	297,866	565,147	19,070	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2015					
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
				שקל-מדד	אחר
1. נגזרים מגדרים*					
9	-	-	-	9	-
494	-	-	43	451	-
2. נגזרי ALM**					
11,964	94	160	3,475	7,765	470
12,506	95	155	3,732	7,928	596
3. נגזרים אחרים*					
820	-	722	98	-	-
820	-	722	98	-	-
4. נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:					
4	4	-	-	-	-
12,797	98	882	3,573	7,774	470
-	-	-	-	-	-
12,797	98	882	3,573	7,774	470
(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
2,277	47	833	992	322	83
(2) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***					
13,820	95	877	3,873	8,379	596
-	-	-	-	-	-
13,820	95	877	3,873	8,379	596
(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
2,433	35	802	1,402	194	-
(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***					

* למעט נגזרי אשראי.
 ** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 *** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.
 (3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 8 מיליוני ש"ח.
 (4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 14 מיליוני ש"ח.

ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2014						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
1. נגזרים מגדרים*						
107	-	-	98	9	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
565	-	-	114	451	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרי ALM**						
15,251	168	191	6,136	8,341	415	שווי הוגן ברוטו חיובי
15,370	168	204	5,987	8,464	547	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. נגזרים אחרים*						
893	-	830	62	1	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
883	-	820	62	1	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
4. נגזרי אשראי						
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:						
4	4	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
16,255	172	1,021	6,296	8,351	415	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
16,255	172	1,021	6,296	8,351	415	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***						
4,199	127	872	2,756	333	111	
16,818	168	1,024	6,163	8,916	547	סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
16,818	168	1,024	6,163	8,916	547	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***						
3,008	3	876	1,775	352	2	

* למעט נגזרי אשראי.
 ** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 *** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.
 (3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 11 מיליוני ש"ח.
 (4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 41 מיליוני ש"ח.

ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2015						
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
12,797	3,854	-	1,697	6,784	462	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(8,840)	(1,257)	-	(1,502)	(6,081)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(571)	-	-	(116)	(455)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
3,386	2,597	-	79	248	462	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
9,352	4,260	81	1,172	3,836	3	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
22,149	8,114	81	2,869	10,620	465	סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
13,820	3,056	70	2,376	7,856	462	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(8,840)	(1,257)	-	(1,502)	(6,081)	-	מכשירים פיננסיים
4,980	1,799	70	874	1,775	462	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
31 בדצמבר 2014						
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
16,255	5,639	-	1,953	8,108	555	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(10,246)	(1,009)	-	(1,990)	(7,247)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(554)	(23)	-	-	(531)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
5,455	4,607	-	(37)	330	555	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
9,414	4,464	75	1,107	3,768	-	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
25,669	10,103	75	3,060	11,876	555	סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
16,818	3,585	71	2,992	9,615	555	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(10,246)	(1,009)	-	(1,990)	(7,247)	-	מכשירים פיננסיים
6,572	2,576	71	1,002	2,368	555	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 8 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 11 מיליוני ש"ח).
 (2) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (3) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 14 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 41 מיליוני ש"ח).

ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב):

31 בדצמבר 2015					
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
					חוזי ריבית
20,308	3,379	11,276	3,981	1,672	שקל-מדד
596,695	113,764	179,854	211,961	91,116	אחר
268,467	14,270	32,696	53,158	168,343	חוזי מטבע-חוץ
37,789	402	4,348	8,224	24,815	חוזים בגין מניות
1,432	-	345	473	614	חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)
924,691	131,815	228,519	277,797	286,560	סך-הכל

31 בדצמבר 2014					
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
932,379	118,365	225,329	212,223	376,462	סך-הכל

ה. מכשירים פיננסיים נגזרים - בקרת סיכונים

- (1) הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו. הבנק מיעד מעת לעת חלק מהמכשירים הנגזרים כמכשירים מגדרים בגידורי שווי הוגן או גידורי תזרים מזומנים. המכשירים הנגזרים המגדרים נמדדים על-פי הכללים המפורטים בביאור 1(ה)6.
- (2) סוגי העסקות העיקריים בהן הבנק פועל הינן:
- עסקות אקדמה (Forward)
 - חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: נכסי בסיס), שיבוצע בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
 - חוזים עתידיים (Futures)
 - חוזים עתידיים סחירים בבורסות, לרכישה או למכירה של כמות יחידות סטנדרטיות של נכסי בסיס, שיבוצעו בתאריך עתידי, ובמחיר מוגדר מראש.
 - עסקות החלפה (Swap)
 - חוזה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
 - אופציות (Options)
 - חוזה המקנה, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
 - עסקות למסירה מיידית (Spot)
- עסקת חליפין בין שני מטבעות על-פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך יומיים.

ביאור 28 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

(3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:

סיכון אשראי - סכום ההפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.

סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית, וכדומה.

סיכון נזילות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.

סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגיבן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.

סיכונים השוק וסיכונים הנזילות הנובעים מן הפעילות מנוהלים ונמדדים באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון Algorithmics-I Devon, Summit, וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק.

סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד, בדרך כלל, על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, וכן בגישת התרחישים.

הנושאים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.

השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק (לא למסחר) מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות).

הבנק פועל במתכונת של מתן שירות מקיף ללקוחותיו להגנה ולהשקעה במכשירים פיננסיים נגזרים באמצעות חדרי העסקות.

הפעילות במכשירים פיננסיים בתחומי המסחר מיועדת לתת מענה לצורכי הלקוחות, תוך לקיחת סיכון מוגבל ומבוקר בהתאם להרשאות. ההרשאות לפעילות והסיכון נמדדים, לפי העניין, במונחים של רגישות לגורמי סיכון (כגון ווגא), של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות תרחיש קיצוני, במונחי VaR ובמונחים של סכומים נומינליים.

במקרים מסוימים מכתוב הנוהל גם הגבלת ההפסד באמצעות הוראת STOP LOSS.

ביאור 29 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות

כללי – המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה באמצעות הבנק, חברות בנות, סניפים ונציגויות, בכל תחומי הבנקאות, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. כמו-כן, יש לבנק השקעות בחברות כלולות. הפעילות של קבוצת הבנק מנהלת באמצעות שישה מגזרי פעילות עיקריים. החלוקה למגזרי הפעילות מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. מגזרי הפעילות מוצגים בהתאם למאפיינים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים.

קריטריונים לשייך לקוחות למגזרים השונים:

שייך הלקוח למגזרי הפעילות מבוסס על שייך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים המנויים להלן. עם זאת, יובהר כי שייך הלקוח לעיתים לוקח בחשבון קריטריונים נוספים לדוגמה, לקוח פרטי או חברה בעלת פרופיל או פוטנציאל לפעילות עתידית אשר תצדיק שיוכם לבנקאות הפרטית או למגזר העסקי, לפי העניין. לצורך שייך לקוח עסקי ליחידה ארגונית מטפלת, תילקח בחשבון גם השתייכותו לקבוצת חברות.

מגזר משקי הבית – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית. לקוחות המשתייכים למגזר זה הינם לקוחות אשר ההכנסה החודשית שלהם היא עד 9,000 ש"ח.

מגזר הבנקאות הפרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות רב ערוציים ומתקדמים ומוצרים פיננסיים, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות, ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, בישראל ובח"ל. לקוחות המשתייכים למגזר זה הינם לקוחות אשר הכנסתם החודשית גדולה מ-9,000 ש"ח ו/או מחזיקים השקעות בבנק בסכום העולה על 100,000 ש"ח. וכן לקוחות צעירים אשר הכנסתם החודשית גדולה מ-7,000 ש"ח, או מחזיקים השקעות בבנק בסכום העולה על 75,000 ש"ח.

מגזר העסקים הקטנים – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם לקוחות שהאובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) נמוך מ-10 מיליון ש"ח או שהאובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח, אך האובליגו שלהם בבנק נמוך מ-6 מיליון ש"ח ומחזור המכירות שלהם נמוך מ-30 מיליון ש"ח.

המגזר המסחרי – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות מעל 30 מיליון ש"ח ועד 400 מיליון ש"ח לשנה, או בעלי אובליגו בבנק מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 100 מיליון ש"ח, וגם לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) הינו מעל 10 מיליון ש"ח ועד לסך של 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן, סך האובליגו הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד 200 מיליון ש"ח בבנק או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) הינו מעל 10 מיליון ש"ח ועד לסך של 400 מיליון ש"ח.

המגזר העסקי – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות (מכירות) מעל 400 מיליון ש"ח ובעלי אובליגו בבנק העולה על 100 מיליון ש"ח, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) הינו מעל 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן, סך האובליגו הינו מעל 200 מיליון ש"ח בבנק, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) עולה על 400 מיליון ש"ח.

ביאור 29 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

מגזר ניהול פיננסי – אחראי על ניהול המקורות והשימושים בבנק, על פעילות הנוסטרו של הבנק, על פעילות חדרי העסקות (מטבע-חוץ וניירות-ערך), על הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות הניהול של קופות הגמל שמנהלות בחברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, על הקשר והסדרת הפעילות עם גופים פיננסיים (בארץ ובחו"ל) וכן על מתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים ושירותי תפעול בניירות-ערך לכלל לקוחות הבנק.

ניהול סיכוני השוק והנזילות, הנמצאים תחת אחריות המגזר, נעשה באמצעות ניהול פרואקטיבי של תיק הנוסטרו וכן באמצעות שימוש במכשירים פיננסיים כגון הנפקות ניירות-ערך שונים, פיקדונות, נגזרי ריבית ומטבע-חוץ ועוד.

אחרים והתאמות – כולל את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר דיווח. בנוסף, כולל המגזר פעילות בכרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים, שאינם שייכים לקבוצת הבנק.

תוצאות הפעילות של חברות הבת העיקריות ושל שלוחות הבנק העיקריות בחו"ל שויכו למגזרי הפעילות באופן הבא:

תוצאות הפעילות של פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון – בית השקעות בע"מ, פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ ו-Hapoalim Securities U.S.A Inc. שויכו למגזר ניהול פיננסי.

לקוחות Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. – בנקאות פרטית; לקוחות סניפי ארצות-הברית – בנקאות פרטית; מגזר מסחרי ומגזר עסקי; בנק פוזיטיב והחברה הבת שלו, JSC Bank Pozitiv עד למועד מכירתה – משקי בית ובנקאות מסחרית; Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. – מגזר עסקי.

כללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים

להלן הכללים העיקריים שישמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו – כוללות בין היתר: (1) את המרווח שבין הריבית המתקבלת מלקוחות המגזר לבין הריבית הסיטונאית בה מחויב המגזר בגין המקור אשר שימש למתן ההלוואה ללקוח; (2) את המרווח שבין הריבית הסיטונאית בה מזוכה המגזר בגין המקורות אותם הוא מעמיד לשימוש הבנק לבין הריבית המשולמת ללקוחות המגזר בגין מקורות אלה; (3) ריבית סיטונאית לא-צמודה על ההון המשוקלל המחושב לצורך התשואה על ההון המיוחס למגזר, המחושב על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר; וכן את (4) עלות עודפת בגין גיוס כתבי התחייבות נדחים.

הוצאות בגין הפסדי אשראי – ההוצאות בגין הפסדי אשראי נזקפות למגזר אליו משתייך הלווה, שכנגד חבותו נרשמה ההפרשה.

הכנסות מימון שאינן מריבית – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. ההכנסות שנרשמו במגזר ניהול פיננסי כוללות הכנסות ממנימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב, רווחים מהשקעה במניות, תוצאות פעילות בנגזרים, רווח, נטו, מהפרשי שער והוצאות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל. ההכנסות שנרשמו ביתר המגזרים כוללות רווחים מחדר עסקות.

עמלות והכנסות אחרות – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. הכנסות בגין שירותי מחשב אותם מעמיד הבנק לחיצוניים מיוחסות למגזר "אחרים והתאמות".

הוצאות תפעוליות ואחרות – ההוצאות מיוחסות על-פי כללים קבועים מראש ומחירי תקן, לכל אחד ממגזרי הפעילות אם כהוצאה המזוהה ישירות עם פעילות המגזר ואם על-פי מפתחות העמסה. מחירי התקן נקבעים באופן הדומה לאופן קביעת מחירי ההעברה כמפורט לעיל. פערים הנוצרים מהפרשים בחישוב בין תחשיב ההוצאות בפועל של יחידות אשר אינן יחידות רווח לבין ההכנסה המיוחסת ליחידות אלו בהתאם למחירי התקן, מיוחסים כהכנסה או כהוצאה, לפי העניין, למגזר "אחרים והתאמות". כללי הייחוס מבוססים על היקפי הפעילות הרלוונטיים לסוגי העלויות של כל מגזר.

ביאור 29 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

חיוב על שירותים בינמגזריים – מגזר אליו משויך לקוח אשר מקבל שירותים ממגזר אחר, מחויב בהוצאה בינמגזרית על-פי מחירי תקן עבור שירותים שסיפקו מגזרים אחרים ללקוחותיו או על-פי מחיר העברה בגין השירות אשר הועמד לרשות הלקוח. בהתאם לכך, מוקטנות העלויות של המגזר המספק את השירות, ובמקביל, המגזר אליו משתייך הלקוח מחויב בעלויות אלו. מחירי ההעברה נקבעים על-ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מחירי השוק בגין שירות, הערכת עלויות פנימית והשתתפות בהכנסות הנובעות במישרין או בעקיפין מהשירות כאמור.

מסים על ההכנסה – ההפרשה למס על תוצאות הפעילות של כל מגזר חושבה על-פי שיעור המס האפקטיבי השנתי המנוטרל מהשפעות הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל (המיוחסות למגזר ניהול פיננסי).

תשואה להון – מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. **הון מוקצה למגזר** – יתרת רכיבי הסיכון במגזר הרלוונטי, המייצגת את חלקו היחסי של כל מגזר בסך נכסי הסיכון של הקבוצה שחושבו לצורך יחס הלימות הון לפי הוראות באזל 3 (עד ליום 31 בדצמבר 2013 הבנק יישם את הוראות באזל 2, כאמור להלן), כאשר היא מוכפלת ביחס שבין ההון המשוקלל, כפי שחושב לצורך חישוב התשואה על ההון, לסך יתרת רכיבי הסיכון.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 29 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות:

הכנסות ריבית, נטו:
מחיצוניים
בינמגזרי
הכנסות מימון שאינן מריבית
סך-הכל רווח מימוני, נטו
עמלות והכנסות אחרות
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות
מחיצוניים
בינמגזרי
רווח לפני מסים
הפרשה למסים על הרווח
רווח לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסים
מזה: השקעות בחברות כלולות
יתרה ממוצעת של התחייבויות
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽²⁾
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניחול
מספר משרות ממוצע
מרכיב הכנסות ריבית, נטו:
מרווח מפעילות מתן אשראי
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
אחר
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו:

(1) מחושב לפי הון שיוחס למגזר, על-פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.
(2) קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מגזר ניהול פיננסי	המגזר העסקי	המגזר המסחרי	מגזר עסקים קטנים	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר משקי הבית
7,885	-	(503)	2,549	1,294	1,350	380	2,815
-	-	1,482	(852)	(293)	(88)	364	(613)
1,044	-	924	57	18	1	42	2
8,929		1,903	1,754	1,019	1,263	786	2,204
5,433	680	404	581	362	617	1,627	1,162
14,362	680	2,307	2,335	1,381	1,880	2,413	3,366
475	-	(3)	(143)	124	263	21	213
8,790	612	1,080	592	593	969	2,096	2,848
-	(32)	(218)	72	6	86	267	(181)
5,097	100	1,448	1,814	658	562	29	486
2,097	34	641	750	270	224	1	177
3,000	66	807	1,064	388	338	28	309
19	-	19	-	-	-	-	-
3,019	66	826	1,064	388	338	28	309
63		69		(8)		(1)	3
3,082	66	895	1,064	380	338	27	312
9.6%	-	34.8%	8.7%	7.3%	12.5%	0.8%	5.5%
419,503	7,974	138,455	87,676	39,164	31,271	40,045	74,918
139	-	139	-	-	-	-	-
388,028	498	113,583	40,853	27,875	33,806	131,521	39,892
342,840	3,208	27,514	130,910	55,671	28,954	36,411	60,172
169,354	-	102,347	1,329	2,193	3,730	56,913	2,842
833,727	-	517,951	161,797	14,016	8,437	129,524	2,002
1,093	-	-	-	-	-	1,093	-
12,395	549	784	670	1,074	1,620	3,020	4,678
9,085	-	2,681	1,644	974	1,215	466	2,105
(882)	-	(1,359)	35	31	49	277	85
(318)	-	(343)	18	(4)	(2)	1	12
7,885	-	979	1,697	1,001	1,262	744	2,202

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 29 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך):

הכנסות ריבית, נטו:
מחיצוניים
בינמגזרי
הכנסות מימון שאינן מריבית
סך-הכל רווח מימוני, נטו
עמלות והכנסות אחרות
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות
מחיצוניים
בינמגזרי
רווח לפני מסים
הפרשה למסים על הרווח
רווח לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסים
מזה: השקעות בחברות כלולות
יתרה ממוצעת של התחייבויות
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽²⁾
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מספר משרות ממוצע
מרכיב הכנסות ריבית, נטו:
מרווח מפעילות מתן אשראי
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
אחר
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו:

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, [ראה ביאור 11.ד1](#).

** סווג מחדש.

(1) מחושב לפי הון שיוחס למגזר, על-פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.

(2) קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מגזר ניהול פיננסי	המגזר העסקי	המגזר המסחרי	מגזר עסקים קטנים	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר משקי הבית
7,768	-	(727)	2,914	1,217	1,260	219	2,885
-	-	*1,687	*(1,140)	(330)	(80)	648	*(785)
916	-	792	78	9	-	35	2
8,684	-	*1,752	*1,852	896	1,180	902	*2,102
5,338	656	**384	586	329	602	**1,618	1,163
14,022	656	**2,136	*2,438	1,225	1,782	**2,520	*3,265
425	-	4	(177)	91	190	76	241
*9,183	623	*1,030	*665	*605	*1,058	*2,345	*2,857
-	(80)	(240)	71	9	97	225	(82)
*4,414	113	**1,342	*1,879	*520	*437	***(126)	*249
*1,713	32	**482	*736	*201	*162	**23	*77
*2,701	81	**860	*1,143	*319	*275	***(149)	*172
9	-	9	-	-	-	-	-
*2,710	81	**869	*1,143	*319	*275	***(149)	*172
3		(3)	-	4	-	(1)	3
*2,713	81	**866	*1,143	*323	*275	***(150)	*175
*9.1%	-	**36.4%	*9.4%	*7.5%	*11.5%	***(4.6%)	*3.3%
*381,117	6,793	*120,639	87,417	32,477	27,822	36,647	69,322
136	-	136	-	-	-	-	-
*351,865	456	*104,384	33,878	22,583	30,091	123,259	37,214
326,786	2,684	25,978	132,373	46,912	26,044	35,702	57,093
160,987	-	90,601	3,137	2,559	4,217	57,607	2,866
806,894	-	504,054	161,695	13,263	7,830	118,065	1,987
882	-	-	-	-	-	882	-
12,964	559	823	696	1,109	1,656	3,144	4,977
9,651	-	3,766	1,677	840	1,074	423	1,871
(1,503)	-	(2,293)	37	36	99	421	197
(380)	-	*(513)	*60	11	7	23	*32
7,768	-	*960	*1,774	887	1,180	867	*2,100

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 29 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך):

הכנסות ריבית, נטו:
מחיצוניים
בינמגזרי
הכנסות מימון שאינן מריבית
סך-הכל רווח מימוני, נטו
עמלות והכנסות אחרות
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות
מחיצוניים
בינמגזרי
רווח לפני מסים
הפרשה למסים על הרווח
רווח לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסים
מזה: השקעות בחברות כלולות
יתרה ממוצעת של התחייבויות
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽²⁾
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מספר משרות ממוצע
מרכיב הכנסות ריבית, נטו:
מרווח מפעילות מתן אשראי
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
אחר
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו:

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 11.ד1.

(1) מחושב לפי הון שיוחס למגזר, על-פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 2.

(2) קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מגזר ניהול פיננסי	המגזר העסקי	המגזר המסחרי	מגזר עסקים קטנים	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר משקי הבית
7,943	-	(1,522)	3,871	1,210	1,252	(249)	3,381
-	-	*2,456	*(1,894)	(397)	(144)	*1,237	(1,258)
480	-	367	74	6	-	31	2
8,423	-	*1,301	*2,051	819	1,108	*1,019	2,125
5,241	632	358	598	333	648	1,478	1,194
13,664	632	*1,659	*2,649	1,152	1,756	*2,497	3,319
874	-	(11)	446	14	143	53	229
*9,041	687	959	*615	*559	*1,095	*2,187	*2,939
-	(104)	(202)	65	7	86	216	(68)
*3,749	49	*913	*1,523	*572	*432	*41	*219
*1,265	*13	*374	*495	184	*134	*6	*59
*2,484	*36	*539	*1,028	*388	*298	*35	*160
9	-	9	-	-	-	-	-
*2,493	*36	*548	*1,028	*388	*298	*35	*160
44	-	54	-	(11)	-	(1)	2
*2,537	*36	*602	*1,028	*377	*298	*34	*162
*9.3%	-	*30.2%	*8.7%	10.4%	*14.1%	*1.2%	3.5%
*374,623	6,835	*122,691	92,279	28,965	24,939	33,084	65,830
132	-	132	-	-	-	-	-
*347,535	855	*100,563	34,288	20,166	29,174	125,651	36,838
298,420	1,934	21,697	129,750	39,475	23,123	31,528	50,913
138,737	-	82,132	3,456	2,086	3,639	45,059	2,365
719,559	-	467,281	125,303	11,980	7,153	105,942	1,900
837	-	-	-	-	-	837	-
13,492	576	862	724	1,071	1,689	3,321	5,249
11,411	-	5,889	1,788	731	936	348	1,719
(2,931)	-	(4,140)	47	45	154	609	354
(537)	-	*(815)	*142	37	18	*31	50
7,943	-	*934	*1,977	813	1,108	*988	2,123

ביאור 29 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ב. מידע על אזורים גיאוגרפיים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	
סך נכסים		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק			הכנסות ⁽²⁾			
*343,257	370,903	*2,369	*2,605	2,989	12,458	12,721	13,220	ישראל
40,262	36,874	105	62	63	522	604	573	צפון אמריקה
24,366	23,720	66	45	26	683	693	566	אירופה
148	141	(3)	1	4	1	4	3	אחר
64,776	60,735	168	108	93	1,206	1,301	1,142	סך - הכל מחוץ לישראל
*408,033	431,638	*2,537	*2,713	3,082	13,664	14,022	14,362	סך - הכל מאוחד

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, [ראה ביאור 11.ד1](#).
 (1) החלוקה לאזורים גיאוגרפיים בוצעה לפי מיקום הנכסים. המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב, המהווה חלק אינטגרלי ממערך ה-GPB, שייך אף הוא לפעילות מחוץ לישראל.
 (2) הכנסות - הכנסות ריבית, נטו, והכנסות שאינן מריבית.

ביאור 29 מגזרי פעילות פיקוחיים

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

כללי - המגזרים הפיקוחיים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 7 בנובמבר 2014, החל מהדוח הכספי לשנת 2015, הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים מתבצע בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. [לפרטים נוספים ראה ביאור 11.ד1](#) (7) לעיל.

להלן הגדרות ומאפייני מגזרי פעילות הפיקוחיים:

- אנשים פרטיים -** מסווגים למגזרי פעילות לפי תיק נכסים פיננסיים בבנק, כמפורט להלן:
- מגזר הבנקאות הפרטית - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- מגזר משקי בית - כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית.
- לקוחות עסקיים -** מסווגים למגזרי פעילות לפי מחזור הפעילות, כמפורט להלן:
- עסק זעיר - עסק שמחזור פעילותו קטן מ-10 מיליוני ש"ח.
- עסק קטן - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-10 מיליוני ש"ח וקטן מ-50 מיליוני ש"ח.
- עסק בינוני - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח.
- עסק גדול - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-250 מיליוני ש"ח.

ביאור 29 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, פעילות הלקוח העסקי סווגה לפי האמור להלן: כאשר סך החבות של הלקוח העסקי שווה או גדולה מ-100 מיליון ש"ח סווג הלקוח למגזר עסקים גדולים. כאשר סך החבות שלו מתחת ל-100 מיליון ש"ח, התבסס סווג הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי על סך הנכסים במאזן של העסק. בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל, נקבע כי לקוח עסקי, אשר החבות שלו לבנק עד סך של 300 אלפי ש"ח (לרבות מסגרת אשראי וכו'), ולבנק אין מידע על מחזור הפעילות שלו, יסווג למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים), כאשר במקום סך הנכסים במאזן הסיווג יעשה לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10.

גופים מוסדיים – כולל קופות-גמל, קרנות נאמנות, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, חברות ביטוח, בהתאם להגדרות המפקח על הבנקים.

מגזר ניהול פיננסי – כולל פעילות למסחר, פעילות ניהול נכסים והתחייבויות, פעילות השקעה ריאלית ופעילויות נוספות, כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים. בהתאם להוראות המעבר לשנת 2015, לא נכללו בביאור גילוי נפרד אודות מגזר הניהול הפיננסי וגילויים אודות אזורים גאוגרפיים ומגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה.

אחר – לרבות פעילויות שהופסקו, רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרי הפעילות האחרים, פעילויות שלא שויכו למגזרים האחרים, והתאמות בין סך-כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך-כל הפריטים בדוח הכספי המאוחד.

הגילוי על מגזרי פעילות בבנק מתבסס על שיוך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, ומבוצע בהתאם לקריטריונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק (ראה פרק "תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות", לעיל). פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל. השוני בהגדרות בא לידי ביטוי בעיקר המגזרים הבאים:

- לקוחות פרטיים, עם תיק נכסים פיננסיים בבנק הנמוך מ-3 מיליוני ש"ח, שסווגו למגזר בנקאות בפרטית בגילוי על מגזרי פעילות, סווגו למגזר משקי בית בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
- עסקים זעירים וקטנים, שסווגו למגזרים משקי בית ובנקאות בפרטית בגילוי על מגזרי פעילות, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית המטפלת, סווגו למגזרים העסקיים האמורים בהתאם לקריטריונים שפורטו לעיל, בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר המסחרי בגילוי על מגזרי פעילות, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית המטפלת ועל בסיס השתייכותם לקבוצת חברות, סווגו למגזר עסקים זעירים וקטנים בהתאם לקריטריונים שפורטו לעיל, בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
- גופים מוסדיים שסווגו למגזר עסקי ולמגזר ניהול פיננסי בהתאם לגילוי על מגזרי פעילות, סווגו למגזר גופים מוסדיים בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

ביאור 29 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

ליום 31 בדצמבר 2015													
סך-הכל	פעילות בחו"ל				פעילות בישראל								
	סך פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים זעירים וקטנים	מגזר בנקאות פרטית	מגזר משקי הבית	
282,911	23,293	17,135	6,158	259,618	5,159	-	1,752	61,935	28,578	50,392	3,043	108,759	יתרת אשראי לציבור ברוטו
5,336	131	101	30	5,205	-	-	-	2,961	492	1,086	5	661	יתרת חובות פגומים
857	-	-	-	857	-	-	-	-	1	132	-	724	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
321,727	36,272	15,680	20,597	285,450	-	-	43,580	28,797	19,128	41,481	33,938	118,526	יתרת פיקדונות הציבור
345,124	28,254	20,890	7,364	316,870	3,795	25,065	6,548	87,976	44,185	55,543	5,445	88,313	יתרת נכסי סיכון

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל, מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2015									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
111,802	3,043	1,131	855	1,057	108,759	40,060	8,636	60,063	יתרת אשראי לציבור ברוטו
666	5	5	-	-	661	653	8	-	יתרת חובות פגומים
724	-	-	-	-	724	90	-	634	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
152,464	33,938	33,938	-	-	118,526	118,526	-	-	יתרת פיקדונות הציבור
93,758	5,445	3,392	1,229	824	88,313	42,441	12,516	33,356	יתרת נכסי סיכון

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל, מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2015										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים זעירים וקטנים			
	סך-הכל עסקים גדולים	אחר	בנייה ונדל"ן	סך-הכל עסקים בינוניים	אחר	בנייה ונדל"ן	סך-הכל עסקים זעירים וקטנים	אחר	בנייה ונדל"ן	
140,905	61,935	48,726	13,209	28,578	13,725	14,853	50,392	35,743	14,649	יתרת אשראי לציבור ברוטו
4,539	2,961	2,514	447	492	254	238	1,086	725	361	יתרת חובות פגומים
133	-	-	-	1	1	-	132	90	42	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
88,922	28,797	24,892	3,905	19,128	15,107	4,021	41,481	35,058	6,423	יתרת פיקדונות הציבור
187,704	87,976	63,982	23,994	44,185	20,171	24,014	55,543	38,131	17,412	יתרת נכסי סיכון

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי**

2015						
סך-הכלל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכלל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,856	4	4,852	935	387	3,530	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
475	(1)	476	180	5	291	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,504)	-	(1,504)	(586)	-	(918)	מחיקות חשבונאיות
1,276	-	1,276	318	-	958	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(228)	-	(228)	(268)	-	40	מחיקות חשבונאיות נטו
(17)	-	(17)	(3)	-	(14)	אחר
5,086	3	5,083	844	392	3,847	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
(3)	-	(3)	(15)	-	12	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
669	-	669	53	-	616	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

2014						
סך-הכלל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכלל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,587	6	4,581	729	422	3,430	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
425	(2)	427	326	(37)	138	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,376)	-	(1,376)	(476)	(3)	(897)	מחיקות חשבונאיות
1,220	-	1,220	356	5	859	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(156)	-	(156)	(120)	2	(38)	מחיקות חשבונאיות נטו
4,856	4	4,852	935	387	3,530	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
34	-	34	(7)	-	41	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
672	-	672	68	-	604	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לפירוט בדבר יישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, ראה ביאור 6.1.

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי** (המשך)

		2013				
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
4,688	5	4,683	969	358	3,356	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
874	1	873	130	108	635	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,480)	-	(1,480)	(544)	(44)	(892)	מחיקות חשבונאיות
506	-	506	175	-	331	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(974)	-	(974)	(369)	(44)	(561)	מחיקות חשבונאיות נטו
(1)	-	(1)	(1)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,587	6	4,581	729	422	3,430	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
43	-	43	(18)	-	61	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
638	-	638	75	-	563	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לפירוט בדבר יישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, ראה ביאור 1.ד.6.

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)**

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות, ועל החובות** בגינם היא חושבה**

31 בדצמבר 2015***					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי****
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	
יתרת חוב רשומה של חובות**:					
172,260	26,801	145,459	3,159	-	142,300
שנבדקו על בסיס פרטני					
137,452	-	137,452	50,635	61,120	25,697
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾					
309,712	26,801	282,911	53,794	61,120	167,997
סך-הכל חובות**					
66,989	-	66,989	-	60,863	6,126
(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות**:					
2,985	3	2,982	126	-	2,856
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,432	-	1,432	665	392	375
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾					
4,417	3	4,414	791	392	3,231
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
453	-	453	-	392	61
(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור****					

31 בדצמבר 2014					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי****
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	
יתרת חוב רשומה של חובות**:					
175,470	34,046	141,424	3,584	-	137,840
שנבדקו על בסיס פרטני					
126,736	-	126,736	46,896	56,515	23,325
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾					
302,206	34,046	268,160	50,480	56,515	161,165
סך-הכל חובות**					
61,795	-	61,795	-	56,196	5,599
(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות**:					
2,849	4	2,845	163	-	2,682
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,335	-	1,335	704	387	244
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾					
4,184	4	4,180	867	387	2,926
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
*445	-	*445	-	*387	*58
(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור****					

* הוצג מחדש.
 ** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 *** לפירוט בדבר יישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, ראה ביאור ד1.6.
 **** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-6,126 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31.12.14: 5,599 מיליוני ש"ח).
 ***** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-235 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 215 מיליוני ש"ח). כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-28 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 24 מיליוני ש"ח).

ביאור 30 סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות*

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2015						
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	לא בעייתיים		לא פגומים	בעייתיים ⁽¹⁾
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	פגומים		
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
64	42	20,576	433	308	19,835	בינוי ונדל"ן - בינוי
16	5	19,891	490	445	18,956	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	-	13,887	452	11	13,424	שירותים פיננסיים
167	86	89,100	3,018	2,339	83,743	מסחרי - אחר
248	133	143,454	4,393	3,103	135,958	סך-הכל מסחרי
388	634	60,569	-	634	59,935	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ⁽⁵⁾
194	84	51,825	664	322	50,839	אנשים פרטיים - אחר
830	851	255,848	5,057	4,059	246,732	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	51	-	-	51	בנקים בישראל
-	-	813	-	-	813	ממשלת ישראל
830	851	256,712	5,057	4,059	247,596	סך-הכל פעילות בישראל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מחר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 ** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
 (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי [ראה בביאור 30.ב.2.ג.](#) להלן.
 (3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיר בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
 (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-132 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 156 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
 (5) כולל יתרת הלוואות לדיר בסך של כ-110 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 97 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזרת פיגורים של כוה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסיכוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2015						
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
33	-	6,338	123	40	6,175	בינוי ונדל"ן
53	-	18,205	124	241	17,840	מסחרי אחר
86	-	24,543	247	281	24,015	סך-הכל מסחרי
34	6	2,520	32	20	2,468	אנשים פרטיים
120	6	27,063	279	301	26,483	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	24,186	-	-	24,186	בנקים בחו"ל
-	-	1,751	-	-	1,751	ממשלות חו"ל
120	6	53,000	279	301	52,420	סך-הכל פעילות בחו"ל
950	857	282,911	5,336	4,360	273,215	סך-הכל ציבור
-	-	24,237	-	-	24,237	סך-הכל בנקים
-	-	2,564	-	-	2,564	סך-הכל ממשלות
950	857	309,712	5,336	4,360	300,016	סך-הכל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 ** לענין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
 (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי [ראה ביאור 30.ב.ג.2](#) להלן.
 (3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
 (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-132 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 156 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2014						
חובות לא פגומים*** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
204	41	19,632	558	323	18,751	בינו ובנדל"ן - בינו
83	15	19,033	642	454	17,937	בינו ובנדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3	-	12,769	584	286	11,899	שירותים פיננסיים
127	87	87,545	3,383	3,395	80,767	מסחרי - אחר
417	143	138,979	5,167	4,458	129,354	סך-הכל מסחרי
*391	*717	55,971	-	717	55,254	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ⁽⁵⁾
188	75	48,196	638	266	47,292	אנשים פרטיים - אחר
*996	*935	243,146	5,805	5,441	231,900	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	404	-	-	404	בנקים בישראל
-	-	560	-	-	560	ממשלת ישראל
*996	*935	244,110	5,805	5,441	232,864	סך-הכל פעילות בישראל

* הוצג מחדש.
 ** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 *** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
 (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי [ראה ביאור 2.3.30](#) להלן.
 (3) מסוגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיר בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
 (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-132 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 156 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
 (5) כולל יתרת הלוואות לדיר בסך של כ-110 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 97 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזרת פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2014					
חובות לא פגומים*** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	5,466	210	-	5,256
16	9	16,720	214	226	16,280
16	9	22,186	424	226	21,536
*23	*7	2,828	52	25	2,751
*39	*16	25,014	476	251	24,287
-	-	31,781	-	-	31,781
-	-	1,301	-	-	1,301
*39	*16	58,096	476	251	57,369
*1,035	*951	268,160	6,281	5,692	256,187
-	-	32,185	-	-	32,185
-	-	1,861	-	-	1,861
*1,035	*951	302,206	6,281	5,692	290,233

* הוצג מחדש.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בנין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

*** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בנין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי [ראה ביאור 30.ב.ג.2.ג](#) להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיר בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-132 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 156 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

איכות האשראי – מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לציבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 30 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות לכלא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

ויתורים וארגון מחדש של חוב בעייתי

במדיניות הויתורים הבנק מביא בחשבון מגוון שיקולים על מנת למקסם את ההחזר לבנק: ניהול מערכת היחסים עם הלקוח ומקסום הזדמנויות, מניעת default, עיקולים, היבטים ציבוריים וכדומה. ויתורים ניתנים רק במקרים בהם הלקוח הציג רצון טוב לפרוע את ההלוואות וצפוי כי יעמוד בהתחייבויותיו. במקרים בהם, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק מעניק לחייב ויתור אשר בתנאים אחרים הוא לא היה שוקל להעניק החוב יוגדר כארגון מחדש של חוב בעייתי. ארגון מחדש של חוב בעייתי יכול שיהיה שינוי בתנאי החוב שגורם להפחתה או לדחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב בעתיד הקרוב, הפחתה בשיעור הריבית או בהפחתה של תשלומים על חשבון הקרן, איחוד חובות וכו'. הבנק יכול להסכים לקבל במזומן נכסים או זכות בהון עצמי של החייב כפירעון של החוב למרות שהשווי המתקבל נמוך מסכום החוב מאחר והבנק מגיע למסקנה שהאמור ימקסם את החזר ההשקעה שלו.

ביאור 30 סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2015					
ייתר פגומים חובות פגומים	ייתר פגומים חובות פגומים	ייתר פגומים חובות פגומים	ייתר פגומים חובות פגומים	ייתר פגומים חובות פגומים	
ייתר פגומים חובות פגומים	ייתר פגומים חובות פגומים	ייתר פגומים חובות פגומים	ייתר פגומים חובות פגומים	ייתר פגומים חובות פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
3,615	433	58	103	375	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,946	490	211	22	279	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1,337	452	159	37	293	שירותים פיננסיים
6,562	3,018	975	780	2,043	מסחרי - אחר
13,460	4,393	1,403	942	2,990	סך-הכל מסחרי
1,215	664	274	82	390	אנשים פרטיים - אחר
14,675	5,057	1,677	1,024	3,380	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
364	123	40	2	83	בינוי ונדל"ן
328	124	12	41	112	מסחרי אחר
692	247	52	43	195	סך-הכל מסחרי
35	32	1	29	31	אנשים פרטיים
727	279	53	72	226	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
15,402	5,336	1,730	1,096	3,606	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	3,738	997	904	2,741	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	2,437	1,072	308	1,365	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 30 סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2014					
	ירתת קרן חובות פגומים	ירתת (1) חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית(2)	ירתת הפרשה פרטנית(2)	ירתת (1) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית(2)	ירתת (1) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית(2)
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	4,067	558	282	83	276
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2,050	642	279	12	363
שירותים פיננסיים	1,312	584	62	150	522
מסחרי - אחר	7,058	3,383	1,617	442	1,766
סך-הכל מסחרי	14,487	5,167	2,240	687	2,927
אנשים פרטיים - אחר	1,109	638	262	98	376
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	15,596	5,805	2,502	785	3,303
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן	449	210	172	10	38
מסחרי אחר	354	214	21	97	193
סך-הכל מסחרי	803	424	193	107	231
אנשים פרטיים	54	52	1	41	51
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	857	476	194	148	282
סך-הכל ציבור	16,453	6,281	2,696	933	3,585
* מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים	-	**3,628	**1,386	704	2,242
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	-	2,615	1,458	208	1,157

** הוצג מחדש.

*** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מחר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) ירתת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

2015		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל		
ציבור - מסחרי		
4	5	574
5	6	523
4	4	589
32	38	3,329
45	53	5,015
15	36	640
60	89	5,655
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור - מסחרי		
2	2	154
2	2	172
4	4	326
2	2	44
6	6	370
66	95	6,025

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

*** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 430 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (2014: 466 מיליוני ש"ח, 2013: 684 מיליוני ש"ח).

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

2014		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל		
ציבור - מסחרי		
18	23	745
21	24	708
7	8	702
59	69	3,613
105	124	5,768
18	41	661
123	165	6,429
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור - מסחרי		
4	6	279
2	3	212
6	9	491
3	4	46
9	13	537
132	178	6,966

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

*** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 430 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (2014: 466 מיליוני ש"ח, 2013: 684 מיליוני ש"ח).

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

2013		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל		
ציבור - מסחרי		
26	36	1,346
34	39	801
3	4	1,006
59	73	3,393
122	152	6,546
22	49	763
144	201	7,309
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור - מסחרי		
5	7	352
2	2	194
7	9	546
2	3	67
9	12	613
153	213	7,922

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

*** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 430 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (2014: 466 מיליוני ש"ח, 2013: 684 מיליוני ש"ח).

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 בדצמבר 2015			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכלל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל			
ציבור – מסחרי			
157	19	-	138
בינוי ונדל"ן - בינוי			
317	13	-	304
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
39	1	-	38
שירותים פיננסיים			
1,253	116	-	1,137
מסחרי - אחר			
1,766	149	-	1,617
סך-הכלל מסחרי			
582	244	-	338
אנשים פרטיים - אחר			
2,348	393	-	1,955
סך-הכלל ציבור - פעילות בישראל			
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור – מסחרי			
67	-	-	67
בינוי ונדל"ן			
19	-	19	-
מסחרי אחר			
86	-	19	67
סך-הכלל מסחרי			
3	1	1	1
אנשים פרטיים			
89	1	20	68
סך-הכלל ציבור - פעילות בחו"ל			
2,437	394	20	2,023
סך-הכלל ציבור			

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2015 בסך של כ-132 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.14: 106 מיליוני ש"ח).

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

2014 בדצמבר 31			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכלל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
314	48	-	266
283	36	-	247
45	1	-	44
1,273	96	-	1,177
1,915	181	-	1,734
564	240	-	324
2,479	421	-	2,058
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור - מסחרי			
131	-	-	131
1	-	-	1
132	-	-	132
4	1	-	3
136	1	-	135
2,615	422	-	2,193

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו		
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
פעילות לווים בישראל		
ציבור – מסחרי		
127	45	38
בינוי ונדל"ן – בינוי		
25	38	37
בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן		
15	17	16
שירותים פיננסיים		
737	539	487
מסחרי – אחר		
904	639	578
סך-הכל מסחרי		
8,152	434	401
אנשים פרטיים – אחר		
9,056	1,073	979
סך-הכל ציבור – פעילות בישראל		
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור – מסחרי		
2	19	19
מסחרי – אחר		
27	2	1
אנשים פרטיים		
29	21	20
סך-הכל ציבור – פעילות בחו"ל		
9,085	1,094	999
סך-הכל ציבור		

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בנין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו		
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
פעילות לווים בישראל		
ציבור - מסחרי		
88	260	251
22	71	68
5	24	24
603	609	570
718	964	913
6,964	310	282
7,682	1,274	1,195
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור - מסחרי		
1	1	1
101	4	4
102	5	5
7,784	1,279	1,200

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בנין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו		
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
פעילות לווים בישראל		
ציבור - מסחרי		
100	265	261
14	11	10
5	5	3
578	944	912
697	1,225	1,186
7,626	335	304
8,323	1,560	1,490
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור - מסחרי		
13	1	1
141	5	5
154	6	6
8,477	1,566	1,496

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בנין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו**

בשנה הסתיימה ביום
31 בדצמבר 2015

מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	
פעילות לווים בישראל		
ציבור – מסחרי		
42	5	בינוי ונדל"ן – בינוי
10	1	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
3	-	שירותים פיננסיים
268	30	מסחרי – אחר
323	36	סך-הכל מסחרי
3,114	73	אנשים פרטיים – אחר
3,437	109	סך-הכל ציבור – פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור – מסחרי		
1	-	בינוי ונדל"ן
9	-	אנשים פרטיים
10	-	סך-הכל ציבור – פעילות בחו"ל
3,447	109	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו**		
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	
פעילות לווים בישראל		
ציבור – מסחרי		
45	11	בינוי ונדל"ן – בינוי
5	16	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
2	-	שירותים פיננסיים
283	41	מסחרי – אחר
335	68	סך-הכלל מסחרי
3,160	87	אנשים פרטיים – אחר
3,495	155	סך-הכלל ציבור – פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור – מסחרי		
8	-	אנשים פרטיים
3,503	155	סך-הכלל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר וכספים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו**		
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	
פעילות לווים בישראל		
ציבור – מסחרי		
		בינוי ונדל"ן – בינוי
43	10	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
7	20	שירותים פיננסיים
2	1	מסחרי – אחר
247	53	סך-הכל מסחרי
299	84	אנשים פרטיים – אחר
3,246	109	סך-הכל ציבור – פעילות בישראל
3,545	193	
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור – מסחרי		
		מסחרי – אחר
1	-	אנשים פרטיים
6	-	סך-הכל ציבור – פעילות בחו"ל
7	-	סך-הכל ציבור
3,552	193	

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)**

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור - אנשים פרטיים

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV), סוג ההחזר וסוג הריבית**

31 בדצמבר 2015					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			עד 60%	שיעבוד ראשון; שיעור המימון
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך-הכל		
669	22,924	2,362	36,287	60%	שיעבוד ראשון; שיעור המימון
431	17,413	843	24,251	מעל 60%	
1,510	398	51	582		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
2,610	40,735	3,256	61,120		סך-הכל

31 בדצמבר 2014*					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			עד 60%	שיעבוד ראשון; שיעור המימון
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך-הכל		
598	21,602	2,340	31,869	60%	שיעבוד ראשון; שיעור המימון
432	17,982	1,113	23,979	מעל 60%	
1,447	409	67	667		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
2,477	39,993	3,520	56,515		סך-הכל

* הוצג מחדש.

** היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

*** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV - מהווה יחס בין סכום ההלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מחושב בעת אישור האשראי למעט החריגים המפורטים להלן:

1. העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס.
 2. קבלת הלוואה מתאגיד אחר, תוך ביצוע שיעבוד משותף פרי-פסו בגין הנכס.
 3. גרירת משכנתא.
 4. חלק ממסגרת האשראי לא נוצל.
 5. פירעון מוקדם מהותי (10 אחוז ומעלה).
- ביאור 30.ב.3 מציג יתרות חוב בגין הלוואות לדיור תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2015			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אשראי ⁽¹⁾ *	מספר כוונים ⁽³⁾	
2,757	2,742	1,766,706	אשראי ללווה באלפי ש"ח
			עד 10
4,931	3,334	571,691	מ-10 עד 20
7,358	6,022	468,879	מ-20 עד 40
7,087	9,772	298,286	מ-40 עד 80
6,625	13,384	182,714	מ-80 עד 150
7,225	18,180	120,872	מ-150 עד 300
5,363	25,367	71,471	מ-300 עד 600
5,444	38,045	52,088	מ-600 עד 1,200
2,799	17,071	13,272	מ-1,200 עד 2,000
2,615	12,323	5,541	מ-2,000 עד 4,000
3,010	9,152	2,173	מ-4,000 עד 8,000
6,040	13,201	1,524	מ-8,000 עד 20,000
8,259	15,154	847	מ-20,000 עד 40,000
36,987	49,616	1,030	מ-40,000 עד 200,000
16,315	20,099	134	מ-200,000 עד 400,000
19,044	20,377	71	מ-400,000 עד 800,000
6,389	11,670	19	מ-800,000 עד 1,200,000
2,905	3,017	4	מ-1,200,000 עד 1,600,000
3,887	3,193	4	מ-1,600,000 עד 2,000,000
421	1,848	1	מ-2,000,000 עד 3,200,000
6,973	1,979	2	מעל 3,200,000
162,434	295,546	3,557,329	סך-הכל

* אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 282,911, 6,631 ו-6,004 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(1) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-11,700 מיליוני ש"ח).

(3) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני (להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה (המשך)

31 בדצמבר 2014			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אשראי ⁽¹⁾ *	מספר לווים ⁽³⁾	
אשראי ללווה באלפי ש"ח			
2,445	2,831	1,800,283	עד 10
4,686	3,269	544,912	10-עד 20
6,981	5,688	442,933	20-עד 40
6,817	9,178	282,061	40-עד 80
6,508	12,480	173,354	80-עד 150
7,024	16,368	111,201	150-עד 300
5,196	23,759	67,441	300-עד 600
4,952	33,856	46,924	600-עד 1,200
2,658	15,296	11,968	1,200-עד 2,000
2,594	11,593	5,291	2,000-עד 4,000
3,045	8,959	2,164	4,000-עד 8,000
5,891	13,158	1,525	8,000-עד 20,000
7,873	14,773	835	20,000-עד 40,000
31,846	45,670	941	40,000-עד 200,000
19,058	22,335	150	200,000-עד 400,000
17,050	23,041	70	400,000-עד 800,000
6,128	9,837	17	800,000-עד 1,200,000
1,382	4,095	4	1,200,000-עד 1,600,000
8,314	3,648	7	1,600,000-עד 2,000,000
2,526	1,569	2	2,000,000-עד 3,200,000
7,871	1,944	2	מעל 3,200,000
160,845	283,347	3,492,085	סך-הכל

* אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 7,051,268,160 ו-8,136 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(1) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,753 מיליוני ש"ח).

(3) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני (להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאור 30 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. מידע בדבר מכירות של חובות

הטבלה להלן מפרטת תמורה ששולמה או שהתקבלה עבור רכישות או מכירות של הלוואות*:

31 בדצמבר 2015			
מסחרי	לדיוור	אחר	סך-הכל
493	-	6	499
הלוואות שנמכרו			
31 בדצמבר 2014			
מסחרי	לדיוור	אחר	סך-הכל
-	-	2	2
הלוואות שנמכרו			

* למידע נוסף לגבי עסקות מכירת הלוואות ראה ביאור 2.6 ג.4) להלן.

ה. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

31 בדצמבר			
2015	2014	2015	2014
יתרות החוזים*		יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה -			
1,074	1,586	7	11
(א) אשראי תעודות			
6,359	6,391	36	19
(ב) ערביות להבטחת אשראי			
18,900	16,769	77	76
(ג) ערביות לרוכשי דירות			
23,171	23,557	175	189
(ד) ערביות והתחייבויות אחרות**			
32,721	31,070	54	54
(ה) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק			
11,700	10,753	-	-
(ו) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות בנקים אחרים			
41,613	40,445	115	131
(ז) מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו			
31,944	35,513	99	98
(ח) התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן***			
23,392	21,756	106	94
(ט) התחייבויות להוצאת ערביות			

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלוקת המעו"ף בסך 505 מיליוני ש"ח (בשנת 2014: 711 מיליוני ש"ח).

*** כולל התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראות ניהול בנקאי תקן 451, נהלים למתן הלוואות לדיוור.

ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2015							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
							נכסים
64,976	-	4,765	909	19,034	-	40,268	מזומנים ופיקדונות בבנקים
62,884	2,534	1,399	1,069	17,454	2,241	38,187	ניירות-ערך
119	-	-	-	-	-	119	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
278,497	440	4,652	6,541	27,924	48,654	190,286	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,564	-	196	935	1,343	-	90	אשראי לממשלות
143	103	-	-	-	-	40	השקעות בחברות כלולות
3,409	3,409	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
12,789	4	284	255	4,006	677	7,563	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
6,257	565	52	395	76	210	4,959	נכסים אחרים
431,638	7,055	11,348	10,104	69,837	51,782	281,512	סך-כל הנכסים
							התחייבויות
321,727	440	5,261	13,817	78,681	13,451	210,077	פיקדונות הציבור
4,773	-	40	555	1,922	191	2,065	פיקדונות מבנקים
354	-	-	-	198	32	124	פיקדונות הממשלה
83	-	19	64	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
34,475	-	337	32	1,581	26,436	6,089	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
13,806	-	231	225	4,334	966	8,050	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
23,201	418	116	455	520	315	21,377	התחייבויות אחרות
398,419	858	6,004	15,148	87,236	41,391	247,782	סך-כל ההתחייבויות
33,219	6,197	5,344	(5,044)	(17,399)	10,391	33,730	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:
		(1,657)	-	11	-	1,646	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
		(4,255)	4,424	18,278	(2,106)	(16,341)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		3	522	(1,696)	-	1,171	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
		138	182	66	-	(386)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
	6,197	(427)	84	(740)	8,285	19,820	סך-הכל כללי
		70	625	(2,935)	-	2,240	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
		674	916	1,938	-	(3,528)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

(3) הבנק מיישם את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (132) מיליוני ש"ח, השפעות אלה הוצגו במגזר הלא-צמוד.

ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים**	מטבע-חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי			
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
54,974	-	3,189	591	28,310	-	22,884	מזומנים ופיקדונות בבנקים
58,778	2,613	1,626	1,272	15,509	2,637	35,121	ניירות-ערך
476	-	2	-	194	-	280	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
263,980	376	5,020	5,978	27,490	51,955	173,161	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
1,861	-	-	759	1,055	-	47	אשראי לממשלות
135	96	-	-	-	-	39	השקעות בחברות כלולות
3,475	3,475	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
7	7	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
16,244	12	535	415	6,721	706	7,855	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
*8,103	665	122	420	*365	3	*6,528	נכסים אחרים
*408,033	7,244	10,494	9,435	*79,644	55,301	*245,915	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
297,230	376	6,154	13,695	75,977	16,461	184,567	פיקדונות הציבור
4,322	-	115	609	1,616	211	1,771	פיקדונות מבנקים
455	-	-	-	205	36	214	פיקדונות הממשלה
42	-	42	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
33,671	-	724	23	1,685	25,134	6,105	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
16,777	-	365	282	6,988	1,062	8,080	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
*24,320	430	160	439	*1,053	207	*22,031	התחייבויות אחרות
*376,817	806	7,560	15,048	*87,524	43,111	*222,768	סך-כל ההתחייבויות
*31,216	6,438	2,934	(5,613)	*(7,880)	12,190	*23,147	עודף נכסים (התחייבויות)
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
		(1,609)	-	17	-	1,592	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
		(1,278)	3,845	8,702	(5,925)	(5,344)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		179	1,414	(1,537)	-	(56)	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
		(136)	508	(693)	-	321	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
		6,438	90	*(1,391)	6,265	*19,660	סך-הכל כללי
		217	1,778	(2,885)	-	890	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
		(321)	1,233	2,064	-	(2,976)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* יישום למפרע - לפריטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.1. (1).
 ** לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
 (2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.
 (3) הבנק מיישם את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (136) מיליוני ש"ח, השפעות אלה הוצגו במגזר הלא-צמוד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 32 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון

31 בדצמבר 2015				
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*				
מטבע עם דרישה עד חודש	מטבע חודש עד 3 חודשים	מטבע 3 חודשים עד שנה	מטבע שנה עד שנתיים	מטבע 2 עד 3 שנים
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ):				
נכסים	80,525	20,871	67,522	27,796
התחייבויות	196,855	10,556	24,503	10,217
הפרש	(116,330)	10,315	43,019	17,579
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(900)	(5,657)	(3,058)	363
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(273)	(85)	(608)	578
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(117,503)	4,573	39,353	18,520
מטבע-חוץ**				
נכסים	33,074	5,839	10,753	7,868
התחייבויות	69,168	13,351	18,268	1,731
הפרש	(36,094)	(7,512)	(7,515)	6,137
מזה: הפרש - בדולר	(29,838)	(6,754)	(8,100)	4,103
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	2,777	(1,696)	(782)	4,133
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	877	5,634	3,037	(401)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	273	85	608	(578)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(34,944)	(1,793)	(3,870)	5,158
ך-הכל ליום 31 בדצמבר 2015				
נכסים***	113,599	26,710	78,275	35,664
התחייבויות****	266,023	23,907	42,771	11,948
הפרש	(152,424)	2,803	35,504	23,716
*** מזה: אשראי לציבור	47,553	23,048	54,918	29,612
**** מזה: פיקדונות הציבור	249,331	17,895	32,072	3,592
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(23)	(23)	(21)	(38)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	-	-	-

* בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבוניות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

** לא כולל מטי" צמוד למטבע-חוץ.

- (1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 3,591 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.
- (2) כפי שנכללה בביאור מס' 31 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.
- (3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (4) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 16,149 מיליוני ש"ח שמתוכו סכומי הריגה ממסגרת חח"ד בסך 2,487 מיליוני ש"ח.

31 בדצמבר 2015

שיעור תשואה חוזית ⁽³⁾ ב-%	יתרה מאזנית ⁽²⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*					
	סך-הכל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	סך-הכל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים
2.7%	334,557	5,931	354,750	6,411	27,285	39,203	20,353	21,394
2.6%	289,904	133	291,073	726	2,381	14,645	8,943	9,890
-	44,653	5,798	63,677	5,685	24,904	24,558	11,410	11,504
-	(6,942)	-	(6,675)	-	433	57	(270)	2,300
-	1,236	-	1,457	-	-	1,409	-	444
-	38,947	5,798	58,459	5,685	25,337	26,024	11,140	14,248
2.9%	90,026	1,262	94,879	235	2,414	12,048	7,026	7,246
1.5%	107,657	61	109,557	56	581	1,663	787	1,315
-	(17,631)	1,201	(14,678)	179	1,833	10,385	6,239	5,931
-	(18,329)	1,173	(15,174)	181	983	9,453	5,151	4,896
-	15,944	(10)	17,679	208	759	1,759	3,881	3,613
-	6,942	-	6,675	-	(440)	(97)	339	(2,243)
-	(1,236)	-	(1,457)	-	-	(1,409)	-	(444)
-	(11,925)	1,201	(9,460)	179	1,393	8,879	6,578	3,244
2.7%	⁽⁴⁾ 424,583	7,193	449,629	6,646	29,699	51,251	27,379	28,640
2.6%	397,561	194	400,630	782	2,962	16,308	9,730	11,205
-	27,022	6,999	48,999	5,864	26,737	34,943	17,649	17,435
2.8%	278,057	3,594	302,016	6,438	28,292	34,209	18,487	21,177
1.9%	321,287	-	318,895	29	1,462	3,805	2,203	2,746
-	-	-	-	-	(7)	(40)	69	57
-	-	-	-	-	-	-	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 32 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון (המשך)

31 בדצמבר 2014				
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*				
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד שנתיים	מעל 2 עד 3 שנים
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ):				
64,801	24,389	49,122	44,494	30,994
נכסים ⁽⁵⁾				
176,431	11,617	25,021	12,492	9,422
התחייבויות ⁽⁵⁾				
(111,630)	12,772	24,101	32,002	21,572
הפרש				
2,323	(2,494)	(3,236)	(1,025)	1,268
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
(601)	(340)	(342)	72	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)				
(109,908)	9,938	20,523	31,049	22,840
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים				
מטבע-חוץ**				
41,195	7,139	10,688	8,954	6,792
נכסים				
67,543	12,828	20,178	3,032	1,522
התחייבויות				
(26,348)	(5,689)	(9,490)	5,922	5,270
הפרש				
(21,137)	(3,382)	(6,984)	2,403	3,332
מזה: הפרש - בדולר				
14,387	(1,213)	(3,825)	2,675	1,806
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ				
(2,323)	2,494	3,236	1,025	(1,268)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
601	340	342	(72)	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)				
(28,070)	(2,855)	(5,912)	6,875	4,002
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים				
ך-הכל ליום 31 בדצמבר 2014				
105,996	31,528	59,810	53,448	37,786
נכסים*** ⁽⁵⁾				
243,974	24,445	45,199	15,524	10,944
התחייבויות**** ⁽⁵⁾				
(137,978)	7,083	14,611	37,924	26,842
הפרש				
46,025	20,773	51,031	40,277	27,553
*** מזה: אשראי לציבור				
222,790	19,055	33,618	7,627	4,192
**** מזה: פיקדונות הציבור				
-	-	-	-	-
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)				

* בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבוניות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

** לא כולל מטי צמוד למטבע-חוץ.

(1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 3,829 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.

(2) כפי שנכללה בביאור מס' 31 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.

(3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

(4) כולל אשראי בתנאי ח"ד בסך 15,138 מיליוני ש"ח שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת ח"ד בסך 1,956 מיליוני ש"ח.

(5) יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבוניות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, [ראה ביאור 1.1\(1\)](#).

31 בדצמבר 2014								
שיעור תשואה חוזי ⁽³⁾ ב-%	יתרה מאזנית ⁽²⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*					
	סך-הכל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	סך-הכל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים
2.4%	302,951	7,292	322,050	5,492	26,204	44,050	13,668	18,836
2.7%	266,631	117	273,358	981	2,872	17,582	8,439	8,501
-	36,320	7,175	48,692	4,511	23,332	26,468	5,229	10,335
-	(1,414)	-	(289)	-	324	(723)	2,746	528
-	907	-	1,194	-	-	1,394	440	571
-	35,813	7,175	49,597	4,511	23,656	27,139	8,415	11,434
2.0%	97,838	794	102,194	383	1,877	12,227	6,710	6,229
1.5%	109,380	18	110,858	163	719	2,056	1,778	1,039
-	(11,542)	776	(8,664)	220	1,158	10,171	4,932	5,190
-	(8,372)	472	(12,466)	233	223	6,599	3,348	2,899
-	19,726	(47)	20,636	219	239	2,418	2,545	1,385
-	1,414	-	289	-	(324)	723	(2,746)	(528)
-	(907)	-	(1,194)	-	-	(1,394)	(440)	(571)
-	(11,035)	776	(9,569)	220	834	9,500	1,746	4,091
2.3%	⁽⁴⁾ 400,789	8,086	424,244	5,875	28,081	56,277	20,378	25,065
2.3%	376,011	135	384,216	1,144	3,591	19,638	10,217	9,540
-	24,778	7,951	40,028	4,731	24,490	36,639	10,161	15,525
2.9%	263,604	3,917	285,924	5,556	25,195	34,713	14,655	20,146
2.7%	296,854	9	299,684	150	1,803	4,495	2,682	3,272
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המוצגת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו-כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה – שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח;

ניירות-ערך סחירים – לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור – השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח. השווי הוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. גידול של 1% בשיעורי ריבית הניכיון של חובות פגומים מקטין את שווי הוגן בסכום של 15 מיליוני ש"ח. מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת הפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

בחישוב השווי הוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיר בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פירעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פירעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הגדלת השווי הוגן ב-130 מיליוני ש"ח.

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

פיקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות – בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

השאלות בין לקוחות – מוצגים כאשראי ופיקדונות ונמדדים לפי ערכם בבורסה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים נגזרים – מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים מתחשבת בין היתר בסיכון האשראי הגלום בעסקאות אלו.

אומדן השווי ההוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגדי, ואומדן השווי ההוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

נכסים והתחייבויות אשר מדידת השווי ההוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 – פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחשבוני פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2015				
סך-הכל	שווי הוגן ⁽¹⁾			יתרה במאזן
	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
נכסים פיננסיים				
64,989	62,370	-	2,619	64,976
62,890	1,214	15,844	45,832	62,884
119	119	-	-	119
279,571	276,695	-	2,876	278,497
2,571	2,571	-	-	2,564
12,789	3,144	8,822	823	12,789
2,014	825	-	1,189	2,011
424,943	346,938	24,666	53,339	**423,840
התחייבויות פיננסיות				
323,119	320,243	-	2,876	321,727
4,824	4,824	-	-	4,773
397	397	-	-	354
83	83	-	-	83
36,466	3,882	2,114	30,470	34,475
13,806	362	12,624	820	13,806
17,693	16,473	-	1,220	17,734
396,388	346,264	14,738	35,386	**392,952

* כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 643 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה ביאור 12.

** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 81,302 מיליוני ש"ח ובסך של 17,916 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה סעיפים ב-1.

*** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 8 מיליוני ש"ח ו-14 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משבצים. (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2014			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
54,989	52,625	-	2,364	54,974	מזומנים ופיקדונות בבנקים
58,804	1,147	14,076	43,581	58,778	ניירות-ערך**
476	476	-	-	476	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
265,936	262,378	-	3,558	263,980	אשראי לציבור, נטו***
1,869	1,869	-	-	1,861	אשראי לממשלות
16,244	4,289	11,063	892	16,244	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,668	1,485	-	2,183	3,668	נכסים פיננסיים אחרים
401,986	324,269	25,139	52,578	399,981***	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
*299,226	*295,668	-	3,558	297,230	פיקדונות הציבור****
4,373	4,373	-	-	4,322	פיקדונות מבנקים
505	505	-	-	455	פיקדונות הממשלה
42	42	-	-	42	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
36,627	4,634	2,132	29,861	33,671	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
16,777	1,151	14,744	882	16,777	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
18,698	16,123	321	2,254	18,735	התחייבויות פיננסיות אחרות
*376,248	*322,496	17,197	36,555	371,232***	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות

* הוצג מחדש.
 ** כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 612 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך [ראה ביאור 12](#).
 *** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 83,502 מיליוני ש"ח ובסך של 25,214 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה טעפים ב-1.
 מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 11 מיליוני ש"ח ו-41 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.
 (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2015				
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
ניירות-ערך זמינים למכירה:				
37,351	-	5,021	32,330	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
5,615	-	4,363	1,252	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
229	-	95	134	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
4,681	151	3,332	1,198	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
2,045	-	915	1,130	אגרות-חוב של אחרים בישראל
3,588	-	2,118	1,470	אגרות-חוב של אחרים זרים
1,843	-	-	1,843	מניות סחירות
ניירות-ערך למסחר:				
6,291	-	-	6,291	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
7	-	-	7	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
56	-	-	56	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
3	-	-	3	אגרות-חוב של אחרים בישראל
70	-	-	70	אגרות-חוב של אחרים זרים
48	-	-	48	מניות סחירות
61,827	151	15,844	45,832	סך-הכל ניירות-ערך הנמדדים בשווי הוגן
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
470	115	355	-	חוזי שקל-מדד
7,774	1,282	6,492	-	חוזי ריבית אחרים
3,565	1,591	1,876	98	חוזי מטבע-חוץ
882	101	56	725	חוזי מניות
98	55	43	-	חוזי סחורות ואחרים
8	8	-	-	נכסים בגין נגזרים משובצים
2,876	-	-	2,876	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
1,189	-	-	1,189	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
78,689	3,303	24,666	50,720	סך-כל הנכסים

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2015			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
596	-	596	-
8,380	278	8,102	-
3,874	68	3,708	98
861	13	126	722
95	3	92	-
14	10	4	-
2,876	-	-	2,876
1,189	-	-	1,189
31	-	-	31
17,916	372	12,628	4,916

ביאור 33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014				
סך-הכל שווי הוגן	מדירות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
ניירות-ערך זמינים למכירה:				
37,049	-	5,092	31,957	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
3,498	-	2,061	1,437	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
819	-	98	721	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
5,083	-	3,990	1,093	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
2,284	-	844	1,440	אגרות-חוב של אחרים בישראל
3,454	-	1,991	1,463	אגרות-חוב של אחרים זרים
1,951	-	-	1,951	מניות סחירות
ניירות-ערך למסחר:				
2,871	-	-	2,871	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
43	-	-	43	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
354	-	-	354	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
20	-	-	20	אגרות-חוב של אחרים בישראל
181	-	-	181	אגרות-חוב של אחרים זרים
50	-	-	50	מניות סחירות
57,657	-	14,076	43,581	סך-הכל ניירות-ערך הנמדדים בשווי הוגן
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
415	135	280	-	חוזי שקל-מדד
8,351	1,215	7,136	-	חוזי ריבית אחרים
6,285	2,874	3,349	62	חוזי מטבע-חוץ
1,021	31	160	830	חוזי מניות
172	34	138	-	חוזי סחורות ואחרים
11	11	-	-	נכסים בגין נגזרים משובצים
3,558	-	-	3,558	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
2,183	-	-	2,183	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
79,653	4,300	25,139	50,214	סך-כל הנכסים

ביאור 33 יתרות אומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
547	-	547	-
			חוזי שקל-מדד
8,919	588	8,331	-
			חוזי ריבית אחרים
6,166	539	5,565	62
			חוזי מטבע-חוץ
977	9	148	820
			חוזי מניות
168	15	153	-
			חוזי סחורות ואחרים
41	45	(4)	-
			התחייבויות בגין נגזרים משובצים
3,558	-	-	3,558
			פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
2,183	-	-	2,183
			התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
392	-	321	71
			התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
22,951	1,196	15,061	6,694
			סך-כל ההתחייבויות

ביאור 33 יתרות אומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2015					
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
		1,598	1,598	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
		11	11	-	השקעות במניות
	(122)	1,609	1,609	-	סך-הכל

**נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן
שלא על בסיס חוזר ונשנה**

ליום 31 בדצמבר 2014					
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
		*2,653	*2,653	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
		35	35	-	השקעות במניות
	81⁽¹⁾	*2,688	*2,688	-	סך-הכל

* הוצג מחדש.

(1) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 33 יתרות אומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2014	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2015	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	הנפקות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	
נכסים										
ניירות-ערך										
זמינים למכירה:										
-	-	-	1	150	-	-	-	-	151	(1)1
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:										
135	49	-	-	74	-	-	5	-	115	38
627	87	-	220	214	-	-	79	205	1,004	251
2,335	235	-	319	1,715	-	-	46	303	1,523	385
22	65	-	7	6	-	-	-	-	88	65
19	29	-	25	21	-	-	-	-	52	26
(34)	34	-	2	4	-	-	-	-	(2)	33
3,104	499	1	723	2,034	-	-	130	508	2,931	799

(1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.

(2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

(3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 33 יתרות אומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2013	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	הנפקות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2014	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2014
52	109	-	-	-	(51)	25	-	135	96 ⁽³⁾
237	267	-	224	(24)	(107)	20	10	627	247 ⁽³⁾⁽¹⁾
1,819	681	-	160	-	(448)	(17)	140	2,335	1,004 ⁽³⁾
46	3	-	4	-	(20)	-	(11)	22	1 ⁽³⁾
17	10	-	6	-	(14)	-	-	19	13 ⁽³⁾
3	(35)	-	(2)	-	1	-	(1)	(34)	(4) ⁽³⁾
2,174	1,035	-	392	(24)	(639)	28	138	3,104	1,357

נכסים

יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
- (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
- (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן בין רמה 1 לרמה 2.

ו. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, למעט העברות הנובעות מסיכון צד נגדי לעסקה.

ביאור 33 יתרות אומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

31 בדצמבר 2015			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
השקעה במניות לא סחירות	11	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	1,598	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:			
חוזי שקל-מדד	115	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	1.74%-5.71% (2.45%) סיכון צד נגדי לעסקה
חוזי ריבית אחרים	1,005	מודל תמחור נגזרי ריבית	0.65%-5.71% (3.66%) סיכון צד נגדי לעסקה
חוזי מטבע-חוץ	1,522	מודל תמחור אופציות	0.65%-5.71% (2.56%) סיכון צד נגדי לעסקה
חוזי מניות	76	מודל תמחור אופציות	1.83%-5.71% (2.10%) סיכון צד נגדי לעסקה
חוזי מניות ⁽¹⁾	1	מודל תמחור אופציות	22.30%-68.50% (39.22%) סטיית תקן
		תשואת דיבידנד	6.00%-6.00% (6.00%)
		ריבית שקלית לא-צמודה	1.25%-1.25% (1.25%)
חוזי סחורות ואחרים	52	מודל תמחור נגזרי מטבע	2.37%-5.71% (3.68%) סיכון צד נגדי לעסקה
נגזרים משובצים ⁽²⁾	8	מודל תמחור אופציות	1.26%-6.48% (2.94%) ריבית שקלית לא-צמודה

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 33 יתרות אומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2014				
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)	
במיליוני ש"ח				
נכסים				
השקעה במניות לא סחירות	35	הערכת שווי		
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון *2,653		נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים		
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים		
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:				
חוזי שקל-מדד	135	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה	0.52%-4.68% (2.60%)
חוזי ריבית אחרים	627	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה	0.52%-4.38% (3.18%)
חוזי מטבע-חוץ	2,325	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה	0.44%-4.68% (2.22%)
חוזי מניות ⁽¹⁾	2	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן	26.51%-68.50% (29.21%)
		תשואת דיבידנד		6.00%-10.56% (9.99%)
		ריבית שקלית לא-צמודה		1.46%-1.70% (1.49%)
חוזי סחורות ואחרים	19	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה	0.52%-4.38% (3.03%)
נגזרים משובצים ⁽²⁾	11	מודל תמחור אופציות	ריבית שקלית לא-צמודה	0.85%-6.94% (2.79%)

* הוצג מחדש.

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים(א)

חברות אם, בעל שליטה וחברות בנות

עסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים דומים לתנאי העסקות עם גופים שאינם קשורים בבנק, ההכנסות או ההוצאות הקשורות בעסקות אלה כלולות בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד.

א. יתרות במאזן

31 בדצמבר 2015							
בעלי-עניין							
מחזיקי מניות							
אחרים		נושאי משרה*		אחרים ⁽³⁾		בעלי שליטה	
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה
הגבוהה	לסוף	הגבוהה	לסוף	הגבוהה	לסוף	הגבוהה	לסוף
במשך	שנה	במשך	שנה	במשך	שנה	במשך	שנה
השנה**	השנה**	השנה**	השנה**	השנה**	השנה**	השנה**	השנה**
נכסים							
264	264	-	-	254	193	-	-
ניירות-ערך							
(1)7,158	(1)7,033	17	14	109	109	-	-
אשראי לציבור							
(66)	(66)	-	-	-	-	-	-
הפרשה להפסדי אשראי							
7,092	6,967	17	14	109	109	-	-
אשראי לציבור, נטו							
388	167	-	-	2	2	-	-
נכסים אחרים							
התחייבויות							
15,420	14,070	75	54	1,081	199	21	20
פיקדונות הציבור							
92	62	-	-	-	-	-	-
אגרות-חוב וכתבי							
1,361	1,360	88	88	161	161	-	-
התחייבויות נדחים							
-	-	35	35	2,089	1,847	6,856	6,648
התחייבויות אחרות							
מניות (כולל בהון)							
(1)5,650	(1)4,607	(2)12	9	233	147	-	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***							

(א) מתכונת הגילוי בביאור עודכנה בהתאם לחוזר בנושא גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים, ראה גם ביאור 3.ד.1.

* בהתאם לסעיף 80 ד 3) בהוראות הדיווח לציבור.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) כולל באשראי לציבור סך של 642 מיליוני ש"ח ובסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים סך של 173 מיליוני ש"ח (היתרה הגבוהה במהלך שנת 2015: 690 מיליוני ש"ח ו-186 מיליוני ש"ח בהתאמה), בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

(2) היתרה הגבוהה במהלך שנת 2015: 0 מיליוני ש"ח בסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים, בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

(3) בביאור ליום 31 בדצמבר 2015 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך, כלולות לראשונה יתרות ועסקות של בעל עניין אשר מחזיק במניות הבנק בשיעור הגבוה מ-5% באמצעות קופות-גמל, קרנות נאמנות ותעודות סל בניהול אותו צד קשור. מספרי השוואה לא הוצגו מחדש.

ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים^(א) (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2015					
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו					
אחרים		חברות כלולות		חברות-בת שלא אוחדו	
היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה
הגבוהה	לסוף	הגבוהה	לסוף	הגבוהה	לסוף
במשך	שנה	במשך השנה*	שנה	במשך השנה*	שנה
השנה*					
נכסים					
	87	87	-	-	-
ניירות-ערך					
אשראי לציבור	84	84	82	82	4
הפרשה להפסדי אשראי	(1)	(1)	(1)	(1)	-
אשראי לציבור, נטו	83	83	81	81	4
השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾	-	-	143	143	2
נכסים אחרים	1	1	3	2	-
התחייבויות					
פיקדונות הציבור	46	46	142	142	3
התחייבויות אחרות	-	-	43	41	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים**					
	218	218	143	73	-

(א) מתכונת הגילויי בביאור עודכנה בהתאם לחוזר בנושא גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים, ראה גם ביאור 1.ד.3.

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 15.

ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים (א) (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2014					
בעלי-עניין			מחזיקי מניות ⁽³⁾ בעלי שליטה		
אחרים		נושאי משרה*			
היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה
הגבוהה	לסוף	הגבוהה	לסוף	הגבוהה	לסוף
במשך	שנה	במשך השנה**	שנה	במשך השנה**	שנה
השנה**					
נכסים					
	(1)1,382	(1)1,124	16	16	-
אשראי לציבור					-
הפרשה להפסדי אשראי	(15)	(15)	-	-	-
אשראי לציבור, נטו	1,367	1,109	16	16	-
נכסים אחרים	16	16	-	-	-
התחייבויות					
	222	125	79	72	20
פיקדונות הציבור					20
התחייבויות אחרות	6	5	60	60	-
מניות (כולל בהון)	-	-	34	34	6,747
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***					
	(1)1,815	(1)1,730	(2)13	12	-

(א) מתכונת הגילוי בביאור עודכנה בהתאם לחזור בנושא גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים, ראה גם ביאור 1.ד.3.

- * בהתאם לסעיף 80 ד 3) בהוראות הדיווח לציבור.
- ** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.
- *** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (1) כולל באשראי לציבור סך של 690 מיליוני ש"ח ובסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים סך של 186 מיליוני ש"ח (היתרה הגבוהה במהלך שנת 2014: 857 מיליוני ש"ח ו-187 מיליוני ש"ח בהתאמה), בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.
- (2) היתרה הגבוהה במהלך שנת 2014: 0 מיליוני ש"ח בסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים, בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.
- (3) אינו כולל יתרות של קבוצת הפניקס המחזיקה בשיעור מעל 5% באמצעות קופות-גמל, קרנות נאמנות ותעודות סל.

ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים^(א) (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2014						
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו						
אחרים		חברות כלולות		חברות-בת שלא אוחדו		
היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	
הגבוהה	לסוף	הגבוהה	לסוף	הגבוהה	לסוף	
במשך	שנה	במשך השנה*	שנה	במשך השנה*	שנה	
השנה*						
נכסים						
-	-	236	76	2	2	אשראי לציבור
-	-	(6)	(2)	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
-	-	230	74	2	2	אשראי לציבור, נטו
-	-	135	135	2	-	השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
התחייבויות						
6	4	146	121	4	3	פיקדונות הציבור
1	-	-	-	-	-	התחייבויות אחרות
סיכון אשראי במכשירים						
פיננסיים חוץ-מאזניים**						
-	-	196	129	-	-	

(א) מתכונת הגילוי בביאור עודכנה בהתאם לחוזר בנושא גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים, ראה גם ביאור 1.ד.3.

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 15.

ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים^(א) (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015								
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין				
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	אחרים	בעלי שליטה	
219	1	10	-	207	-	1	-	הכנסות ריבית נטו*
(23)	(1)	1	-	(24)	-	1	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
142	121	1	-	25	-	(6)	1	הכנסות שאינן מריבית
2	-	-	-	2	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
(166)	-	(13)	-	(65)	(89) ⁽¹⁾	-	1	הוצאות תפעוליות ואחרות
(78)	-	-	-	-	(78)	-	-	מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 16
(10)	-	-	-	-	(11)	-	1	הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו - מספר מקבלי הטבה 14
172	121	(1)	-	143	(89)	(4)	2	סך-הכל

(א) מתכונת הגילויי בביאור עודכנה בהתאם לחוזר בנושא גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים, ראה גם ביאור 1.ד.3.

* פירוט בסעיף ג' להלן.

** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.

*** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.

(1) הטבות עובד לזמן קצר 56 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 8 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 14 מיליון ש"ח.

ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים (א) (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
סך-הכל	צדדים קשורים המוזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין			
	חברות כלולות אחרים**	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	מחזיקי מניות בעלי שליטה		
31	-	10	-	21	-	-	הכנסות ריבית נטו*
4	-	6	-	(2)	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
10	-	2	-	8	-	-	הכנסות שאינן מריבית
(111)	-	(13)	-	(6)	(92) ⁽¹⁾	-	הוצאות תפעוליות ואחרות
(80)	-	-	-	-	(80)	-	מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 18
							הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו -
(12)	-	-	-	-	(12)	-	מספר מקבלי הטבה 14
(66)	-	5	-	21	(92)	-	סך-הכל

(א) מתכונת הגילויי בביאור עודכנה בהתאם לחוזר בנושא גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים, ראה גם ביאור 1.ד.3.

- * פירוט בסעיף ג' להלן.
- ** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.
- *** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.
- (1) הטבות עובד לזמן קצר 49 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 14 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 15 מיליון ש"ח.

ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים^(א) (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013							
סך-הכל	צדדים קשורים המוזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין			
	חברות כלולות אחרים**	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	מחזיקי מניות בעלי שליטה		
58	-	7	-	51	-	-	הכנסות ריבית נטו*
(2)	-	-	-	(2)	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
9	-	2	-	7	-	-	הכנסות שאינן מריבית
(92)	-	(8)	-	(1)	(83) ⁽¹⁾	-	הוצאות תפעוליות ואחרות
(73)	-	-	-	-	(73)	-	מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 19
							הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו -
(10)	-	-	-	-	(10)	-	מספר מקבלי הטבה 14
(27)	-	1	-	55	(83)	-	סך-הכל

(א) מתכונת הגילויי בביאור עודכנה בהתאם לחוזר בנושא גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים, ראה גם ביאור 1.ד.3.

* פירוט בסעיף ג' להלן.

** בהתאם לסעיף 80 ד' (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.

*** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.

(1) הטבות עובד לזמן קצר 42 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 8 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 23 מיליון ש"ח.

ביאור 34 בעלי-עניין וצדדים קשורים^(א) (המשך)**ג. הכנסות ריבית, נטו בעסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים**

מזה: חברות כלולות						
2013	2014	2015	2013	2014	2015	
הכנסות (הוצאות)						
בגין נכסים:						
8	11	10	67	31	238	מאשראי לציבור
-	-	-	-	-	9	מאגרות-חוב
-	-	-	-	3	3	מנכסים אחרים
בגין התחייבויות:						
(1)	(1)	-	(9)	(3)	(26)	על פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	(5)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
7	10	10	58	31	219	סך-הכל

(א) מתכונת הגילוי בביאור עודכנה בהתאם לחוזר בנושא גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים, ראה גם ביאור 1.ד.3.

ד. מידע בדבר תנאי העסקות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי-עניין

עסקות ויתרות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקות עם גופים שאינם קשורים לבנק. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים בעסקות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק.

ה. עסקה עם צד קשור

במהלך השנים 2013 ו-2014 רכש הבנק מניות של קבוצת דלק בע"מ, המהווה צד קשור בשיעור של כ-1% מהון אותה חברה, בסך כולל של 160 מיליון ש"ח.

שווי המניות ליום 31 בדצמבר 2015 הינו 89 מיליון ש"ח, ובהתאם כלל הבנק בדוחותיו הכספיים בשנים 2014 ו-2015 הפרשה לירידת-ערך.

ביאור 35 מידע על בסיס נתונים נומינלים היסטוריים לצורכי מס - הבנק

31 בדצמבר		
2014	2015	
*380,609	405,992	סך-הכל נכסים
349,746	373,041	סך-הכל התחייבויות
*30,863	32,951	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

2013	2014	2015	
*2,582	*2,738	3,104	רווח נקי

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, [ראה ביאור 11.ד1](#).

ביאור 36 תמצית דוחות של הבנק

א. תמצית מאזן

31 בדצמבר		
2014	2015	
נכסים		
53,266	61,088	מזומנים ופיקדונות בבנקים
45,989	52,602	ניירות-ערך
474	119	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
241,591	256,600	אשראי לציבור
(3,934)	(4,210)	הפרשה להפסדי אשראי
237,657	252,390	אשראי לציבור, נטו
1,861	2,368	אשראי לממשלות
16,361	16,595	השקעות בחברות מוחזקות
2,933	2,876	בניינים וציוד
15,747	12,568	נכסים בגין מכשירים נגזרים
*7,058	5,467	נכסים אחרים
*381,346	406,073	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
298,427	327,074	פיקדונות הציבור
4,489	4,506	פיקדונות מבנקים
455	354	פיקדונות הממשלה
21,566	19,630	כתבי התחייבות נדחים
16,329	13,585	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
*9,114	7,892	התחייבויות אחרות
*350,380	373,041	סך-כל ההתחייבויות
*30,966	33,032	הון
*381,346	406,073	סך-כל ההתחייבויות וההון

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 11.1(1).

ביאור 36 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ב. תמצית דוח רווח והפסד

2013	2014	2015	
12,251	10,038	9,291	הכנסות ריבית
(4,906)	(2,775)	(1,842)	הוצאות ריבית
7,345	7,263	7,449	הכנסות ריבית, נטו
844	346	455	הוצאות בגין הפסדי אשראי
6,501	6,917	6,994	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית:			
425	635	995	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,258	3,281	3,343	עמלות
75	91	101	הכנסות אחרות
3,758	4,007	4,439	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
*4,745	*4,637	4,202	משכורות והוצאות נלוות
1,339	1,323	1,343	אחזקה ופחת בניינים וציוד
1,195	1,416	1,353	הוצאות אחרות
*7,279	*7,376	6,898	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
*2,980	*3,548	4,535	רווח לפני מסים
*1,036	*1,485	1,855	הפרשה למסים על הרווח
*1,944	*2,063	2,680	רווח לאחר מסים
593	650	402	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר מסים
			רווח נקי:
*2,537	*2,713	3,082	המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.1(1).

ביאור 36 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים

2013	2014	2015	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת			
*2,537	*2,713	3,082	רווח נקי לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת:			
(593)	(650)	(402)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות
555	507	524	פחת על בניינים וציוד
19	17	21	הפחתות
844	346	455	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(296)	(297)	(382)	רווח ממימוש של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
-	(29)	(8)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
(11)	(5)	(5)	רווח ממימוש בניינים וציוד
101	112	86	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוססות מניות
*357	*254	(157)	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
*550	*461	206	מסים נדחים, נטו
(1)	-	(3)	רווח ממכירות תיקי אשראי
1,372	(1,305)	549	התאמות בגין הפרשי שער
(307)	(1,791)	148	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינוי נטו בכספים שוטפים:			
(527)	(2,637)	724	פיקדונות בבנקים
(2,728)	(10,312)	(15,683)	אשראי לציבור
(371)	(692)	(507)	אשראי לממשלות
11	(438)	355	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(916)	(5,343)	3,179	כספים בגין מכשירים נגזרים
1,420	(1,320)	(3,391)	ניירות-ערך למסחר
(225)	(1,164)	1,556	כספים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
(1,270)	(134)	17	פיקדונות מבנקים
482	20,360	28,647	פיקדונות מהציבור
(16)	(158)	(101)	פיקדונות מהממשלה
(561)	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(647)	4,513	(2,733)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
135	1,027	(1,069)	התחייבויות אחרות
(1,186)	3,113	15,108	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד1.

ביאור 36 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים (המשך)

2013	2014	2015	
תזרימי מזומנים לפעילות השקעה			
(39)	(50)	(137)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
237	10	241	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(55,603)	(28,360)	(24,463)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
23,795	14,069	10,760	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
25,198	20,271	10,871	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
(49)	-	-	רכישת תיקי אשראי
201	-	493	תמורה ממכירת תיקי אשראי
95	294	52	דיבידנדים שהתקבלו מחברות כלולות
(4)	(105)	(347)	השקעות בחברות מוחזקות
103	107	259	תמורה ממימוש חברות מוחזקות ומפירעון שטרי הון
(496)	(460)	(471)	רכישת בניינים וציוד
30	13	9	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(6,532)	5,789	(2,733)	מזומנים, נטו, לפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון			
-	(16)	(15)	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(860)	(1,018)	(2,702)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
4	5	4	הנפקת מניות ואופציות
(276)	(448)	(569)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
(127)	(85)	-	רכישה עצמית של מניות
(1,259)	(1,562)	(3,282)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
(8,977)	7,340	9,093	גידול (קיטון) במזומנים
51,097	40,748	49,393	יתרת מזומנים לתחילת השנה
(1,372)	1,305	(549)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
40,748	49,393	57,937	יתרת מזומנים לסוף השנה
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו:			
13,217	12,725	11,017	ריבית שהתקבלה
(5,478)	(3,970)	(2,228)	ריבית ששולמה
1	2	1	דיבידנדים שהתקבלו
(1,502)	(2,465)	(1,708)	מסים על הכנסה ששולמו
-	485	134	מסים על הכנסה שהתקבלו

ביאור 37 יוזמות רגולטוריות

יוזמות רגולטוריות

בדצמבר 2011 מונה "הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית", בראשות המפקח על הבנקים, כנגזרת של הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי בראשות הפרופ' מנואל טרכטנברג.

מטרת הצוות, כפי שהוגדרה בכתב המינוי: לבחון ולהמליץ "על אמצעים ומהלכים שונים להגברת התחרותיות בשוק הבנקאות הישראלי". המלצות הצוות פורסמו ביום 19 במרץ 2013 בדוח הסופי.

עיקרי המלצות הדוח בתחום העמלות, יושמו בתיקון האחרון לכללי הבנקאות שפורסם ביום 28 בנובמבר 2012 והוחל בשתי פעימות ביום 1 בינואר וביום 1 במרץ 2013.

ביום 9 בספטמבר 2013 פורסם תיקון לכללי הבנקאות המתייחס לשמירת התוספת או הפחתה לריבית הבסיסית שנקבעה במועד ההפקדה לפיקדון, לאורך כל תקופת הפיקדון. כמו-כן, נקבע כי המנגנון לקביעת הריבית יהיה אובייקטיבי וחיצוני ללא יכולת השפעה של התאגיד הבנקאי על קביעתו.

תחילתן של הוראות אלו ביום 1 ביולי 2014.

החל מיום 1 באפריל 2014 יושמו הוראות כללי הבנקאות בנושא דמי ניהול מינימליים, עמלת פעולה אחת על-ידי פקיד וכן נכנסו לתוקף מסלולי "עובר ושב". כמו-כן הוטל פיקוח על מחיר המסלול הבסיסי ומחירו המרבי נקבע על 10 ש"ח.

ביום 2 באפריל 2014 פורסם חוזר המתייחס לגילוי עלות שירותים בניירות-ערך אשר נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2015.

ביום 15 באפריל 2014 פורסמה הוראת בנק ישראל בנושא פתיחת חשבון באמצעות האינטרנט.

בינואר 2015 הפעיל הבנק את האפשרות לפתיחת חשבונות באמצעות האינטרנט.

בחודש מרץ 2014 פורסם ברשומות תיקון לחוק הבנקאות שירות ללקוח, לפיו יש לתת הודעה ללקוחות טרם העמדת הלוואה שהעמיד להם תאגיד בנקאי לפירעון מידי או טרם פתיחת הליך משפטי, כמפורט בחוק. החוק נכנס לתוקף ביום 10 בספטמבר 2014.

במהלך שנת 2015, נכנסו לתוקף שינויים רבים בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) התשס"ח-2008, ובהם:

- ביטול חיוב בעמלת ערוץ ישיר בעסקות המתבצעות בכרטיס לחיוב מידי (דביט).
- ביטול עמלות דמי ניהול הלוואה לדירור והלוואות שאינן לדירור שניתנו עד יולי 2008.
- ביטול עמלת תשלום נדחה בעסקות שיבוצעו החל מפברואר 2015 בכרטיסי אשראי.
- שינוי בהגדרת "עסק קטן" באופן שהגדרה תהיה ללא תוקף בזמן.
- שינויים בעמלות בגין עסקות במטבע-חוץ ומשיכות בחו"ל באמצעות כרטיסי חיוב.
- שינוי בעמלה בגין הודעות על התראות מושל"כ ופיגור בתשלומים ובוטלה עמלת חיוב מפקיד בהחזרת שיק.

ביום 19 בנובמבר 2014, כחלק מיישום המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות ("ועדת זקן"), פרסם המפקח על הבנקים הוראה בעניין "דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים". מטרת ההוראה להסדיר את חובת הדיווח של התאגידים

הבנקאיים ללקוחותיהם אודות כלל הנכסים וההתחייבויות של הלקוח בתאגיד הבנקאי, לרבות סך ההכנסות וההוצאות במהלך השנה, בגין נכסים, התחייבויות ופעילות שוטפת בחשבון. הדוח השנתי "תעודת זהות בנקאית" נועד לשפר את יכולת המעקב של

הלקוחות אחר פעילותם בחשבון, ולהגביר את יכולת ההשוואה בין מוצרים ושירותים בנקאיים שונים. ההוראה תכנס לתוקף ביום 28 לפברואר 2016 עבור נתוני שנת 2015.

בחודש פברואר 2014 פורסמה טיוטה להערות הציבור של הדוח בנושא הגברת היעילות והתחרות בתחום כרטיסי חיוב מטעם רשות ההגבלים העסקיים. דוח סופי פורסם בספטמבר 2014. הדוח עוסק במספר נושאים מרכזיים ובהם הכנסת השימוש בכרטיס חיוב

מידי (דביט) לשוק הישראלי, הפחתת חסמים על מנת לאפשר כניסת שחקנים חדשים לתחום הסליקה והורדת עלויות לבתי העסק על-ידי הקדמת מועד הזיכוי מחברות האשראי.

ביאור 37 יוזמות רגולטוריות (המשך)

משמעויות מרכזיות שעלו מהדוח – הפחתת העמלה הצולבת, זיכוי מידי לבתי העסק בגין עסקות דביט, ובגין עסקות חיוב נדחה תוך חיוב הבנקים לשאת בעלות ימי האשראי הנובעת מכך. החלת חובה על חברות האשראי להנפקת כרטיס משולב שיאפשר ביצוע עסקות דביט וגם עסקות חיוב נדחה.

הדוח עבר אישור ממשלה ביום 22 באוקטובר 2014 אך טרם נקבע סופית מועד החלתו.

על פי ההסכם הקואליציוני שנחתם בחודש אפריל 2015, הממשלה תפעל להגברת התחרות במערכת הפיננסית, להפחתת עלויות החיסכון לטווח ארוך ותקדם הפרדת חברות כרטיסי האשראי מהבנקים בשיתוף עם בנק ישראל. בנוסף, משרד האוצר יגבש תזכיר חוק להרחבת התחרות בשוק האשראי לצרכנים ולבעלי עסקים קטנים ובינוניים, וזאת, בין היתר, באמצעות קידום היישום של חוק שירות נתוני אשראי התשס"ב-2002 וחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות 1993, יישום "תעודת זהות בנקאית", הרחבת תפוצת השימוש בכרטיס חיוב מידי ומתן ערבות מדינה לדרישות ההון ולאשראי הניתן למשקי בית ולעסקים קטנים על-ידי בנקים חדשים (ובכללם אינטרנטיים וקואופרטיביים). עוד סוכם כי הממשלה תפעל ותסייע להקמת מערכות תשתית מחשוב הנחוצות לבנקים חדשים ויוקם צוות לבחינת יישום ביטוח פיקדונות.

בהתאם לכך, בחודש יוני 2015 מינו שר האוצר ונגידת בנק ישראל ועדה להגברת התחרותיות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים הניתנים למשקי בית ולעסקים שאינם גדולים (ועדת שטרום). על הוועדה להמליץ בנושא הכנסת שחקנים חדשים לתחום זה, לרבות באמצעות הפרדת חברות כרטיסי האשראי מבעלות הבנקים. כן הוטל על הוועדה להמליץ על צעדים משלימים נדרשים ועל הסרת החסמים לכניסת שחקנים והגברת תחרות כאמור.

הוועדה פנתה לציבור שיציג בפניה את עמדותיו בנושאים לעיל. בחודש דצמבר 2015 פורסמו המלצות הוועדה בדוח ביניים שפורסם להערות הציבור וביניהן:

- הפרדת השליטה בחברות כרטיסי האשראי של הבנקים הגדולים
 - הגברת התחרות בתחום הסליקה
 - הגבלת הבנקים הגדולים בהנפקת כרטיסי אשראי
 - בתי ההשקעות, גופים מוסדיים, וחברות קשורות למוסדיים יתומצו להציע לציבור הצרכנים אשראי קמעונאי ולרשות הציבור יועמדו כלים לקבל אשראי מהם לרבות באמצעות השלמת הסדרת הפיקוח על חברות מימון חוץ בנקאיות
 - בנקים שאינם גדולים יורשו לשתף פעולה, בינם לבין עצמם וכן עם גופים חוץ בנקאיים אחרים, באיגום משותף של משאבי IT (לרבות ענן)
 - כל הבנקים יחוייבו לבטח את הפיקדונות המופקדים בהם ברשות מבטחת
 - הסדרת מכלול שירותי התשלום שתתבסס על הסדרה בינלאומית תוך דגש על ההסדרה האירופאית
 - העצמת יכולת הצרכן לבצע תיחור בין בנקים והקלת מעבר לקוחות בין בנקים
- בנוסף למפורט לעיל, קיימות מגוון הצעות חוק פרטיות שהונחו על שולחן הכנסת ה-20 – ובינן, הצעות לביטול/הפחתת עמלות, יישום עדכונים לחוק הוצאה לפועל בעלי השלכה ישירה על פעילות התאגידים הבנקאיים לרבות מתן הפטרים ופטורים מריביות פיגורים לחייבים שונים ועוד.

יוזמות רגולטוריות אלה משפיעות לרעה על הכנסות הבנק ועלולות להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. בשלב זה, הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוימים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזה בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרכי במועד קבוע מראש.

איגוח

פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח, באמצעות אגרות-חוב.

אינפלציה

תהליך מתמשך של עליית מחירים, הגורם לירידה בערך הכסף. האינפלציה נמדדת על-ידי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן.

אמצעי שליטה

על פי חוק בנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, כל אחת מאלה:

(1) זכות ההצבעה באסיפה כללית של חברה או בגוף מקביל של תאגיד אחר;

(2) הזכות למנות דירקטור בתאגיד, ולעניין זה:

(א) יראו את מי שמינה דירקטור בתאגיד כבעל הזכות למנות;

(ב) חזקה על תאגיד שנושא משרה בו נתמנה לדירקטור בתאגיד אחר, ועל מי ששולט באותו תאגיד, שהם בעלי הזכות למנות;

(3) הזכות להשתתף ברווחי התאגיד;

(4) הזכות ליתרת נכסי התאגיד בעת חיסולו לאחר סילוק חבויותיו.

ארוע סייבר

ארוע אשר משתמש בתשתיות האינטרנט ושירותי האינטרנט כמרכיב עיקרי בתקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על-ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות חשיפה, שיבוש או השבתת גישה למידע או למערכות מידע, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל

באזל 2/באזל 3 - תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

בקרה פנימית על דיווח כספי

תהליך שתוכנן על-ידי, או תחת פיקוחם של, המנכ"ל והחשבונאי הראשי, או אדם המבצע בפועל אותו תפקיד, ומוספע על-ידי דירקטוריון התאגיד הבנקאי, ההנהלה ועובדים אחרים, כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בקרות ונהלים לגבי הגילוי

בקרות ונהלים אחרים של התאגיד הבנקאי אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש התאגיד הבנקאי לגלות בדוחות נרשם, מעובד, מסוכם ומדווח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. "בקרות ונהלים לגבי הגילוי" כוללים, בין השאר, בקרות ונהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש התאגיד הבנקאי לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, נצבר ומועבר לנהלת התאגיד הבנקאי, כולל למנכ"ל ולחשבונאי הראשי, באופן המתאים על-מנת לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי.

גידור

עסקה פיננסית שמטרתה להקטין את החשיפה מעסקה פיננסית אחרת או מתיק חשיפות.

דפלציה

תהליך מתמשך של ירידה במדד המחירים לצרכן.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון (gone-concern capital) כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הלוואה לדיור

הלוואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק:

- 1) ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ;
- 2) ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח;
- 3) ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים;
- 4) ההלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה במלוואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2.

הלוואת בולט

הלוואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הריבית, ואילו הקרן נפרעת במלוואה בסוף התקופה. לעיתים גם הריבית משולמת בסוף התקופה.

הלוואת בלון

הלוואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הריבית, ואילו הקרן נפרעת במלוואה בסוף התקופה. לעיתים גם הריבית משולמת בסוף התקופה.

הלוואת micro finance

הלוואה הניתנת כחלק מפריקט מימון זעיר לעסקים קטנים מעוטי יכולת שלא היו זכאים לקבלת אשראי בתנאים הסטנדרטים.

הלמי"ס

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - ארגון הפועל מתוקף סמכות חוקית לאיסוף נתונים רשמיים על החברה ועל הכלכלה בישראל ולהפצתם.

הנהלה

אנשים האחראיים על השגת מטרת הישות, שיש להם הסמכות לקבוע מדיניות ולקבל החלטות שבאמצעותן יושגו מטרת אלה. הנהלה כוללת בדרך כלל את חברי הדירקטוריון, המנכ"ל, סמנכ"ל התפעול, הסמנכ"ל הממונה על פעולות העסק העיקריות (כגון מכירות, מנהלה או כספים) ואנשים אחרים המבצעים פעולות דומות של קבלת החלטות.

הסדר כובל

הסדר הנעשה בין בני אדם המנהלים עסקים, לפיו אחד הצדדים לפחות מגביל עצמו באופן העלול למנוע או להפחית את התחרות בעסקים בינו לבין הצדדים האחרים להסדר, או חלק מהם, או בינו לבין אדם שאינו צד להסדר.

התאוששות

שיקום פעולות עסקיות מסוימות לאחר שחל שיבוש באותן פעולות, עד לרמה מספקת לצורך מילוי ההתחייבויות העסקיות.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חברה בת

חברה אשר חברה אחרת מחזיקה בחמישים אחוזים או יותר מן הערך הנקוב של הון המניות המוצא שלה או מכוח ההצבעה שבה או רשאית למנות מחזית או יותר מהמנהלים או את המנהל הכללי שלה.

חברת כרטיסי אשראי

תאגיד עזר המנפיק כרטיסי חיוב או הסולק תשלומים שנעשו באמצעותו.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת כנכס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמא פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

חולשה מהותית

ליקוי, או שילוב של ליקויים, בבקרה הפנימית על דיווח כספי, כך שישנה אפשרות סבירה שהצגה מוטעית מהותית בדוחות הכספיים השנתיים או הרבעוניים של התאגיד הבנקאי לא תימנע או תתגלה במועד.

חח"ד

חשבון חוזר דביטורי - חשבון עובר ושב עסקי עם מסגרת אשראי.

חשבון עו"ש

חשבון עובר ושב - חשבון בנק שבו מתנהלות פעולות של כניסת ויציאת מזומנים.

יחס הון כולל

ההון הכולל הוא סך-כל הון רובד 1 וסך-כל הון רובד 2. יחס ההון הכולל מחושב על-ידי חלוקת ההון הכולל בנכסי סיכון.

ייסוף

התחזקות ערכו של מטבע ביחס למטבעות אחרים.

יישום למפרע

ישום למפרע הוא יישום של מדיניות חשבונאית חדשה לעסקות, לאירועים ולמצבים אחרים, כאילו יושמה מדיניות זו מאז ומעולם.

ישויות בעלות זכויות משתנות (VIE)

Variable interests Entities - ישויות בעלות זכויות משתנות הינן זכויות חוזיות, זכויות בעלות או זכויות כספיות אחרות שמשותנות בהתאם לשינויים בשווי הון של הנכסים נטו של הישות, שאינם כוללים זכויות משתנות.

ישות משפטית

מבנה משפטי כלשהו המשמש לביצוע פעולות או להחזקה בנכסים. חברות, שותפויות, חברות בערבון הן דוגמאות מסוימות למבנים כאלה.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מגנ"א

מערכת גילוי נאות אלקטרונית - מערכת מידע לקליטתם והפצתם דרך רשת האינטרנט, של מכלול הדיווחים הנדרשים מגופים הכפופים לפיקוחה של הרשות: תאגידים, מנהלי קרנות נאמנות, נאמנים, חברות יועצי השקעות, חברות לניהול תיקים וחתמים.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת. ביום ה-15 של כל חודש מפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה את המדד לשינויים שחלו במחירים בחודש הקודם.

מודל בלק אנד שולס

Black-Scholes model - מודל לתמחור אופציות הכולל טכניקת ערך נוכחי ומשקף את ערך הזמן והערך הפנימי של האופציה.

מחזור פעילות

מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.

מח"מ

משך חיים ממוצע - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.

מחשוב ענן

משאבי מחשוב, תשתית מחשוב או מערכת מחשוב שהגישה אליהם מתבצעת באמצעות מחשב מרוחק דרך רשת האינטרנט או קו תקשורת ייעודי.

מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

מכשירים כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה

נכסים ייחשבו לנכסים נזילים באיכות גבוהה אם ניתן להמירם למזומן בקלות ובמהירות תוך הפסד ערך קטן או ללא הפסד.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה או על-ידי חברה בת בשליטתה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מסגרת אשראי

סכום המשיכה המרבי שתאגיד בנקאי הסכים לכבד משיכות מחשבון עובר ושב של הלקוח ביתרת חובה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

נזק

תוצאה בלתי רצויה, לרבות שיבוש/הפרעה/השבתה/ של פעילות; גניבת נכס; איסוף מודיעין; פגיעה במוניטין/אמון הציבור.

ניהול המשכיות עסקית

גישה כלל-ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לשמור על קיומו של הבנק כישות פיננסית פעילה ואיתנה, ויכולתו להמשיך ולספק שירות מיטבי ללקוחותיו גם בעיתות חירום ושיבושים תפעוליים משמעותיים.

נכס פיננסי

מזומן, מכשיר הוני של ישות אחרת או זכות חוזית לקבל מישות אחרת מזומן או נכס פיננסי אחר או להחליף נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות עם ישות אחרת בתנאים פוטנציאליים עדיפים לישות; וכן חוזה אשר יסולק או עשוי להיות מסולק במכשיריה ההוניים של הישות.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מההכנסות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

סליקה

תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות.

סניף

כל מקום שבו תאגיד בנקאי מקבל פיקדונות כספיים או מנהל עסקים עם לקוחותיו, לרבות סניף נייד, אך למעט מיתקן שבאמצעותו יכול לקוח לבצע פעולות בחשבונו אצל תאגיד בנקאי; לרבות הלוואות.

ערבויות

התקשרויות פורמליות המחייבות משפטית צד שלישי לשלם חוב אם החייב הישיר לא מצליח לעשות זאת.

פיחות

היחלשות ערכו של מטבע ביחס למטבעות אחרים.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

פעילות חתן אשראי

מתן הלוואות, התחייבויות למתן הלוואות, מימון מחדש או ארגון מחדש של הלוואות, ארגון מכתבי אשראי, יצירת סינדיקציה של הלוואות.

ציבור

למעט הממשלה, ממשלות זרות ובנקים.

קונסורציום

עסקת אשראי במסגרתה מתאגדים מספר גופים פיננסיים ומעניקים יחד הלוואה ללווה.

ריבית בנק ישראל

הריבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים והיא נקבעת על-ידי הוועדה המוניתרית של הבנק.

ריבית ליבור

מייצגת את הריבית הבין בנקאית בה הבנקים סוחרים באשראי ביניהם.

שוק המעו"ף

מכשירים עתידיים ופיננסיים – שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שליטה

היכולת לכוון את פעילותו של תאגיד, למעט יכולת הנובעת רק ממילוי תפקיד של דירקטור או משרה אחרת בתאגיד, וחזקה על אדם שהוא שולט בתאגיד אם הוא מחזיק מחצית או יותר מסוג מסוים של אמצעי השליטה בתאגיד.

שעבוד

ביטחונות הניתנים למלווה על-ידי לווה כערובה להבטחת תשלום שהוא חייב לו.

שעבוד צף

שעבוד על כל נכסיה ומפעלה של החברה או על מקצתם אותה שעה, כפי מצבם מזמן לזמן, אך בכפוף לסמכותה של החברה ליצור שעבודים מיוחדים על נכסיה או על מקצתם.

שעבוד שוטף

שעבוד על כל נכסיה ומפעלה של החברה או על מקצתם אותה שעה, כפי מצבם מזמן לזמן, אך בכפוף לסמכותה של החברה ליצור שעבודים מיוחדים על נכסיה או על מקצתם.

שער חליפין

שער המרה בין מטבעות.

שעת חירום

תקופת הפעלת מערך משק לשעת חירום בהתאם להחלטת הממשלה מסי' 1716 מיום כ"ט בסיון התשמ"ו (6 ביולי 1986), להחלטת ממשלה מסי' 1080 מיום ז' באדר א' התשי"ס (13 בפברואר 2000) וכל החלטת ממשלה אחרת בעניין, הכרזה על מצב מיוחד בעורף לפי סעיף 99 לחוק התגוננות אזרחית, תשי"א-1951 או הכרזת המפקח על שעת חירום.

תאגיד בנקאי

בנק, בנק חוץ, בנק למשכנתאות, בנק למימון השקעות, בנק לקידום עסקים, מוסד כספי או חברת שירותים משותפת.

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

תביעה ייצוגית

תובענה המנוהלת בשם קבוצת בני אדם, שלא ייפו את כוחו של התובע המייצג לכך, ואשר מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה.

תביעה נגזרת

תובענה שהגיש תובע בשם חברה בשל עילת תביעה שלה. בהתקיים התנאים המתאימים רשאי כל בעל מניה ודירקטור בחברה להגיש תביעה נגזרת.

תמ"ג

תוצר מקומי גולמי - סך-כל הערך המוסף של כל היצרנים המקומיים (התפוקה פחות צריכת הביניים), בתוספת מסים נטו (מסים פחות התמיכות על מוצרים) שאינם כלולים בערך התפוקה. תוצר מקומי גולמי מתקבל גם מסיכום ההוצאה לצריכה סופית בתוספת השקעה גולמית ויצוא פחות יבוא. כמו-כן, תוצר מקומי גולמי מתקבל מסיכום ההכנסות הראשוניות שחולקו על-ידי היחידות היצרניות המקומיות - התמורה לשכירים בתוספת עודף תפעולי גולמי, הכנסות מעורבות ומסים נטו על ייצור ועל יבוא.

תקופת הבשלה

Vesting - התקופה שבה נדרש לקיים את כל התנאים המוגדרים להבשלה של הסדר תשלום מבוסס מניות.

תרחיש יחוס

מתאר אפשרי של אירועים ביטחוניים, תפעוליים, כלכליים או אחרים שביגנו צפוי להיגרם שיבוש תפעולי משמעותי לתאגיד הבנקאי ואשר מוצב כמתאר רלוונטי לתכנון מענה.

תרחיש מקרו כלכלי

מתאר אפשרי של אירועים ביטחוניים, תפעוליים, כלכליים או אחרים שביגנו צפוי להיגרם שיבוש תפעולי משמעותי לתאגיד הבנקאי ואשר מוצב כמתאר רלוונטי לתכנון מענה.

תרחיש קיצון

מתאר אפשרי של אירועים ביטחוניים, תפעוליים, כלכליים או אחרים שביגנו צפוי להיגרם שיבוש תפעולי משמעותי לתאגיד הבנקאי ואשר מוצב כמתאר רלוונטי לתכנון מענה.

B2B

Business To Business - פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

B2C

Business To Consumer - פעילות עסקית אשר בה מוכרים מוצרים או מספקים שירותים לצרכן הסופי.

B.O.T

Build Operate Transfer - הסדר מימון פרויקטיים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרויקט לממשלה.

CVA

Credit Valuation Adjustment - חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

Dodd-Frank

Dodd-Frank Act - תקנות פדרליות בארצות-הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות במערכת הפיננסית בארצות-הברית ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

EMIR

European Market Infrastructure Regulation - רגולציה של האיחוד האירופי אשר אומצה בשנת 2012 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשווקי הנגזרים באיחוד האירופי, ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation - התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

GRI

Global Reporting Initiative - תקן בינלאומי לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country - ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio - היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market

פעילות מסחרית המבוצעת עם עסקים בינוניים, לרוב בארצות-הברית.

MTM

Mark to Market - שערך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan - אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk - מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק, המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

VOLCKER

Volcker Rule - חוק וולקר הוא דבר חקיקה אמריקאי החל על תאגידים בנקאיים מסוימים וכולל איסורים והגבלות הנוגעים לפעילות מסחר נוסטרו (proprietary trading) ולפעילות השקעה ו/או מתן חסות בקרנות מכוסות (covered funds) כהגדרתן בחוק וולקר.